

РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2022/869 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА**от 30 май 2022 година****относно указания за трансевропейската енергийна инфраструктура, за изменение на регламенти (ЕО) № 715/2009, (ЕС) 2019/942 и (ЕС) 2019/943 и на директиви 2009/73/ЕО и (ЕС) 2019/944 и за отмяна на Регламент (ЕС) № 347/2013**

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 172 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет ⁽¹⁾,

като взеха предвид становището на Комитета на регионите ⁽²⁾,

в съответствие с обикновената законодателна процедура ⁽³⁾,

като имат предвид, че:

- (1) В своето съобщение от 11 декември 2019 г., озаглавено „Европейският зелен пакт“ (наричано по-нататък „Европейският зелен пакт“), Комисията определи нова стратегия за растеж, която има за цел превръщането на Съюза в справедливо и благоденстващо общество с модерна, ресурсно ефективна и конкурентоспособна икономика, в която най-късно до 2050 г. целта за неутралност по отношение на климата ще бъде постигната и в която икономическият растеж няма да зависи от използването на ресурсите. В своето съобщение от 17 септември 2020 г., озаглавено „Засилване на европейската амбиция в областта на климата за 2030 г. Инвестиция в неутрално по отношение на климата бъдеще в полза на нашите граждани“, Комисията предложи да се увеличи целта за намаляване на емисиите на парникови газове до най-малко 55 % до 2030 г. Тази амбиция беше одобрена от Европейския съвет на 11 декември 2020 г., като в оценката на въздействието, придружаваща посоченото съобщение, се потвърждава, че енергийният микс на бъдещето ще бъде много различен от днешния, и се обосновава необходимостта от преглед и ако е необходимо — от преразглеждане на енергийното законодателство. Настоящите инвестиции в енергийна инфраструктура определено са недостатъчни за трансформиране и изграждане на енергийната инфраструктура на бъдещето. Това означава също така, че инфраструктурата трябва да способства за осъществяването на енергийния преход в Европа, включващ бърза електрификация, увеличаване на производството на електроенергия от възобновяеми източници и без употребата на изкопаеми горива, увеличаване на употребата на възобновяеми и нисковъглеродни газове, интеграция на енергийната система и по-широко внедряване на иновативни решения.
- (2) Настоящата обвързваща цел на равнището на Съюза за поне 32-процентен дял на електроенергията от възобновяеми източници в крайното потребление на енергия до 2030 г. и за водеща цел на равнището на Съюза за енергийна ефективност от поне 32,5 % ще бъде преразгледана като част от още по-голяма амбиция на Съюза, заложена в Регламент (ЕС) 2021/1119 на Европейският парламент и на Съвета ⁽⁴⁾ и в Европейския зелен пакт.
- (3) В Парижкото споразумение, прието съгласно Рамковата конвенция на ООН по изменение на климата ⁽⁵⁾ („Парижкото споразумение“), е определена дългосрочна цел увеличението на средната температура в световен мащаб да се задържи значително под 2 °C спрямо преиндустриалните равнища и да се положат усилия да се ограничи повишаването на температурата до 1,5 °C над преиндустриалните равнища, като наред с това се подчертава важността на

⁽¹⁾ ОВ С 220, 9.6.2021 г., стр. 51.

⁽²⁾ ОВ С 440, 29.10.2021 г., стр. 105.

⁽³⁾ Позиция на Европейския парламент 5 април 2022 г. (все още непубликувана в Официален вестник) и Решение на Съвета от 16 май 2022 г.

⁽⁴⁾ Регламент (ЕС) 2021/1119 на Европейския парламент и на Съвета от 30 юни 2021 г. за създаване на рамката за постигане на неутралност по отношение на климата и за изменение на регламенти (ЕО) № 401/2009 и (ЕС) 2018/1999 (Европейски закон за климата) (ОВ L 243, 9.7.2021 г., стр. 1).

⁽⁵⁾ ОВ L 282, 19.10.2016 г., стр. 4.

адаптирането към неблагоприятните последици от изменението на климата и привеждането на финансовите потоци в съответствие с целите за ниски емисии на парникови газове и развитие, което е устойчиво на изменението на климата. На 12 декември 2019 г. Европейският съвет одобри целта за постигане на неутрален по отношение на климата Европейски съюз до 2050 г. в съответствие с целите на Парижкото споразумение.

- (4) В Регламент (ЕС) № 347/2013 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁶⁾ са установени указания за навременното разработване и оперативната съвместимост на приоритетните коридори и области от трансевропейската енергийна структура с оглед на постигането на заложените в Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) цели в областта на енергийната политика за обезпечаване на функционирането на вътрешния енергиен пазар, на сигурността на енергийните доставки и на конкурентните енергийни пазари в Съюза, за насърчаване на енергийната ефективност, енергоспестяването и разработването на нови възобновяеми видове енергия, както и за насърчаване на междусистемните връзки на енергийните мрежи. С Регламент (ЕС) № 347/2013 е установена рамка за съвместната работа на държавите членки и съответните заинтересовани лица в регионален контекст, чрез която да бъдат разработени по-добре свързани енергийни мрежи с цел да бъдат присъединени регионите, които понастоящем са изолирани от европейските енергийни пазари, да се укрепят съществуващите и да се насърчи създаването на нови трансгранични междусистемни връзки и да се способства за интегрирането на възобновяемата енергия. Със своята насоченост към постигането на тези цели Регламент (ЕС) № 347/2013 допринася за постигането на интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж и носи ползи за целия Съюз по отношение на конкурентоспособността и икономическото, социалното и териториалното сближаване.
- (5) Оценката на Регламент (ЕС) № 347/2013 показва ясно, че уредбата е довела до действително подобряване на интеграцията на мрежите на държавите членки, стимулирала е търговията с енергия и следователно е допринесла за конкурентоспособността на Съюза. Проектите от общ интерес в областта на електроенергията и газа допринесоха значително за сигурността на доставките. По отношение на газа инфраструктурата сега е по-добре свързана, а доставките са много по-устойчиви в сравнение с 2013 г. Регионалното сътрудничество в регионалните групи и посредством трансграничното разпределение на разходите е важен фактор, способстващ за изпълнението на проектите. В много случаи обаче трансграничното разпределение на разходите не доведе до намаляване на недостига на финансиране за проектите, както беше предвидено. Въпреки че повечето процедури за издаване на разрешения бяха съкратени, в някои случаи процесът все още продължава дълго. Финансовата помощ от Механизма за свързване на Европа (МСЕ), създаден с Регламент (ЕС) № 1316/2013 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁷⁾, беше важен фактор, тъй като безвъзмездните средства за проучвания способстваха за намаляването на рисковете на ранните етапи от развитието на проектите, а безвъзмездните средства за строително-монтажни работи помогнаха да бъдат отстранени участъците с недостатъчна преносна/пропускателна способност, свързани с проектите, които не биха могли да бъдат отстранени в достатъчна степен с финансиране при пазарни условия.
- (6) В своята резолюция от 10 юли 2020 г. относно преразглеждането на указанията за трансевропейската енергийна инфраструктура ⁽⁸⁾ Европейският парламент призовава за преразглеждане на Регламент (ЕС) № 347/2013, като се отчитат по-специално целите на Съюза за 2030 г. в областта на енергетиката и климата, целта му за неутралност по отношение на климата до 2050 г. и принципът за поставяне на енергийната ефективност на първо място.
- (7) Политиката за трансевропейските енергийни мрежи е основен инструмент за развитието на вътрешния енергиен пазар и е необходима за постигането на целите на Европейския зелен пакт. За да постигне по-високи равнища на намаляване на емисиите на парникови газове до 2030 г. и неутралност по отношение на климата най-късно до 2050 г., Европа ще се нуждае от по-интегрирана енергийна система, като разчита на по-високи равнища на електрификация, основаваща се на допълнителни възобновяеми и нисковъглеродни източници, и на декарбонизация на газовия сектор. Политиката за трансевропейските енергийни мрежи може да гарантира, че развитието на енергийната инфраструктура на Съюза ще способства за осъществяването на необходимия енергиен преход към неутралност по отношение на климата в съответствие с принципа за поставяне на енергийната ефективност на първо място и за технологична неутралност, като същевременно се отчита потенциалът за намаляване на емисиите при крайното потребление. Тя може също така да гарантира междусистемни връзки, енергийна сигурност, пазарна и системна интеграция и конкуренция в полза на всички държави членки, както и енергия на достъпни цени за домакинствата и предприятията.

⁽⁶⁾ Регламент (ЕС) № 347/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 април 2013 г. относно указания за трансевропейската енергийна инфраструктура и за отмяна на Решение № 1364/2006/ЕО, както и за изменение на регламенти (ЕО) № 713/2009, (ЕО) № 714/2009 и (ЕО) № 715/2009 (ОВ L 115, 25.4.2013 г., стр. 39).

⁽⁷⁾ Регламент (ЕС) № 1316/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2013 г. за създаване на Механизъм за свързване на Европа, за изменение на Регламент (ЕС) № 913/2010 и за отмяна на регламенти (ЕО) № 680/2007 и (ЕО) № 67/2010 (ОВ L 348, 20.12.2013 г., стр. 129).

⁽⁸⁾ ОВ С 371, 15.9.2021 г., стр. 68.

- (8) Въпреки че целите на Регламент (ЕС) № 347/2013 като цяло продължават да са валидни, действащата уредба в областта на трансевропейските енергийни мрежи все още не отразява изцяло очакваните промени в енергийната система, които ще настъпят под влиянието на новия политически контекст, по-специално на по-високите цели на Съюза за 2030 г. в областта на енергетиката и климата, както и на целта за неутралност по отношение на климата до 2050 г. съгласно Европейския зелен пакт. Поради това, наред с други аспекти, както целите за смекчаване на изменението на климата, така и целите за адаптиране към изменението на климата трябва да бъдат адекватно отразени в преразглежданата уредба в областта на трансевропейските енергийни мрежи. Освен с новия политически контекст и цели последното десетилетие се характеризира с бързо технологично развитие. Това развитие следва да бъде отразено в категориите енергийна инфраструктура, обхванати от настоящия регламент, в критериите за подбор на проекти от общ интерес и в приоритетните коридори и области. Същевременно разпоредбите на настоящия регламент следва да не засягат правото на дадена държава членка да определя условията за използване на енергийните си ресурси, да избира между различни енергийни източници и да определя общата структура на енергийното си снабдяване в съответствие в член 194 от ДФЕС.
- (9) В директиви 2009/73/ЕО⁽⁹⁾ и (ЕС) 2019/944⁽¹⁰⁾ на Европейския парламент и на Съвета е предвиден вътрешен енергиен пазар. Въпреки постигнатия напредък по отношение на завършването на този пазар, все още има място за подобрене чрез по-добро използване на съществуващата енергийна инфраструктура, интегриране на нарастващите количества енергия от възобновяеми източници и интегриране на системите.
- (10) Енергийната инфраструктура на Съюза следва да бъде подобрена с цел да се предотвратяват технически неизправности и да се подобри нейната устойчивост при такива неизправности, природни или предизвикани от човека бедствия, отрицателни последици от изменението на климата и заплахи за нейната сигурност, по-специално по отношение на европейските критични инфраструктури съгласно Директива 2008/114/ЕО⁽¹¹⁾.
- (11) Енергийната инфраструктура на Съюза следва да е устойчива на неизбежните въздействия, които изменението на климата се очаква да предизвика в Европа въпреки усилията за смекчаване. Ето защо е изключително важно да бъдат увеличени усилията за адаптиране към изменението на климата и смекчаване на последиците от него, за постигане на устойчивост, за готовност и предотвратяване на бедствия.
- (12) При развитието на трансевропейската енергийна инфраструктура следва да се вземе предвид, когато това е технически възможно и най-ефикасно, възможността за промяна на предназначението на съществуващата инфраструктура и оборудване.
- (13) Сигурността на доставките, която беше основен мотив за приемането на Регламент (ЕС) № 347/2013, е подобрена съществено чрез проекти от общ интерес. Освен това съгласно оценката на въздействието на Комисията, придружаваща съобщението на Комисията от 17 септември 2020 г., озаглавено „Засилване на европейската амбиция в областта на климата за 2030 г. Инвестиция в неутрално по отношение на климата бъдеще в полза на нашите граждани“, се очаква значително намаляване на потреблението на природен газ, тъй като широката му употреба е несъвместима с неутралността по отношение на климата. От друга страна, до 2050 г. се очаква да нарасне значително потреблението на възобновяем и нисковъглероден водород и на синтетични газообразни горива. По отношение на газа инфраструктурата сега е по-добре свързана, а доставките са много по-устойчиви в сравнение с 2013 г. Планирането на енергийната инфраструктура следва да отразява този променящ се профил на газовия сектор. Все още обаче не всички държави членки са свързани в достатъчна степен с европейската газопреносна мрежа, а по-специално островните държави членки продължават да са изправени пред значителни предизвикателства по отношение на сигурността на доставките и енергийната изолация. Макар за 78 % от газовите проекти, които са проекти от общ интерес, да се очаква да бъдат пуснати в експлоатация до края на 2025 г., при голям брой от тези проекти се наблюдава значително забавяне, включително поради проблеми във връзка с издаването на разрешения. Поради това настоящият регламент следва да не оказва отрицателно въздействие върху проектите от общ интерес, които към датата на влизането му в сила все още не са завършени. Поради това при проектите от общ интерес, включени в петия списък на Съюза на проекти от общ интерес, изготвен съгласно Регламент (ЕС) № 347/2013, за които документацията по заявлението е била приета за разглеждане от компетентния орган, следва да могат да се запазят правата и задълженията, що се отнася до издаването на разрешения, за период от четири години след датата на влизане в сила на настоящия регламент.

⁽⁹⁾ Директива 2009/73/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 г. относно общите правила за вътрешния пазар на природен газ и за отмяна на Директива 2003/55/ЕО (ОВ L 211, 14.8.2009 г., стр. 94).

⁽¹⁰⁾ Директива (ЕС) 2019/944 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 г. относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия и за изменение на Директива 2012/27/ЕС (ОВ L 158, 14.6.2019 г., стр. 125).

⁽¹¹⁾ Директива 2008/114/ЕО на Съвета от 8 декември 2008 г. относно установяването и означаването на европейски критични инфраструктури и оценката на необходимостта от подобряване на тяхната защита (ОВ L 345, 23.12.2008 г., стр. 75).

- (14) Значението на интелигентните електроенергийни мрежи, които невинаги включват преминаването на физическа граница, за постигането на целите на политиката на Съюза в областта на енергетиката и климата беше отбелязано в съобщението на Комисията от 8 юли 2020 г., озаглавено „Гласък за неутралната по отношение на климата икономика: Стратегия на ЕС за интеграция на енергийната система“ („Стратегия на ЕС за интеграция на енергийната система“). Критериите за тази категория следва да бъдат опростени, следва да включват технологичните развития, отнасящи се до иновациите и цифровите аспекти, и следва да създадат условия за интегриране на енергийната система. Освен това е необходимо да се изясни ролята на организаторите на проекти. Предвид очакваното значително увеличение на потреблението на електроенергия от транспортния сектор, по-специално за електрически превозни средства по магистрали и в градски райони, технологиите за интелигентни мрежи следва също така да способстват за повишаването на способността на енергийните мрежи да обслужват трансграничната инфраструктура за презареждане с висок капацитет, за да се подкрепи декарбонизацията на транспортния сектор.
- (15) В Стратегията на ЕС за интеграция на енергийната система също се подчертава необходимостта от интегрирано планиране на енергийната инфраструктура, което обхваща енергоносителите, инфраструктурите и секторите на потребление. Отправна точка на тази интеграция на системата е прилагането на принципа за поставяне на енергийната ефективност на първо място и предприемането на цялостен подход в политиката и отвъд границите на отделните сектори. В съобщението са засегнати също потребностите, свързани с декарбонизацията на секторите, в които намаляването на емисиите е трудно, например някои видове промишленост или транспорт, където пряката електрификация засега е свързана с трудности от технически или икономически характер. Тези инвестиции следва да включват съоръженията за водород и електролизаторите, при които се наблюдава напредък към широкомащабно внедряване с търговска цел. В съобщението на Комисията от 8 юли 2020 г., озаглавено „Стратегия за използването на водорода за неутрална по отношение на климата Европа“ („Стратегия за водорода“), се отдава приоритет на производството на водород от електроенергия от възобновяеми източници, което е най-чистото решение и е съвместимо в най-голяма степен с целта на Съюза за неутралност по отношение на климата. В преходния период обаче ще са необходими други методи за производство на нисковъглероден водород, с които по-бързо да се декарбонизира съществуващото производство на водород, като се съсредоточи вниманието върху разнообразен набор от екологосъобразни технологии, и да се създадат предпоставки за постигане на икономии от мащаба.
- (16) Освен това в своята Стратегия за водорода Комисията заключава, че наличието на широкомащабна инфраструктурна мрежа, каквато могат да осигурят само Съюзът и вътрешният пазар, е важен фактор за внедряването на водорода в необходимата степен. Понастоящем инфраструктурата, специално предназначена за трансграничен пренос на водород и търговия с водород или за създаване на водородни долини, е много ограничена. Подобна инфраструктура следва да се състои в значителна степен от преоборудвани съоръжения за природен газ, допълнени от нови съоръжения, специално предназначени за водород. Освен това в Стратегията за водорода е определена стратегическа цел инсталираните мощности от електролизатори да достигнат 40 гигавата (GW) до 2030 г., за да се увеличи производството на водород от възобновяеми източници и да се способства за декарбонизацията на секторите, които са зависими от ископаеми горива, като промишлеността или транспорта. Поради това в политиката за трансевропейските енергийни мрежи следва да бъдат включени нова и преоборудвана инфраструктура за пренос и съхранение на водород, както и съоръжения за електролиза. Инфраструктурата за пренос и съхранение на водород следва също така да бъде включена в десетгодишния план за развитие на мрежата в целия Съюз, за да се даде възможност за цялостно и последователно оценяване на разходите и ползите на тази инфраструктура за енергийната система, включително приносът ѝ за интеграцията на сектора и за декарбонизацията, с цел да бъде създадена опорна мрежа за водород за Съюза.
- (17) Освен това следва да бъде създадена нова категория инфраструктура за интелигентните газопреносни мрежи с цел да се подкрепят инвестициите за интегриране в газопреносната мрежа на разнородни нисковъглеродни газове и, по-специално, газове от възобновяеми източници, като биогаз, биометан и водород, и да се способства за управлението на усложнената вследствие на това система, като се разчита на иновативни цифрови технологии.
- (18) Постигането на неутралност по отношение на климата най-късно до 2050 г. предполага, че все още ще има промишлени процеси, които отделят въглероден диоксид. Въглеродният диоксид се счита за неизбежен, когато неговото производство не може да бъде избегнато въпреки оптимизацията, например чрез енергийна ефективност или електрификация, интегрираща възобновяеми енергийни източници. Разработването на инфраструктура за въглероден диоксид следва да доведе до значително нетно намаляване на иначе неизбежните емисии при липсата на разумни алтернативи. Улавянето на въглероден диоксид е обхванато от Директива 2010/75/ЕС на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹²⁾ за целите на потоците от въглероден диоксид, произхождащи от инсталациите, обхванати от посочената директива, и с цел съхранение в геоложки формации в съответствие с Директива 2009/31/ЕО на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹³⁾.
- (19) Съгласно Регламент (ЕС) № 347/2013 в процеса на изготвянето на списъка на Съюза за проекти от общ интерес кандидатстващите проекти от общ интерес следва да докажат значителен принос за поне един критерий, включен в набор от критерии, който може, но не е задължително, да бъде устойчивостта. Това изискване, което съответстваше на тогавашните специфични потребности на вътрешния енергиен пазар, даде възможност за разработването на

⁽¹²⁾ Директива 2010/75/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 24 ноември 2010 г. относно емисиите от промишлеността (комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването) (ОВ L 334, 17.12.2010 г., стр. 17).

⁽¹³⁾ Директива 2009/31/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2009 г. относно съхранението на въглероден диоксид в геоложки формации и за изменение на Директива 85/337/ЕИО на Съвета, директиви 2000/60/ЕО, 2001/80/ЕО, 2004/35/ЕО, 2006/12/ЕО и 2008/1/ЕО и Регламент (ЕО) № 1013/2006 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 140, 5.6.2009 г., стр. 114).

проекти от общ интерес, които бяха насочени само към преодоляването на рисковете за сигурността на доставките, дори да не показваха ползи по отношение на устойчивостта. Все пак предвид развитието на потребностите на Съюза от инфраструктура, целите за декарбонизация и заключенията на Европейския съвет, приети на 21 юли 2020 г., съгласно които „разходите на ЕС следва да бъдат съобразени със зададените в Парижкото споразумение цели и с принципа за ненаанасяне на вреда, установен в Европейския зелен пакт“, устойчивостта, изразяваща се в интеграцията на възобновяеми енергийни източници и в намаляването на емисиите на парникови газове, според случая, следва да бъде оценявана, за да се гарантира, че политиката за трансевропейските енергийни мрежи е съгласувана с целите на Съюза в областта на енергетиката и климата и с целите за неутралност по отношение на климата до 2050 г., като се отчитат особеностите на всяка държава членка във връзка с постигането на целта за неутралност по отношение на климата. Устойчивостта на мрежите за пренос на въглероден диоксид се разглежда през призмата на общото очаквано намаление на емисиите на парникови газове през целия жизнен цикъл на проекта и липсата на алтернативни технологични решения за постигане на същото равнище на намаляване на въглеродния диоксид.

- (20) Съюзът следва да способства за осъществяването на инфраструктурни проекти за свързване на мрежите на Съюза с тези на трети държави, които са взаимноизгодни и необходими за енергийния преход и за постигането на целите в областта на климата, и които наред с това отговарят на специфичните критерии за съответните категории инфраструктура съгласно настоящия регламент, по-специално със съседни държави и с държави, с които Съюзът е установил конкретно сътрудничество в областта на енергетиката. Поради това в обхвата на настоящия регламент следва да бъдат включени проекти от взаимен интерес, при условие че те са устойчиви и могат да покажат значителни нетни социално-икономически ползи на равнището на Съюза и за поне една трета държава. Тези проекти следва да бъдат допустими за включване в списъка на Съюза на проектите от общ интерес и проектите от взаимен интерес („списъка на Съюза“), при условие че рамката на политиката поддържа висока степен на конвергенция и е подкрепяна от механизми за гарантиране на прилагането, и следва да демонстрират принос към общите цели на политиката на Съюза и на съответните трети държави в областта на енергетиката и климата по отношение на сигурността на доставките и декарбонизацията.

Висока степен на конвергенция на рамката на политиката следва да се приема по презумпция за държавите — страни по Споразумението за Европейското икономическо пространство или по Договора за създаване на Енергийна общност, или може да бъде доказана по отношение на други трети държави чрез двустранни споразумения, които включват съответните разпоредби относно целите на политиката в областта на климата и енергетиката по отношение на декарбонизацията и могат да бъдат допълнително оценени от подходящата регионална група с подкрепата на Комисията. В допълнение третата държава, с която Съюзът си сътрудничи за развитието на проекти от взаимен интерес, следва да способства за прилагането на подобен график за ускорено изпълнение и на други мерки на политиката, като предвидените в настоящия регламент. Поради това проектите от взаимен интерес следва да се третират еднакво с проектите от общ интерес, като всички разпоредби по отношение на проектите от общ интерес следва да се прилагат и към проектите от взаимен интерес, освен ако не е предвидено друго. Значителните нетни социално-икономически ползи на равнището на Съюза следва да се разбират като подобряване на оперативната съвместимост и функционирането на вътрешния пазар, надхвърлящо границите на една държава членка. Що се отнася до проектите за съхранение на въглероден диоксид, допустими следва да бъдат единствено проектите, необходими за осигуряване на възможност за трансгранично транспортиране и съхранение на въглероден диоксид, при условие че стандартите и предпазните мерки за предотвратяване на всякакви течове, както и тези, свързани с климата, човешкото здраве и екосистемите по отношение на безопасността и ефективността на постоянното съхранение на въглероден диоксид, са поне на същото равнище като в Съюза. Следва да се приеме, че Европейското икономическо пространство отговаря на тези стандарти и гаранции.

- (21) Проектите от взаимен интерес следва да се считат за допълнителен инструмент за разширяване на обхвата на настоящия регламент, за да включва трети държави, извън онези проекти от общ интерес, които допринасят за реализацията на приоритетните коридори или области на енергийната инфраструктура, както се посочва в приложение I. Поради това, когато проект с трета държава допринася за реализацията на приоритетен коридор или област на енергийна инфраструктура, той следва да отговаря на условията за кандидатстване за статут на проект от общ интерес съгласно настоящия регламент. На същия принцип проектите за електроенергийни междусистемни връзки с трети държави, които са получили статут на проекти от общ интерес съгласно Регламент (ЕС) № 347/2013, могат да бъдат подбрани като проекти от общ интерес, при условие че преминат процес на подбор и отговарят на критериите за проекти от общ интерес.
- (22) Освен това, за да постигне целите на Съюза за 2030 г. в областта на климата и енергетиката и целта си за неутралност по отношение на климата до 2050 г., Съюзът трябва да увеличи значително производството на електроенергия от възобновяеми източници. Съществуващите категории енергийна инфраструктура за пренос и акумулиране на електроенергия са изключително важни за интегрирането в електроенергийната мрежа на значително увеличеното производство на електроенергия от възобновяеми източници. Това изисква, наред с другото, увеличаване на инвестициите в инсталации за възобновяема енергия, разположени в морето, с цел да се достигне най-малко 300 GW производство на вятърна енергия от разположени в морето инсталации в съответствие със стратегията на Комисията за енергия от възобновяеми източници в морето, изложена в съобщението на Комисията от 19 ноември 2020 г., озаглавено „Стратегия на ЕС за използване на потенциала на енергията от възобновяеми източници в морето за

неутрално по отношение на климата бъдеще“. Тази стратегия включва радиални връзки, свързващи нови мощности на разположени в морето вятърни електрогенериращи инсталации, както и хибридни интегрирани проекти. Следва също да се обърне внимание на координацията на дългосрочното планиране и на развитието на електроенергийните мрежи на сушата и в морето. По-специално, планирането на инфраструктурата в морето следва да се преориентира от подход „проект по проект“ към координиран цялостен подход, с който се гарантира устойчивото развитие на интегрирани мрежи в морето в зависимост от потенциала за енергия от възобновяеми източници в морето на всеки морски басейн, изискванията за опазване на околната среда и другите видове ползване на морето. Следва да има подход, основан на доброволно сътрудничество между държавите членки. Държавите членки следва да продължат да бъдат компетентни за одобряването на проектите от общ интерес, които са свързани с тяхната територия, и свързаните с тях разходи.

- (23) Съответните държави членки следва да имат възможност да оценяват ползите и разходите на приоритетните коридори за мрежи, разположени в морето, за енергия от възобновяеми източници и да извършват предварителен анализ във връзка със споделянето на разходите на равнището на приоритетния коридор за мрежи, разположени в морето, за да обосноват поемането на съвместни политически ангажименти за развитие на инсталациите за енергия от възобновяеми източници, разположени в морето. Комисията, заедно с държавите членки и съответните оператори на преносни системи (ОПС) и националните регулаторни органи, следва да разработи указания за специфичните анализи на разходите и ползите и за споделянето на разходите за внедряването на планове за развитие на интегрирани мрежи, разположени в морето, които да дадат възможност на държавите членки да извършват подходяща оценка.
- (24) Десетгодишният план за развитие на мрежата в целия Съюз доказва своята ефективност като основа за определянето на проекти от общ интерес в категориите за електроенергия и газ. От друга страна, въпреки че Европейската мрежа на операторите на преносни системи за електроенергия („ЕМОПС за електроенергия“), Европейската мрежа на операторите на преносни системи за газ („ЕМОПС за газ“) и ОПС имат важна роля в процеса, за да се увеличи доверието в процеса е необходим по-строг контрол, по-специално по отношение на определянето на сценариите за бъдещето, установяването на дългосрочните недостатъци и участъците с недостатъчна преносна/пропускателна способност на инфраструктурата и оценяването на отделните проекти. Поради това и като се има предвид необходимостта от независимо валидиране, Агенцията за сътрудничество между регулаторите на енергия („Агенцията“) и Комисията би следвало да имат по-голяма роля в процеса, включително в изготвянето на десетгодишните планове за развитие на мрежата в целия Съюз съгласно регламенти (ЕО) № 715/2009⁽¹⁴⁾ и (ЕС) 2019/943⁽¹⁵⁾ на Европейския парламент и на Съвета. Процесът на десетгодишния план за развитие на мрежата в целия Съюз следва да се възползва от обективния научно обоснован принос на независим научен орган, например Европейския научен консултативен съвет по изменението на климата, и следва да бъде организиран по най-ефективния начин.
- (25) При изпълнението на задачите си, предхождащи приемането на десетгодишните планове за развитие на мрежата в целия Съюз, ЕМОПС за електроенергия и ЕМОПС за газ следва да проведат обстоен процес на консултации с участниците на всички съответни заинтересовани лица. Консултативната следва да бъде открита и прозрачна и да бъде организирана своевременно, за да се даде възможност за обратна връзка от заинтересованите лица при подготовката на ключови етапи от десетгодишните планове за развитие на мрежата в целия Съюз, например разработването на сценарии, установяването на пропуски в инфраструктурата и методиката за анализ на разходите и ползите за оценка на проектите. ЕМОПС за електроенергия и ЕМОПС за газ следва надлежно да вземат предвид информацията, получена от заинтересованите лица по време на консултациите, и да обяснят по какъв начин са взели предвид тази информация.
- (26) В съответствие със заключенията на Форума за енергийната инфраструктура от 2020 г. е необходимо да се гарантира, че всички съответни сектори, като газ, електроенергия и транспорт, са взети предвид в интегрирана перспектива в процесите на планиране на цялата инфраструктура на сушата и в морето, на инфраструктурата за пренос и на инфраструктурата за разпределение. С цел спазване на Парижкото споразумение и постигане на целите на Съюза за 2030 г. в областта на климата, на целите за развитие на енергията от разположени в морето инсталации до 2040 г. и в съответствие с целта на Съюза за постигане на неутралност по отношение на климата най-късно до 2050 г., уредбата за трансевропейските енергийни мрежи следва да разчита на по-интелигентно, по-интегрирано, дългосрочно и оптимизирано виждане за „една енергийна система“ чрез въвеждане на рамка, която дава възможност за по-добра координация на планирането на инфраструктурата в различните сектори и създава възможност за оптимално интегриране на различни решения за свързване, включващи различни мрежови елементи, между различните инфраструктури. Това следва да се осигури чрез разработването на постепенно интегриран модел, който дава възможност за съгласуваност между методиките за отделни сектори въз основа на общи допускания и отразява взаимозависимостите.

⁽¹⁴⁾ Регламент (ЕО) № 715/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 г. относно условията за достъп до газопреносни мрежи за природен газ и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1775/2005 (ОВ L 211, 14.8.2009 г., стр. 36).

⁽¹⁵⁾ Регламент (ЕС) 2019/943 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 г. относно вътрешния пазар на електроенергия (ОВ L 158, 14.6.2019 г., стр. 54).

- (27) Важно е да се гарантира, че статут на проект от общ интерес могат да получават само онези инфраструктурни проекти, за които няма издържани алтернативни решения. За тази цел принципът за поставяне на енергийната ефективност на първо място следва да бъде взет предвид в доклада за установяване на недостатъци в инфраструктурата, изготвен в съответствие с настоящия регламент, и в работата на регионалните групи при съставянето на регионалните списъци на предложените проекти. В съответствие с принципа за поставяне на енергийната ефективност на първо място следва да бъдат разгледани всички подходящи алтернативи на новата инфраструктура за гарантиране на бъдещите потребности от инфраструктура, които биха могли да допринесат за преодоляване на недостатъците в инфраструктурата.

Регионалните групи, подпомагани от националните регулаторни органи, следва да вземат предвид допусканията и резултатите от оценката на недостатъците в инфраструктурата, разработена в съответствие с настоящия регламент, и да гарантират, че принципът за поставяне на енергийната ефективност на първо място е изцяло отразен в процеса на подбор на проекти от общ интерес. Освен това през фазата на изпълнение организаторите на проекти следва да докладват за съответствието със законодателството в областта на околната среда и да докажат, че проектите не нанасят значителни вреди на околната среда по смисъла на член 17 от Регламент (ЕС) 2020/852 на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹⁶⁾. По отношение на съществуващите проекти, които са достигнали достатъчна степен на зрялост, това ще се взема предвид от регионалните групи при подбора на проекти за следващия списък на Съюза.

- (28) С цел да се гарантира стабилността на напрежението и на честотата следва да се обърне особено внимание на стабилността на европейската електроенергийна мрежа в променящите се условия, по-специално предвид нарастващия дял на възможностите за гъвкавост, например устойчивото акумулиране на енергия, и електроенергията от възобновяеми източници. Следва да се отдаде особен приоритет на усилията за поддържане и гарантиране на задоволително равнище на планираното нисковъглеродно производство на енергия, за да се гарантира сигурността на доставките за гражданите и предприятията.
- (29) След подробни консултации с всички държави членки и със заинтересованите лица Комисията определи 14 приоритета за трансевропейската енергийна инфраструктура, чиято реализация е от първостепенно значение за постигането на целите на Съюза за 2030 г. в областта на енергетиката и климата и на целта му за неутралност по отношение на климата до 2050 г. Тези приоритети обхващат различни географски региони или тематични области, свързани с преноса и акумулирането на електроенергия, мрежите за енергия от възобновяеми източници, разположени в морето, транспортирането и съхранението на водород, електролизаторите, интелигентните газопреносни и електроенергийни мрежи и транспортирането и съхранението на въглероден диоксид.
- (30) Проектите от общ интерес следва да отговарят на общи, прозрачни и обективни критерии с оглед на техния принос към целите на енергийната политика. За да отговарят на условията за включване в списъците на Съюза, проектите за електроенергия и за водород следва да са включени в последния наличен десетгодишен план за развитие на мрежата в целия Съюз. Тъй като инфраструктурата за водород понастоящем не е включена в десетгодишния план за развитие на мрежата в целия Съюз, по отношение на проектите за водород това изискване следва да се прилага едва след 1 януари 2024 г. за целите на втория списък, който ще бъде изготвен съгласно настоящия Регламент.
- (31) Следва да бъдат създадени регионални групи за предлагане и преразглеждане на проекти от общ интерес, което да води до съставянето на регионални списъци на проектите от общ интерес. За да се постигне широк консенсус, тези регионални групи следва да осигуряват тясно сътрудничество между държавите членки, националните регулаторни органи, организаторите на проекти и съответните заинтересовани лица. В контекста на това сътрудничество националните регулаторни органи следва, когато това е необходимо, да предоставят консултации на регионалните групи, наред с другото, относно осъществимостта на регулаторните аспекти на предложените проекти и относно осъществимостта на предложенения график за регулаторно одобрение.
- (32) За да се повиши ефикасността на процеса, сътрудничеството между регионалните групи следва да се засили и допълнително да се насърчава. Необходимо е Комисията да играе важна роля за улесняване на това сътрудничество с цел предприемане на мерки във връзка с евентуалното въздействие на проектите върху други регионални групи.

⁽¹⁶⁾ Регламент (ЕС) 2020/852 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юни 2020 г. за създаване на рамка за улесняване на устойчивите инвестиции и за изменение на Регламент (ЕС) 2019/2088 (ОВ L 198, 22.6.2020 г., стр. 13).

- (33) На всеки две години следва да се изготвя нов списък на Съюза. Проектите от общ интерес, които са завършени или които вече не отговарят на съответните критерии и изисквания по настоящия регламент, следва да не фигурират в следващия списък на Съюза. По тази причина при изготвянето на регионалните списъци и на списъка на Съюза съществуващите проекти от общ интерес, които са предвидени за включване в следващия списък на Съюза, следва да подлежат на същия процес на подбор, както и предложените проекти. Административната тежест следва обаче да бъде максимално намалена, например като се използва предоставената по-рано информация и като се вземат под внимание годишните доклади на организаторите на тези проекти. За тази цел съществуващите проекти от общ интерес, които са постигнали значителен напредък, следва да се възползват от рационализиран процес на включване в десетгодишния план за развитие на мрежата в целия Съюз.
- (34) Проектите от общ интерес следва да бъдат изпълнявани възможно най-бързо и да бъдат подложени на подробно наблюдение и оценка, като същевременно надлежно се спазват изискванията за участие на заинтересованите лица и законодателството в областта на околната среда, а административната тежест за организаторите на проектите остане минимална. Комисията следва да назначи европейски координатори за онези проекти от общ интерес, които са изправени пред значителни затруднения или закъснения. Напредъкът в изпълнението на конкретните проекти и изпълнението на задълженията по настоящия регламент следва да се взимат под внимание в процеса на подбор на тези проекти за следващите списъци на Съюза.
- (35) Процесът на издаване на разрешения следва да не води до непропорционални на размера и сложността на проекта административни тежести и да не създава пречки за развитието на трансевропейските мрежи и достъпа до пазара.
- (36) Планирането и реализирането на проектите от общ интерес на Съюза в областта на енергийната, транспортната и далекосъобщителната инфраструктура следва да бъдат координирани, за да бъдат създадени полезни взаимодействия там, където това е осъществимо от гледна точка на икономиката, технологиите, околната среда, климата или териториалното устройство, при надлежно спазване на съответните аспекти, свързани с безопасността. Съответно при планирането на различните трансевропейски мрежи следва да има възможност да се отдаде предпочитание на интегрирането на транспортните, съобщителните и енергийните мрежи, за да се гарантира, че се заема възможно най-малка площ. Необходима е обща визия за мрежите за интегрирането на енергийната система в различните сектори, като същевременно се гарантира, по възможност, че съществуващите или излезлите от употреба трасета се използват повторно, за да бъде сведено до минимум всякакво отрицателно социално, икономическо, екологично, климатично и финансово въздействие.
- (37) Проектите от общ интерес следва да получават приоритетен статут на национално равнище с цел да се гарантира бързо административно производство и провеждането в спешен порядък на всички съдебни производства и процедури за решаване на спорове, които се отнасят до тях. Те следва да бъдат разглеждани от компетентните органи като проекти от обществен интерес. По съображения от по-висш обществен интерес проекти, които имат неблагоприятно въздействие върху околната среда, следва да бъдат разрешавани, ако са изпълнени всички условия, посочени в Директива 2000/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹⁷⁾ и Директива 92/43/ЕИО на Съвета ⁽¹⁸⁾.
- (38) От съществено значение е на заинтересованите лица, включително гражданското общество, да се предоставя информация и да се провеждат консултации с тях, за да се гарантира успехът на проектите и да се ограничат възраженията срещу тях.
- (39) Необходимо е да има компетентен орган или компетентни органи, които да обединяват или координират всички процеси на издаване на разрешения с цел да се намали сложността, да се подобрят ефективността и прозрачността и да се допринесе за задълбочаване на сътрудничеството между държавите членки.
- (40) За да се опрости и ускори процесът на издаване на разрешения за мрежи за енергия от възобновяеми източници, разположени в морето, следва да бъдат определени единни звена за контакт за трансграничните проекти от списъка на Съюза, разположени в морето, като се намали административната тежест за разработчиците на проекти. Единните звена за контакт следва да намалят сложността, да увеличат ефикасността и да ускорят процеса на издаване на разрешения за преносни съоръжения в морето, които често преминават през много юрисдикции.

⁽¹⁷⁾ Директива 2000/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2000 г. за установяване на рамка за действията на Общността в областта на политиката за водите (ОВ L 327, 22.12.2000 г., стр. 1).

⁽¹⁸⁾ Директива 92/43/ЕИО на Съвета от 21 май 1992 г. за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна (ОВ L 206, 22.7.1992 г., стр. 7).

- (41) Въпреки че вече съществуват установени стандарти за участие на обществеността в процеса на вземане на решения във връзка с околната среда, които се прилагат с пълна сила за проектите от общ интерес, необходими са допълнителни мерки по настоящия регламент, за да се осигури възможно най-високо ниво на прозрачност и на участие на обществеността по всички значими въпроси, свързани с процеса на издаването на разрешения за проекти от общ интерес. Ако консултатията преди процедурата на издаване на разрешения вече е предмет на национални правила, отговарящи на стандарти, които са еднакви със или по-строги от установените в настоящия регламент, тази консултатия следва да стане незапълнителна и да не се допуска дублиране на нормативните изисквания.
- (42) Правилното и координирано прилагане на директиви 2001/42/ЕО ⁽¹⁹⁾ и 2011/92/ЕС ⁽²⁰⁾ на Европейския парламент и на Съвета и ако е целесъобразно — на Конвенцията на Икономическата комисия за Европа на Организацията на обединените нации за достъпа до информация, участието на обществеността в процеса на вземането на решения и достъпа до правосъдие по въпроси на околната среда ⁽²¹⁾, подписана в Орхус на 25 юни 1998 г. („Конвенцията от Орхус“) и на Конвенцията от Еспо за оценка на въздействието върху околната среда в трансграничен контекст („Конвенцията от Еспо“) ⁽²²⁾, подписана на 25 февруари 1991 г., следва да осигури хармонизация на основните принципи за оценка на въздействията върху околната среда и климата, включително в трансграничен контекст. Комисията публикува указания, които да подпомагат държавите членки при определянето на адекватни законодателни и незаконодателни мерки за рационализиране на процедурите за оценка на въздействието върху околната среда по отношение на енергийната инфраструктура и за осигуряване на съгласуваност в прилагането на изискванията от правото на Съюза процедури за оценка на въздействието върху околната среда по отношение на проектите от общ интерес. Държавите членки следва да координират своите оценки на проектите от общ интерес и да предвият общи оценки в случаите, в които това е възможно. Държавите членки следва да бъдат насърчавани да обменят най-добри практики и своя опит в областта на изграждането на административен капацитет по отношение на процесите на издаване на разрешения.
- (43) Важно е да се рационализира и подобри процесът на издаване на разрешения при зачитане във възможно най-висока степен на националните правомощия и процедури за изграждане на нова енергийна инфраструктура, като се спазва надлежно принципът на субсидиарност. Като се има предвид спешната необходимост от разработване на енергийни инфраструктури, опростяването на процеса на издаване на разрешения следва да включва ясен срок за вземане на решение от съответните органи по въпроса дали да се изгражда проектът. Този срок следва да стимулира по-ефективното формулиране и провеждане на процедурите и същевременно следва по никакъв начин да не компрометира спазването на високи стандарти по отношение както на опазването на околната среда в съответствие със законодателството в областта на околната среда, така и на участието на обществеността. С настоящия регламент следва бъдат определени максималните срокове. Въпреки това държавите членки могат да се стремят да постигнат по-кратки срокове, когато това е възможно, особено по отношение на проекти, например за интелигентни мрежи, за които невинаги се изисква толкова сложен процес на издаване на разрешения, колкото за преносна инфраструктура. Компетентните органи следва да носят отговорност за гарантирането на спазването на сроковете.
- (44) Когато е целесъобразно, в цялостното решение държавите членки следва да могат да включат решения, взети в контекста на преговори с отделни собственици на земи относно получаването на достъп до имот, собствеността на този имот или правото да се владее този имот в контекста на териториалното устройство, както и разпоредби, свързани с териториалното устройство, с които се определя общото земеползване на определен регион, в това число за други видове застрояване като магистрали, железопътни линии, сгради и защитени природни зони, което не се извършва конкретно за целите на планирания проект и за издаването на разрешения за експлоатация. В контекста на процеса на издаване на разрешения даден проект от общ интерес следва да може да включва свързаната с него инфраструктура, доколкото това е от съществено значение за изграждането или функционирането на проекта. Настоящият регламент и по-специално разпоредбите относно издаването на разрешения, участието на обществеността и реализацията на проекти от общ интерес, следва да се прилагат, без това да влиза в противоречие с правото на Съюза и международното право, включително с разпоредбите за опазване на околната среда и човешкото здраве и нормативните актове, приети в рамките на общата политика в областта на рибарството и интегрираната морска политика, по-специално Директива 2014/89/ЕС на Европейския парламент и на Съвета ⁽²³⁾.
- (45) Разходите за разработването, изграждането, експлоатацията и поддържането на проектите от общ интерес следва по принцип да се поемат изцяло от ползвателите на инфраструктурата. Разпределението на разходите следва да гарантира, че крайните ползватели не са несъразмерно обременени, особено ако това би могло да доведе до енергийна бедност. Проектите от общ интерес следва да са допустими за трансгранично разпределяне на разходите, ако оценката на търсенето на пазара или на очакваното въздействие върху тарифите е показала, че не може да се очаква разходите да бъдат покрити от тарифите, плащани от ползвателите на инфраструктурата.

⁽¹⁹⁾ Директива 2001/42/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 27 юни 2001 г. относно оценката на последиците на някои планове и програми върху околната среда (ОВ L 197, 21.7.2001 г., стр. 30).

⁽²⁰⁾ Директива 2011/92/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 г. относно оценката на въздействието на някои публични и частни проекти върху околната среда (ОВ L 26, 28.1.2012 г., стр. 1).

⁽²¹⁾ ОВ L 124, 17.5.2005 г., стр. 4.

⁽²²⁾ ОВ C 104, 24.4.1992 г., стр. 7.

⁽²³⁾ Директива 2014/89/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014 г. за установяване на рамка за морско пространствено планиране (ОВ L 257, 28.8.2014 г., стр. 135).

- (46) Обсъждането на подходящото разпределяне на разходите следва да се основава на анализа на разходите и ползите на даден инфраструктурен проект, извършен въз основа на хармонизирана методика за анализ, обхващащ енергийната система като цяло, като се прилагат всички установени значими сценарии, в рамките на десетгодишните планове на Съюза за развитие на мрежите, изготвени съгласно регламенти (ЕО) № 715/2009 и (ЕС) 2019/943 и проучени от Агенцията, както и допълнителни сценарии за планиране на развитието на мрежата, като се дава възможност за надежден анализ на приноса на проекта от общ интерес за постигане на целите на енергийната политика на Съюза за декарбонизация, пазарна интеграция, конкуренция, устойчивост и сигурност на доставките. За целите на този анализ могат да бъдат взети предвид показателите и съответните референтни стойности за сравнение на инвестиционните разходи за единица. Ако се използват допълнителни сценарии, те трябва да са в съответствие с целите на Съюза за 2030 г. в областта на енергетиката и климата и неговата цел за неутралност по отношение на климата до 2050 г. и следва да подлежат на всеобхватен процес на консултации и контрол.
- (47) В условията на все по-интегриран енергиен пазар наличието на ясни и прозрачни правила за трансгранично разпределяне на разходите е необходимо за ускоряването на инвестициите в трансгранична инфраструктура и в проекти с трансгранично въздействие. От първостепенно значение е да се осигури стабилна финансова рамка за развитието на проекти от общ интерес, като едновременно с това се сведе до минимум необходимостта от финансово подпомагане, и същевременно да се насърчават с подходящи стимули и финансови механизми заинтересованите инвеститори. Когато вземат решение относно трансграничното разпределяне на разходите, националните регулаторни органи следва да разпределят ефикасно направените инвестиционни разходи, както е целесъобразно с оглед на своите национални подходи и методики за подобна инфраструктура, на трансгранична основа и да ги включат в националните тарифи, след което, ако е приложимо, да определят дали тяхното влияние върху националните тарифи би могло да доведе до непропорционална тежест за потребителите в съответните им държави членки. Националните регулаторни органи следва да избягват рисковете, свързани с двойната подкрепа на проекти, като вземат предвид действителните или прогнозните такси и приходи. Тези такси и приходи следва да се вземат предвид единствено доколкото са свързани с проектите и са предназначени да покриват съответните разходи.
- (48) Налице е необходимост от трансгранични проекти, които имат положително въздействие върху електроенергийната мрежа на Съюза, например интелигентни електроенергийни мрежи или електролизьори, без да включват обща физическа граница.
- (49) Съгласно нормативната уредба на вътрешния енергиен пазар се изисква тарифите за достъп до мрежите да осигуряват подходящи стимули за инвестиции. Има вероятност обаче някои видове проекти от общ интерес да поразят странични въздействия, които невинаги могат да бъдат включени в обикновената тарифна система и възстановени чрез тази система. При прилагането на нормативната уредба на вътрешния енергиен пазар националните регулаторни органи следва да осигуряват стабилна и предвидима регулаторна и финансова рамка със стимули за проектите от общ интерес, включително дългосрочни стимули, които са съизмерими със специфичното равнище на риска при даден проект. Тази рамка следва да се отнася по-специално за трансгранични проекти, за иновативни технологии за пренос на електроенергия, позволяващи широкомащабното интегриране на енергия от възобновяеми източници, на разпределени енергийни ресурси или на техники за реакция на потреблението във взаимосвързани мрежи, както и за проекти за енергийни технологии и цифровизация, които или има вероятност да са свързани с по-големи рискове в сравнение с подобни проекти, разположени само в една държава членка, или които се очаква да донесат по-големи ползи за Съюза. Освен това проектите с големи оперативни разходи също следва да имат достъп до подходящи стимули за инвестиции. По-специално, мрежите за енергия от възобновяеми източници в морето, изпълняващи две функции, а именно функция на междусистемна връзка на електроенергийни мрежи и функция за присъединяване на проекти за енергия от възобновяеми източници в морето, е вероятно да понесат по-високи рискове в сравнение със съпоставими проекти на сушата поради присъщата им връзка с производствени мощности, която поражда регулаторни рискове, финансови рискове, например необходимост от инвестиции за поемане на предвиджано допълнително натоварване в бъдещи периоди, пазарни рискове и рискове, отнасящи се до използването на нови иновативни технологии.
- (50) Настоящият регламент следва да се прилага единствено за издаването на разрешения за проекти от общ интерес, за участието на обществеността в такива проекти и за тяхното регулиране. При все това държавите членки следва да могат да приемат национална уредба за прилагане на същите или на подобни правила спрямо други проекти, които нямат статут на проекти от общ интерес в рамките на обхвата на настоящия регламент. Що се отнася до регулаторните стимули, държавите членки следва да могат да приемат национални уредби за прилагане на същите или на подобни правила спрямо проекти от общ интерес, попадащи в категорията „акумулиране на електроенергия“.
- (51) Държавите членки, които понастоящем не отдават на енергийните инфраструктурни проекти възможно най-висок национален приоритет в процеса на издаване на разрешения, следва да бъдат насърчени да разглеждат възможността за въвеждане на такава практика, по-специално като преценят дали това би довело до ускоряване на процеса на издаване на разрешения.

- (52) Държавите членки, в които понастоящем не са въведени ускорени или спешни съдебни процедури, приложими за проектите за енергийна инфраструктура, следва да бъдат насърчени да разгледат възможността за въвеждане на такива процедури, по-специално като преценят дали това би довело до по-бързо изпълнение на тези проекти.
- (53) Регламент (ЕС) № 347/2013 показва ползата от привличането на частно финансиране чрез предоставянето на значителна финансова помощ от страна на Съюза, която дава възможност за реализация на проекти от европейско значение. Предвид икономическата и финансовата ситуация и бюджетните ограничения предоставянето на целева подкрепа под формата на безвъзмездна помощ и финансови инструменти съгласно многогодишната финансова рамка следва да продължи с цел да се осигурят възможно най-много ползи за гражданите на Съюза и да бъдат привлечени нови инвеститори в приоритетните коридори и области на енергийната инфраструктура, определени в приложение към настоящия регламент, като същевременно бюджетният принос на Съюза се запази в минимален размер.
- (54) Проектите от общ интерес следва да са допустими за финансова помощ от Съюза за проучвания и при определени условия — за строително-монтажни работи съгласно Регламент (ЕС) 2021/1153 на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁴⁾ под формата на безвъзмездна помощ или под формата на иновативни финансови инструменти, с цел да се създадат предпоставки за предоставянето на специална подкрепа на онези проекти от общ интерес, които не са жизнеспособни при съществуващата регулаторна рамка и пазарни условия. Важно е да се избягва всякакво нарушаване на конкуренцията, особено между проекти, които допринасят за изграждането на един и същи приоритетен коридор на Съюза. Тази финансова помощ следва да осигурява необходимите полезни взаимодействия със структурните фондове с цел да бъдат финансирани интелигентни електроразпределителни мрежи и с механизма на Съюза за финансиране на възобновяемата енергия, установен с Регламент за изпълнение (ЕС) 2020/1294 на Комисията ⁽²⁵⁾ съгласно член 33, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2018/1999 на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁶⁾.

Към инвестициите в проекти от общ интерес следва да се прилага триетапен подход. Първо, пазарът следва да се ползва с приоритет при инвестирането. Второ, ако инвестициите не се извършат от пазара, следва да се проучат регулаторните решения, следва да се адаптира съответната нормативна уредба, ако е необходимо, и да се осигури правилното прилагане на съответната нормативна уредба. На трето място, ако първите два етапа не са достатъчни за осигуряването на необходимите инвестиции в проекти от общ интерес, следва да има възможност да се предостави финансова помощ от страна на Съюза, ако проектът от общ интерес отговаря на приложените критерии за допустимост. Проектите от общ интерес може също така да са допустими за подпомагане от програма InvestEU, която допълва безвъзмездното финансиране.

- (55) Съюзът следва да улеснява енергийните проекти в необлагодетелствани, по-слабо свързани, периферни, най-отдалечени или изолирани региони, така че да се даде възможност за достъп до трансевропейските енергийни мрежи, за да се ускори процесът на декарбонизация и да се намали зависимостта от изкопаеми горива.
- (56) Когато в дадена държава членка няма ОПС, позоваванията на ОПС в настоящия регламент следва да се прилагат *mutatis mutandis* за операторите на разпределителни системи (ОРС).
- (57) Безвъзмездна помощ за строително-монтажни работи, свързани с проекти от взаимен интерес, следва да се предлага при същите условия, както за други категории, когато те допринасят за общите цели на политиката на Съюза в областта на енергетиката и климата и целите за декарбонизация на третата държава са в съответствие с Парижкото споразумение.

⁽²⁴⁾ Регламент (ЕС) 2021/1153 на Европейския парламент и на Съвета от 7 юли 2021 г. за създаване на Механизъм за свързване на Европа и за отмяна на регламенти (ЕС) № 1316/2013 и (ЕС) № 283/2014 (ОВ L 249, 14.7.2021 г., стр. 38).

⁽²⁵⁾ Регламент за изпълнение (ЕС) 2020/1294 на Комисията от 15 септември 2020 г. относно механизма за финансиране на възобновяемата енергия в Съюза (ОВ L 303, 17.9.2020 г., стр. 1).

⁽²⁶⁾ Регламент (ЕС) 2018/1999 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. относно управлението на Енергийния съюз и на действията в областта на климата, за изменение на регламенти (ЕО) № 663/2009 и (ЕО) № 715/2009 на Европейския парламент и на Съвета, директиви 94/22/ЕО, 98/70/ЕО, 2009/31/ЕО, 2009/73/ЕО, 2010/31/ЕС, 2012/27/ЕС и 2013/30/ЕС на Европейския парламент и на Съвета, директиви 2009/119/ЕО и (ЕС) 2015/652 на Съвета и за отмяна на Регламент (ЕС) № 525/2013 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 328, 21.12.2018 г., стр. 1).

- (58) Поради това регламенти (ЕО) № 715/2009, (ЕС) 2019/942 ⁽²⁷⁾ и (ЕС) 2019/943 на Европейския парламент и на Съвета и директиви 2009/73/ЕО и (ЕС) 2019/944 следва да бъдат съответно изменени.
- (59) Докато промяната на предназначението на инфраструктурата за природен газ има за цел да се постигне декарбонизация на газовите мрежи, като предоставя възможност да се използва специално чист водород, наличието на преходен период би могло да предостави възможност за транспортирането или съхранението на предварително определена смес от водород с природен газ или биометан. Смесването на водород с природен газ или биометан би могло да се използва за увеличаване на капацитета за производство на водород и за улесняване на транспортирането на водород. За да се гарантира преходът към водород, организаторът на проекта следва да демонстрира, включително чрез търговски договори, по какъв начин до края на преходния период съоръженията за природен газ ще бъдат преоборудвани в специални съоръжения за водород и по какъв начин използването на водород ще бъде засилено по време на преходния период. В контекста на мониторинга Агенцията следва да проверява навременното преминаване на проекта към специално съоръжение за водород. Всяко финансиране на тези проекти съгласно Регламент (ЕС) 2021/1153 по време на преходния период следва да бъде обвързано с условие в споразумението за отпускане на безвъзмездни средства за възстановяване на предоставеното финансиране в случай на забавяне на навременното преминаване на проекта към специално съоръжение за водород, както и с подходящи разпоредби, позволяващи прилагането на това условие.
- (60) В съответствие със заключенията на Европейския съвет от 4 февруари 2011 г., според които нито една държава членка не трябва да остане изолирана от европейските газо- и електропреносни мрежи след 2015 г., нито енергийната ѝ сигурност да бъде изложена на риск поради липсата на подходящи връзки, настоящият регламент има за цел да осигури достъп до трансевропейските енергийни мрежи, като сложи край на енергийната изолация на Кипър и Малта, които все още не са свързани с трансевропейската газова мрежа. Тази цел следва да бъде постигната, като се предостави възможност проектите в процес на разработване или планиране, на които е предоставен статут на проект от общ интерес съгласно Регламент (ЕС) № 347/2013, да запазят своя статут, докато Кипър и Малта не бъдат свързани с трансевропейската газова мрежа. Освен че допринасят за развитието на пазара на енергия от възобновяеми източници, гъвкавостта и устойчивостта на енергийната система и сигурността на доставките, тези проекти ще осигурят достъп до бъдещите пазари на енергия, включително водород, и ще допринесат за постигането на общите цели на политиката на Съюза в областта на енергетиката и климата.
- (61) Проектите от общ интерес следва да не отговарят на условията за получаване на финансова помощ от Съюза, когато организаторите на проекти, операторите или инвеститорите се намират в едно от положенията за отстраняване, посочени в член 136 от Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁸⁾, например в случаи на осъдителна присъда за измама, корупция или поведение, свързано с престъпна организация. Следва да бъде възможно даден проект от общ интерес да може да бъде отстранен от списъка на Съюза, ако включването му в списъка се е основава на невярна информация, която е била определяща за това включване, или проектът не е съответствие с изискванията на правото на Съюза. За проект от общ интерес, намиращ се в държавите членки, които се ползват от дерогация съгласно настоящия регламент, съответните държави членки следва да гарантират, че когато подкрепят заявления за финансиране съгласно Регламент (ЕС) 2021/1153 за такива проекти, проектите не облагодетелстват пряко или непряко лица или субекти, които се намират в някое от положенията за отстраняване, посочени в член 136 от Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046.
- (62) За да се гарантира своевременното разработване на основни енергийни инфраструктурни проекти за Съюза, петият списък на Съюза на проекти от общ интерес следва да остане в сила до влизането в сила на първия списък на Съюза на проекти от общ интерес и проекти от взаимен интерес, изготвен съгласно настоящия регламент. Освен това, за да се даде възможност за разработването, наблюдението и финансирането на проектите от общ интерес, включени в петия списък на Съюза, някои разпоредби на Регламент (ЕС) № 347/2013 следва също да останат в сила и да порождат действие до влизането в сила на първия списък на Съюза на проекти от общ интерес и проекти от взаимен интерес, изготвен съгласно настоящия регламент.

⁽²⁷⁾ Регламент (ЕС) 2019/942 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 г. за създаване на Агенция на Европейския съюз за сътрудничество между регулаторите на енергия (ОВ L 158, 14.6.2019 г., стр. 22).

⁽²⁸⁾ Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юли 2018 г. за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, за изменение на регламенти (ЕС) № 1296/2013, (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013, (ЕС) № 1304/2013, (ЕС) № 1309/2013, (ЕС) № 1316/2013, (ЕС) № 223/2014 и (ЕС) № 283/2014 и на Решение № 541/2014/ЕС и за отмяна на Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 (ОВ L 193, 30.7.2018 г., стр. 1).

- (63) Поради това Регламент (ЕС) № 347/2013 следва да бъде отменен.
- (64) С цел да се гарантира, че списъкът на Съюза е ограничен до проекти, които допринасят в най-голяма степен за осъществяването на приоритетните коридори и области на стратегическата енергийна инфраструктура, посочени в приложение към настоящия регламент, на Комисията следва да бъде делегирано правомощието да приема актове в съответствие с член 290 от ДФЕС за изменение на приложенията към настоящия регламент с цел изготвяне и преразглеждане на списъка на Съюза, като същевременно се зачита правото на държавите членки да одобряват проекти в списъка на Съюза, свързани с техните територии. От особена важност е по време на подготвителната си работа Комисията да проведе подходящи консултации, включително на експертно равнище, и тези консултации да бъдат проведени в съответствие с принципите, заложи в Междуинституционалното споразумение от 13 април 2016 г. за по-добро законотворчество⁽²⁹⁾. При подготовката и съставянето на делегирани актове Комисията следва да осигури едновременното, навременно и подходящо предаване на съответните документи на Европейския парламент и на Съвета. Ако сметнат за необходимо, Европейският парламент и Съветът могат да изпращат свои експерти на заседанията на експертните групи на Комисията, занимаващи се с подготовката на делегираните актове, на които са поканени експертите от държавите членки.

Обсъжданията в регионалните групи са особено важни за приемането от Комисията на делегираните актове за установяване на списъците на Съюза. Следователно е целесъобразно, доколкото това е възможно и съвместимо с уредбата на настоящия регламент, Европейският парламент и Съветът да получават информация за и да могат да изпращат експерти на заседанията на регионалните групи в съответствие с Междуинституционалното споразумение от 13 април 2016 г. за по-добро законотворчество. С оглед на необходимостта да се гарантира постигането на целите на настоящия регламент и като се взема под внимание броят на проектите, включени в списъците на Съюза досега, общият брой на проектите в списъка на Съюза следва да се запази управляем и следователно той не би трябвало да бъде значително по-голям от 220.

- (65) Доколкото целите на настоящия регламент, а именно развитието и оперативната съвместимост на трансевропейските енергийни мрежи и свързването с такива мрежи, които допринасят за гарантиране на смекчаването на изменението на климата, и по-специално за постигането на целите на Съюза за 2030 г. в областта на енергетиката и климата и на целта му за неутралност по отношение на климата най-късно до 2050 г., и за осигуряване на междусистемни връзки, енергийна сигурност, пазарна и системна интеграция, конкуренция, която е в полза на всички държави членки и достъпни цени на енергията, не могат да бъдат постигнати в достатъчна степен от държавите членки, а поради обхвата и последиците от предложеното действие могат да бъдат по-добре постигнати на равнището на Съюза, Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от Договора за Европейския съюз. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящият регламент не надхвърля необходимото за постигане на тези цели,

ПРИЕХА НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

ГЛАВА I

Общи разпоредби

Член 1

Предмет, цели и обхват

1. С настоящия регламент се установяват указания за навременно разработване и оперативна съвместимост на приоритетните коридори и области на трансевропейската енергийна инфраструктура (приоритетни коридори и области на енергийната инфраструктура), посочени в приложение I, които допринасят за гарантиране на смекчаването на изменението на климата, и по-специално за постигане на целите на Съюза за 2030 г. в областта на енергетиката и климата и на целта му за неутралност по отношение на климата най-късно до 2050 г., и за гарантиране на осигуряването на междусистемни връзки, енергийна сигурност, пазарна и системна интеграция и конкуренция, която е в полза на всички държави членки, както и на достъпни цени на енергията.

⁽²⁹⁾ ОВ L 123, 12.5.2016 г., стр. 1.

2. По-специално настоящият регламент:

- a) урежда определянето на проектите, включени в списъка на Съюза на проектите от общ интерес и на проектите от взаимен интерес, изготвен съгласно член 3 (списък на Съюза);
- b) улеснява навременната реализация на проектите в списъка на Съюза чрез рационализиране, по-тясно координиране и ускоряване на процесите на издаване на разрешения и чрез повишаване на прозрачността и на участието на обществеността;
- v) съдържа правила за трансгранично разпределяне на разходите и за стимули във връзка с риска при проекти в списъка на Съюза;
- г) определя условията, на които проектите в списъка на Съюза трябва да отговарят, за да получават финансова помощ от Съюза.

Член 2

Определения

За целите на настоящия регламент, в допълнение към определенията, съдържащи се в регламенти (ЕО) № 715/2009, (ЕС) 2018/1999, (ЕС) 2019/942 и (ЕС) 2019/943 и в директиви 2009/73/ЕО, (ЕС) 2018/2001⁽³⁰⁾ и (ЕС) 2019/944, се прилагат следните определения:

- 1) „енергийна инфраструктура“ означава всякакво материално оборудване или съоръжения, попадащи в категориите енергийна инфраструктура, които са разположени в Съюза или свързват Съюза с една или повече трети държави;
- 2) „недостатъчна преносна/пропускателна способност на енергийната инфраструктура“ означава ограничаване на физическите потоци в рамките на енергийна система поради недостатъчна преносна способност, което включва, наред с другото, липса на инфраструктура;
- 3) „цялостно решение“ означава решението или множеството от решения, взети от компетентен орган или компетентни органи на държава членка, с изключение на съдилищата или трибуналите, в което се определя дали организаторът на даден проект е оправомощен да изгради енергийната инфраструктура, за да осъществи проект от общ интерес или проект от взаимен интерес, въз основа на обстоятелството, че има възможността да започне или да възложи и започне необходимите строително-монтажни работи („състояние на готовност за строителство“), без да се засяга което и да е решение, взето в контекста на административна процедура за обжалване;
- 4) „проект“ означава един или няколко електропровода, газопровода, съоръжения, оборудване или инсталации, попадащи в категориите енергийна инфраструктура, посочени в приложение II;
- 5) „проект от общ интерес“ означава проект, който е необходим за реализацията на приоритетните коридори и области на енергийната инфраструктура, посочени от приложение I, който е включен в списъка на Съюза;
- 6) „проект от взаимен интерес“ означава проект, насърчаван от Съюза в сътрудничество с трети държави съгласно писма за подкрепа от правителствата на пряко засегнатите държави или други необвързващи споразумения, който попада в една от категориите енергийна инфраструктура, определени в точка 1, буква а) или е), точка 3, буква а) или точка 5, буква а) или в) от приложение II, който допринася за постигането на целите на Съюза за 2030 г. в областта на енергетиката и климата и на неговата цел за неутралност по отношение на климата до 2050 г. и който е в списъка на Съюза;
- 7) „конкуриращи се проекти“ означава проекти, които изцяло или частично са насочени към преодоляването на един и същ установен недостиг на инфраструктура или задоволяването на регионална нужда от инфраструктура;
- 8) „организатор на проект“ означава:
 - a) оператор на преносна система (ОПС), оператор на разпределителна система (ОРС) или друг вид оператор или инвеститор, разработващ проект в списъка на Съюза;
 - b) при наличието на повече от един такъв ОПС, ОРС, друг оператор или инвеститор, или на всякакво възможно тяхно групиране — образуването с юридическа правосубектност съгласно приложимото национално право, което е определено с договорно споразумение между тях и има правомощията да поема юридически задължения и да носи финансова отговорност от името на страните по договорното споразумение;
- 9) „интелигентна електроенергийна мрежа“ означава електроенергийна мрежа, включително на островите, които не разполагат с междусистемни връзки или не са свързани в достатъчна степен с трансевропейските енергийни мрежи, която предоставя възможност за ефикасна от гледна точка на разходите интеграция и активен контрол на поведението и действията на всички ползватели, свързани с нея, включително производителите, потребителите и произвеждащите

⁽³⁰⁾ Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници (ОВ L 328, 21.12.2018 г., стр. 82).

потребители, за да се гарантира икономически ефективна и устойчива електроенергийна система с ниски загуби и високо равнище на интегриране на възобновяеми източници, на сигурност на доставките и на безопасност, и в която операторът на мрежата може да осъществява цифрово наблюдение на действията на свързаните към нея ползватели, и информационни и комуникационни технологии (ИКТ) за комуникация със съответните оператори на мрежи, производители, съоръжения за съхраняване на енергия и потребители или произвеждащи потребители, за да се осигури устойчивост, икономическа ефективност и сигурност на преноса и разпределението на електроенергия;

- 10) „интелигентна газопреносна мрежа“ означава газопреносна мрежа, в която се използват иновативни и цифрови решения за икономически ефективно интегриране на разнородни източници на нисковъглеродни газове и по-специално газове от възобновяеми източници в съответствие с нуждите на потребителите и изискванията към качеството на газа, за да се намали въглеродният отпечатък на съответното потребление на газ, да се осигурят условия за увеличаване на дела на газовете от възобновяеми източници и на нисковъглеродните газове и да се създадат връзки с други енергоносители и сектори, включително свързаното с това физическо модернизиране, ако те са абсолютно необходими за функционирането на оборудването и съоръженията за интегриране на нисковъглеродни газове и по-специално газове от възобновяеми източници;
- 11) „съответен орган“ означава орган, който съгласно националното право е компетентен да издава различни разрешения и лицензи, свързани с планирането, проектирането и строителството на недвижими активи, включително енергийна инфраструктура;
- 12) „национален регулаторен орган“ означава национален регулаторен орган, определен в съответствие с член 39, параграф 1 от Директива 2009/73/ЕО или регулаторен орган на национално равнище, определен в съответствие с член 57 от Директива (ЕС) 2019/944;
- 13) „компетентен национален регулаторен орган“ означава националният регулаторен орган в държавите членки, в които се осъществяват проектите, както и в държавите членки, върху които проектът оказва значително положително въздействие;
- 14) „строително-монтажни работи“ означава закупуването, доставката и внедряването на компонентите, системите и услугите, включително софтуера, извършването на свързани с проекта развойни дейности, дейности по промяна на предназначението и строителни и монтажни дейности, приемането на съоръженията и стартирането на даден проект;
- 15) „проучвания“ означава дейностите, които са необходими, за да се подготви изпълнението на проект, като например проучвания за подготовка, осъществимост, оценка, изпитване и утвърждаване, включително софтуер, както и всякакви други мерки за техническа помощ, включително предварителни действия за определяне и разработване на даден проект и решенията относно неговото финансиране, например проучване на определените обекти и подготовка на финансовия пакет;
- 16) „въвеждане в експлоатация“ означава процес на въвеждане в експлоатация на проект след неговото изграждане;
- 17) „специални съоръжения за водород“ означава инфраструктура, която е в състояние да поеме чист водород без допълнителни работи за приспособяване, включително тръбопроводни мрежи или хранилища, които представляват новоизградени съоръжения, преоборудвани съоръжения за природен газ или и двете;
- 18) „промяна на предназначението“ означава техническа модернизация или модификация на съществуващата инфраструктура за природен газ с цел да се гарантира, че тя е специално пригодена за използването на чист водород;
- 19) „адаптиране към изменението на климата“ означава процес, който гарантира, че устойчивостта на енергийната инфраструктура спрямо възможни неблагоприятни въздействия на изменението на климата е осигурена посредством оценка на уязвимостта и риска, свързани с климата, включително посредством целесъобразни мерки за адаптиране.

ГЛАВА II

Проекти от общ интерес и проекти от взаимен интерес

Член 3

Списък на Съюза на проектите от общ интерес и на проектите от взаимен интерес

1. Създават се регионални групи (наричани по-нататък „групи“) по реда на процедурата, посочена в раздел 1 от приложение III. Участниците във всяка група се определят въз основа на всеки приоритетен коридор и област и на техния съответен географски обхват, както е определено в приложение I. Правомощието за вземане на решения в рамките на групите принадлежи само на държавите членки и на Комисията (орган за вземане на решения) и се упражнява на базата на консенсус.

2. Всяка група приема свой правилник, като взема предвид разпоредбите, предвидени в приложение III.
3. Органът за вземане на решения в рамките на всяка група приема регионален списък на проектите, изготвен съгласно процедурата, установена в раздел 2 от приложение III, в зависимост от приноса на всеки от тези проекти за реализацията на приоритетните коридори и области на енергийната инфраструктура, посочени в приложение I, и от съответствието на тези проекти с критериите, посочени в член 4.

Когато дадена група изготвя своя регионален списък:

- a) за всяко отделно предложение за проект е необходимо одобрението на държавите членки, с чиято територия е свързан проектът; в случай че държава членка не даде своето одобрение, тя представя своите мотиви за това на съответната група;
 - b) взема предвид становището на Комисията с цел осигуряване на управляем общ брой на проектите в списъка на Съюза.
4. На Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 20 от настоящия регламент, за да определи списъка на Съюза, при спазване на разпоредбите на член 172, параграф 2 от ДФЕС.

При упражняване на правомощията си Комисията гарантира, че списъкът на Съюза се определя на всеки две години въз основа на регионалните списъци, приети от органите за вземане на решения на групите съгласно раздел 1, точка 1 от приложение III, като се следва процедурата, посочена в параграф 3 от настоящия член.

Комисията приема делегиран акт за определяне на първия списък на Съюза съгласно настоящия регламент до 30 ноември 2023 г.

Ако делегиран акт, приет от Комисията съгласно настоящия параграф, не може да влезе в сила поради възражение от страна на Европейския парламент или на Съвета съгласно член 20, параграф 6, Комисията незабавно свиква групите, за да се изготвят нови регионални списъци, като се вземат предвид основанията за възражението. Комисията приема във възможно най-кратък срок нов делегиран акт за определяне на списъка на Съюза.

5. При определянето на списъка на Съюза чрез съчетаване на регионалните списъци, посочени в параграф 3, Комисията, като отчита надлежно разискванията в групите:
 - a) гарантира, че са включени само проектите, които отговарят на критериите, посочени в член 4;
 - b) гарантира междурегионалната последователност, като взема предвид становището на Агенцията, както е посочено в раздел 2, точка 14 от приложение III;
 - b) взема предвид становищата на държавите членки, както е посочено в раздел 2, точка 10 от приложение III;
 - г) се стреми да гарантира управляем общ брой на проектите в списъка на Съюза.

6. Проектите от общ интерес, които попадат в обхвата на категориите енергийна инфраструктура, определени в точка 1, букви а), б), в), г) и е) от приложение II към настоящия регламент, се превръщат в съставна част на съответните регионални инвестиционни планове съгласно член 34 от Регламент (ЕС) 2019/943, както и на съответните национални десетгодишни планове за развитие на мрежата съгласно член 51 от Директива (ЕС) 2019/944, а също и на други съответни национални планове за инфраструктура, по целесъобразност. На тези проекти от общ интерес се отрежда най-високият възможен приоритет в рамките на тези планове. Настоящият параграф не се прилага за конкуриращи се проекти, за проекти, които не са постигнали достатъчна степен на зрялост, за да се предостави изготвен конкретно за проекта анализ на разходите и ползите, както е посочено в раздел 2, точка 1, буква г) от приложение III, и за проекти от взаимен интерес.

7. Проектите от общ интерес, които попадат в категориите енергийна инфраструктура, определени в точка 1, букви а), б), в), г) и е) от приложение II, и които са конкурентни проекти или проекти, които не са постигнали достатъчна степен на зрялост, за да се предостави изготвен конкретно за проекта анализ на разходите и ползите, както е посочено в раздел 2, точка 1, буква г) от приложение III, могат да бъдат включени в съответните регионални инвестиционни планове, националните десетгодишни планове за развитие на мрежата и други национални инфраструктурни планове, по целесъобразност, като проекти в процес на разглеждане.

Член 4

Критерии за оценка на проектите от групите

1. Даден проект от общ интерес трябва да отговаря на следните общи критерии:
 - a) проектът трябва да е необходим за поне един от приоритетните коридори и области на енергийната инфраструктура, посочени от приложение I;
 - b) потенциалните общи ползи от проекта, оценени съгласно приложимите специфични критерии в параграф 3, надвишават разходите за него, включително в дългосрочен план;
 - в) проектът отговаря на някои от следните критерии:
 - i) засяга най-малко две държави членки, като пряко или непряко (чрез междусистемна връзка с трета държава) пресича границата на две или повече държави членки;
 - ii) разположен е на територията на една държава членка (на сушата или в морето, включително на острови) и има значително трансгранично въздействие съгласно посоченото в точка 1 от приложение IV.
2. Всеки проект от взаимен интерес отговаря на следните общи критерии:
 - a) проектът има значителен принос за постигането на целите, посочени в член 1, параграф 1, и на целите на третата държава, по-специално като не възпрепятства способността на третата държава да изведе постепенно от експлоатация производствените мощности за вътрешно потребление, използващи изкопаеми горива, както и за устойчивостта, включително чрез интегриране на енергия от възобновяеми източници в мрежата и пренос и разпределение на енергията, произведена от възобновяеми източници, до основни центрове на потребление и съоръжения за съхраняване;
 - b) потенциалните общи ползи от проекта на равнището на Съюза, оценени съгласно приложимите специфични критерии в параграф 3, надвишават разходите за него в рамките на Съюза, включително в дългосрочен план;
 - в) проектът е разположен на територията на поне една държава членка и на територията на поне една трета държава и има значително трансгранично въздействие съгласно посоченото в точка 2 от приложение IV;
 - г) за частта, разположена на територията на държава членка, проектът е в съответствие с директиви 2009/73/ЕО и (ЕС) 2019/944, когато попада в категориите инфраструктура, описани в точки 1 и 3 от приложение II към настоящия регламент;
 - д) налице е висока степен на сближаване на рамката на политиката на участващата трета държава или държави и е доказано наличието на механизми за правоприлагане в подкрепа на целите на политиката на Съюза, за да се гарантират по-специално:
 - i) добре функциониращ вътрешен пазар на енергия;
 - ii) сигурност на доставките, основана, наред с другото, на разнообразни източници, сътрудничество и солидарност;
 - iii) енергийна система, включително производство, пренос и разпределение, насочена към постигане на целта за неутралност по отношение на климата, в съответствие с Парижкото споразумение и целите на Съюза за 2030 г. в областта на енергетиката и климата и неговата цел за неутралност по отношение на климата до 2050 г., и по-специално избягване на изместването на въглеродни емисии;
 - е) съответната трета държава или съответните трети държави подкрепят приоритетния статут на проекта, както е посочено в член 7, и се ангажират да следват подобен график за ускорено изпълнение и други мерки на политиката и мерки за регулаторна подкрепа, каквито са приложими за проекти от общ интерес в Съюза.

По отношение на проектите за съхранение на въглероден диоксид, попадащи в категорията енергийна инфраструктура, определена в точка 5, буква в) от приложение II, проектът е необходим, за да се даде възможност за трансгранично транспортиране и съхранение на въглероден диоксид, а третата държава, в която се намира проектът, разполага с подходяща нормативна уредба, основана на доказани ефективни механизми за правоприлагане, за да се гарантира, че за проекта се прилагат стандарти и предпазни мерки, за да се предотврати всякакво изтичане на въглероден диоксид, както и по отношение на климата, човешкото здраве и екосистемите, що се отнася до безопасността и ефективността на постоянното съхранение на въглероден диоксид, които са поне на равнището, предвидено в правото на Съюза.

3. Следните специфични критерии се прилагат по отношение на проекти от общ интерес, които попадат в конкретна категория енергийна инфраструктура:

- a) за проектите за пренос, разпределение и акумулиране на електроенергия, попадащи в категориите енергийна инфраструктура, определени в точка 1, букви а), б), в), г) и е) от приложение II: проектът има значителен принос за устойчивостта чрез интегрирането на енергия от възобновяеми източници в мрежата, пренос или разпределение на енергията, произведена от възобновяеми източници, до основни центрове на потребление и съоръжения за акумулиране, и за намаляване на ограничаването на производството на енергия, и допринася за изпълнението на поне един от следните специфични критерии:
 - i) пазарна интеграция, постигана, наред с другото, чрез премахване на енергийната изолация на поне една държава членка и намаляване на участъците с недостатъчна преносна/пропускателна способност в енергийната инфраструктура, конкуренция, оперативна съвместимост и гъвкавост на системата;
 - ii) сигурност на доставките, постигана, наред с другото, чрез оперативна съвместимост, гъвкавост на системата, киберсигурност, подходящи връзки и сигурност и надеждност в работата на системата;
- б) за проектите за интелигентни електроенергийни мрежи, попадащи в категорията енергийна инфраструктура, определена в точка 1, буква д) от приложение II: проектът има значителен принос за устойчивостта чрез интегриране на енергия от възобновяеми източници в мрежата, и допринася за изпълнението на поне два от следните специфични критерии:
 - i) сигурност на доставките, постигана, наред с другото, чрез ефективност и оперативна съвместимост на преноса и разпределението на електроенергия в ежедневната работа на мрежата, избягване на претоварвания и интегриране и приобщаване на ползвателите на мрежата;
 - ii) пазарна интеграция, постигана, наред с другото, чрез ефективна работа на системата и използване на междусистемни връзки;
 - iii) сигурност на системата, гъвкавост и качество на доставките, постигана, наред с другото, чрез възприемането на повече иновации в областта на балансирането, пазарите за гъвкавост, киберсигурността, наблюдението, управлението на системата и отстраняването на грешки;
 - iv) интелигентна секторна интеграция – или в енергийната система чрез свързване на различни енергоносители и сектори, или в по-широк мащаб, като се насърчават полезните взаимодействия и съгласуването между секторите на енергетиката, транспорта и телекомуникациите;
- в) за проектите за транспортиране и съхранение на въглероден диоксид, попадащи в обхвата на категориите енергийна инфраструктура, определени в точка 5 от приложение II: проектът трябва да има значителен принос към устойчивостта чрез намаляване на емисиите на въглероден диоксид в свързаните промишлени съоръжения и допринася за изпълнението на всеки от следните специфични критерии:
 - i) избягване на емисиите на въглероден диоксид, като в същото време се поддържа сигурността на доставките;
 - ii) повишаване на устойчивостта и сигурността на преноса и съхранението на въглероден диоксид;
 - iii) ефективното използване на ресурсите, чрез осигуряване на възможност да бъдат свързани няколко източника на въглероден диоксид и обекти за съхранение чрез обща инфраструктура и свеждане до минимум на екологичното натоварване и рискове;
- г) за проектите за водород, попадащи в категориите енергийна инфраструктура, определени в точка 3 от приложение II: проектът трябва да има значителен принос за устойчивостта, постигана, наред с другото, чрез намаляване на емисиите на парникови газове, увеличаване на внедряването на въглерод от възобновяеми източници или нисковъглероден водород, с акцент върху водорода от възобновяеми източници, по-специално в приложения за крайно потребление, например сектори с трудно намаляване на емисиите, в които решения с по-висока енергийна ефективност не са изпълними, и подпомагане на различни производства на електроенергия от възобновяеми източници чрез осигуряване на гъвкавост, решения за съхранение или и двете, и проектът допринася значително за изпълнението на поне един от следните специфични критерии:
 - i) пазарна интеграция, постигана, наред с другото, чрез свързване на съществуващи или развиващи се мрежи за водород на държавите членки или чрез друг принос за развитието на мрежа за пренос и съхранение на водород в целия Съюз, и гарантиране на оперативната съвместимост на свързаните системи;
 - ii) сигурност на доставките, постигана, наред с другото, чрез подходящи връзки и създаване на условия за сигурност и надеждност в работата на системата;
 - iii) конкуренция, постигана, наред с другото, чрез осигуряване на достъп до множество източници на доставка и ползватели на мрежата при прозрачни и недискриминиращи условия;

- д) за електролизьорите, попадащи в категориите енергийна инфраструктура, определени в точка 4 от приложение II: проектът има значителен принос с оглед на всеки от следните специфични критерии:
- i) устойчивост, постигана, наред с другото, чрез намаляване на емисиите на парникови газове и засилване на внедряването на водород от възобновяеми източници или нисковъглероден водород, и по-специално от възобновяеми източници, както и синтетични горива с такъв произход;
 - ii) сигурност на доставките, постигана, наред с другото, чрез принос за сигурната, ефикасна и надеждна работа на системата или чрез осигуряване на решения за съхранение и/или гъвкавост, като услуги за реакция на потреблението и балансиране;
 - iii) осигуряване на възможност за услуги за гъвкавост, например реакция на потреблението и съхранение чрез улесняване на интеграцията на интелигентния енергиен сектор посредством създаване на връзки с други енергоносители и енергийни сектори.
- е) за проектите за интелигентни газопреносни мрежи, попадащи в категориите енергийна инфраструктура, определени в точка 2 от приложение II: проектът има значителен принос за устойчивостта, като осигурява интеграцията в газопреносните и газоразпределителните системи или в системите за съхранение на разнородни нисковъглеродни газове, и по-специално газове от възобновяеми източници, включително в случаите, когато снабдяването с тях се извършва на местно равнище, като биометан или водород от възобновяеми източници, с цел да се намалят емисиите на парникови газове, и проектът има значителен принос за изпълнението на поне един от следните специфични критерии:
- i) сигурност на мрежата и качество на доставките, постигнати чрез подобряване на ефикасността и на оперативната съвместимост на газопреносните или газоразпределителните системи или системите за съхранение на газ в ежедневната работа на мрежата, наред с другото чрез преодоляване на затрудненията, произтичащи от нагнетяването на газове с различни качества;
 - ii) функциониране на пазара и услуги за клиентите;
 - iii) улесняване на интеграцията на интелигентния енергиен сектор чрез свързване на други енергоносители и сектори, както и чрез създаване на възможност за реакция на потреблението.

4. По отношение на проектите, попадащи в категориите енергийна инфраструктура, определени в приложение II, критериите, изброени в параграф 3 от настоящия член, се оценяват в съответствие с показателите, посочени в точки 3—8 от приложение IV.

5. За да се улесни оценяването на всички проекти, които биха могли да бъдат допустими като проекти от общ интерес и които могат да бъдат включени в регионален списък, всяка група оценява приноса на всеки от проектите за реализацията на един и същ приоритетен коридор или област на енергийната инфраструктура по прозрачен и обективен начин. Всяка група определя своя метод за оценяване въз основа на сумарния принос към критериите, посочени в параграф 3. Тази оценка води до класиране на проектите, което е за вътрешно ползване на групата. В регионалния списък и в списъка на Съюза не се съдържа никакво класиране, а класирането не се използва за никакви други цели, освен както е описано в раздел 2, точка 16 от приложение III.

При оценката на проекти, с цел да се гарантира последователен подход за оценка между групите, всяка група обръща надлежно внимание на:

- а) неотложността и приноса на всеки предложен проект за постигане на целите на Съюза за 2030 г. в областта на енергетиката и климата и на неговата цел за неутралност по отношение на климата до 2050 г., пазарната интеграция, конкуренцията, устойчивостта и сигурността на доставките;
- б) взаимното допълване на всеки предложен проект с други предложени проекти, включително конкуриращи се или потенциално конкуриращи се проекти;
- в) евентуалните полезни взаимодействия с приоритетните коридори и тематичните области, установени в рамките на трансевропейските транспортни и далекосъобщителни мрежи;
- г) за предложените проекти, които към момента на оценката са проекти в списъка на Съюза — напредъка в изпълнението на проекта и съответствието на проекта със задълженията за отчетност и прозрачност.

По отношение на проектите за интелигентни електроенергийни мрежи и интелигентни газопреносни мрежи, попадащи в категориите енергийна инфраструктура, определени в точка 1, буква д) и точка 2 от приложение II, класирането се провежда за проектите, които обхващат същите две държави членки, като надлежно се отчитат и броят на ползвателите, засегнати от проекта, годишното потребление на енергия и делът на производството от ресурси, които не подлежат на диспечерско управление и които се намират в района на тези ползватели.

Член 5

Изпълнение и наблюдение на проектите в списъка на Съюза

1. Организаторите на проекти изготвят план за изпълнение за проектите в списъка на Съюза, който включва график за:
 - a) технико-икономически и проектантски проучвания, включително елементи, отнасящи се до адаптирането към изменението на климата и спазването на законодателството в областта на околната среда и на принципа за „ненанасяне на значителни вреди“;
 - b) одобрение от националния регулаторен орган или от друг съответен орган;
 - v) строителство и въвеждане в експлоатация;
 - г) процеса на получаване на разрешения съгласно член 10, параграф 6, буква б).
2. ОПС, ОРС и други оператори си сътрудничат с цел улесняване на разработването на проектите в списъка на Съюза в техния район.
3. Агенцията и съответните групи наблюдават постигнатия напредък при реализацията на проектите в списъка на Съюза и ако е необходимо, правят препоръки с цел улесняване на изпълнението им. Групите могат да изискват допълнителна информация в съответствие с параграфи 4, 5 и 6, да свикват срещи със съответните страни и да приканват Комисията да проверява на място подадената информация.
4. До 31 декември на всяка година след годината на включване на даден проект в списъка на Съюза, организаторите на проекта подават годишен доклад за всеки проект, попадащ в категориите енергийна инфраструктура, определени в приложение II, до националния компетентен орган, посочен в член 8, параграф 1.

В този доклад се съдържа подробна информация относно:

- a) постигнатия напредък в развитието, строителството и въвеждането в експлоатация на проекта, по-специално по отношение на процеса на издаване на разрешения и процедурата за консултации, както и спазването на законодателството в областта на околната среда, на принципа за „ненанасяне на значителни вреди“ на околната среда и предприетите мерки за адаптиране към изменението на климата;
 - b) когато е приложимо — данни за закъснения спрямо плана за изпълнение на проекта, причините за тези закъснения и данни за други срещнати затруднения;
 - v) когато е приложимо, ревизиран план за преодоляване на закъсненията.
5. До 28 февруари всяка година след годината, в която организаторът на проекта трябва да представи доклада, посочен в параграф 4 от настоящия член, компетентните органи по член 8, параграф 1 представят на Агенцията и на съответната група доклада, посочен в параграф 4 от настоящия член, допълнен с информация за напредъка, и където е приложимо, за закъсненията в изпълнението на проектите в списъка на Съюза, намиращи се на тяхната съответна територия, по отношение на процесите на издаване на разрешения, както и за причините за тези закъснения. Приносът на компетентните органи към доклада се обозначава ясно и при изготвянето му не се променя текстът, въведен от организаторите на проекта.
 6. До 30 април на всяка година, в която следва да бъде приет нов списък на Съюза, Агенцията представя на групите консолидиран доклад за проектите в списъка на Съюза, попадащи в обхвата на компетентността на националните регулаторни органи, в които се оценяват постигнатият напредък и очакваните промени в разходите за проекта, и по целесъобразност се отправят препоръки относно начините за преодоляване на закъсненията и срещнатите затруднения. В консолидирания доклад също така се оценява, в съответствие с член 11, буква б) от Регламент (ЕС) 2019/942, последователното прилагане на плановете за развитие на мрежите в целия Съюз по отношение на приоритетните коридори и области на енергийната инфраструктура, посочени в приложение I.

В надлежно обосновани случаи Агенцията може да поиска допълнителна информация, необходима за изпълнението на нейните задачи, посочени в настоящия параграф.

7. Ако въвеждането в експлоатация на даден проект в списъка на Съюза закъсне спрямо плана за изпълнение, освен ако закъснението не се дължи на императивни причини извън контрола на организатора на проекта, се прилагат следните мерки:

- а) доколкото мерките, посочени в член 22, параграф 7, буква а), б) или в) от Директива 2009/73/ЕО и член 51, параграф 7, буква а), б) или в) от Директива (ЕС) 2019/944, са приложими съгласно съответното национално право, националните регулаторни органи осигуряват осъществяването на инвестицията;
- б) ако мерките на националните регулаторни органи съгласно буква а) не са приложими, организаторът на проекта избира в срок от 24 месеца от датата на въвеждане в експлоатация, посочена в плана за изпълнение, трета страна, която да финансира или изгради целия проект или част от него;
- в) ако не е избрана трета страна в съответствие с буква б), държавата членка или, когато държавата членка е предвидила това, националният регулаторен орган може в срок от два месеца след изтичането на срока, посочен в буква б), да определи трета страна, която да финансира или изгради проекта, и организаторът на проекта я приема;
- г) ако закъснението спрямо датата за въвеждане в експлоатация в плана за изпълнение превиши 26 месеца, Комисията, при наличие на съгласие и пълно сътрудничество от страна на съответните държави членки, може да отправи покана за предложения, отворена за участие на всяка трета страна, която има възможност да стане организатор на проекти, за реализация на проекта в съответствие с договорен график;
- д) когато се прилагат мерките, посочени в буква в) или г), системният оператор, в чийто район се намира инвестиционният проект, осигурява на изпълняващите проекта оператори, инвеститори или трета страна цялата необходима информация за реализацията на инвестиционния проект, свързва новите съоръжения към преносната мрежа или, ако е приложимо, разпределителната мрежа, и по принцип полага всички възможни усилия за улесняване на реализацията на инвестиционния проект и за постигането на сигурна, надеждна и ефикасна експлоатация и поддръжка на проекта в списъка на Съюза.

8. Проект в списъка на Съюза може да бъде изваден от списъка на Съюза в съответствие с процедурата, посочена в член 3, параграф 4, ако той е включен в списъка въз основа на невярна информация, която е била определяща за включването, или ако проектът не е в съответствие с правото на Съюза.

9. Проекти, които вече не са в списъка на Съюза, губят всички права и задължения, свързани със статута на проект от общ интерес или проект от взаимен интерес, предвидени в настоящия регламент.

Независимо от това проект, който вече не е в списъка на Съюза, но за който документацията по заявлението е била приета за разглеждане от компетентния орган, запазва правата и задълженията, предвидени в глава III, освен ако проектът не е изваден от списъка на Съюза поради причините, изложени в параграф 8 от настоящия член.

10. Посоченото в настоящия член не засяга каквато и да било финансова помощ от Съюза, отпусната за който и да било проект в списъка на Съюза преди решението за изваждането му от списъка на Съюза.

Член 6

Европейски координатори

1. Когато даден проект от общ интерес срещне значителни затруднения за реализацията си, Комисията, в съгласие със съответните държави членки, може да назначи европейски координатор за срок от максимум една година, като срокът може да бъде подновен два пъти.

2. Европейският координатор:

- а) способства за изпълнението на проектите, за които е назначен за европейски координатор, както и за трансграничния диалог между организаторите на проекта и всички съответни заинтересовани лица;
- б) подпомага всички страни, когато е необходимо, при консултациите със съответните заинтересовани лица, като обсъжда алтернативни трасета, когато е целесъобразно, и при получаването на необходимите разрешения за проектите;
- в) ако е целесъобразно, предоставя съвети на организаторите относно финансирането на проекта;

- г) осигурява предоставянето на подходяща подкрепа и стратегическо ръководство от обхванатите в проекта държави членки за подготовката и реализацията на проектите;
- д) подава ежегодно, и ако е целесъобразно, при завършване на мандата си, доклад по Комисията относно напредъка в изпълнението на проектите и относно всякакви евентуални затруднения и препятствия, които е вероятно да отложат значително датата на въвеждане в експлоатация на проектите.

Комисията предава доклада на европейския координатор, посочен в буква д), на Европейския парламент и на съответните групи.

3. Европейският координатор се избира в рамките на открита, недискриминационна и прозрачна процедура и въз основа на опита на кандидата по отношение на конкретните задачи, които му се възлагат за съответните проекти.
4. В решението за назначаване на европейски координатор се посочват неговото задание, подробна информация за продължителността на мандата му, конкретните задачи и съответните срокове, както и методиката, която да бъде следвана. Координационната дейност е пропорционална на сложността и прогнозните разходи за проектите.
5. Държавите членки, за които се отнася проектът (проектите), сътрудничат изцяло на европейския координатор при изпълнението на неговите задачи, посочени в параграфи 2 и 4.

ГЛАВА III

Издаване на разрешения и участие на обществеността

Член 7

Приоритетен статут на проектите в списъка на Съюза

1. Чрез приемането на списъка на Съюза се утвърждава, за целите на всички решения, издавани в процеса на издаване на разрешения, необходимостта от проектите в списъка на Съюза от гледна точка на енергийната политика и на климата, без да се засягат точното местоположение, трасето или технологията на проекта.

Настоящият параграф не се прилага за конкуриращи се проекти и за проекти, които не са достигнали достатъчна степен на зрялост, за да се предостави изготвен конкретно за проекта анализ на разходите и ползите, както е посочено в раздел 2, точка 1, буква г) от приложение III.

2. С цел да се гарантира ефикасна административна обработка на документацията по заявленията във връзка с проектите в списъка на Съюза, организаторите на проекти и всички съответни органи осигуряват възможно най-бързото обработване на тази документация в съответствие с правото на Съюза и с националното право.
3. Без да се засягат задълженията, предвидени в правото на Съюза, на проектите в списъка на Съюза се дава статут на възможно най-висока национална значимост, ако такъв статут съществува в националното право, и те се третираат по подобаващ начин при процесите на издаване на разрешения. и ако националното право го предвижда, при пространственото планиране, включително процесите във връзка с оценките за въздействието върху околната среда, по начина, по който такова третиране е предвидено в националното право по отношение на съответния вид енергийна инфраструктура.
4. Всички процедури за решаване на спорове, иски произшествия, жалби и средства за правна защита, свързани с проекти в списъка на Съюза, пред всякакви национални съдилища, трибунали и състави, включително за медиация или арбитраж, когато са предвидени в националното право, се третират като спешни, ако и доколкото националното право предвижда такива спешни процедури.
5. Държавите членки, като обръщат надлежно внимание на издадените от Комисията указания относно рационализирането на процедурите за оценка на въздействието върху околната среда на проекти в списъка на Съюза, извършват оценка по въпроса какви законодателни и незаконодателни мерки са необходими за рационализирането на процедурите за оценка на въздействието върху околната среда и за осигуряването на тяхното последователно прилагане, като уведомяват Комисията за резултата от оценката.
6. Държавите членки предприемат незаконодателните мерки, които са установили съгласно параграф 5, най-късно до 24 март 2023 г.

7. Държавите членки приемат законодателните мерки, които са установили съгласно параграф 5, най-късно до 24 юни 2023 г. Тези законодателни мерки не засягат задълженията, предвидени в правото на Съюза.

8. Във връзка с въздействията върху околната среда, разгледани в член 6, параграф 4 от Директива 92/43/ЕИО и член 4, параграф 7 от Директива 2000/60/ЕО, проектите в списъка на Съюза се смятат за проекти от обществен интерес от гледна точка на енергийната политика и могат да се разглеждат като проекти от първостепенен обществен интерес, ако са изпълнени всички условия, предвидени в посочените директиви.

Ако съгласно Директива 92/43/ЕИО се изисква становището на Комисията, Комисията и националният компетентен орган по член 9 от настоящия регламент осигуряват вземане на решение относно първостепенния обществен интерес във връзка с даден проект в сроковете по член 10, параграфи 1 и 2 от настоящия регламент.

Настоящият параграф не се прилага за конкуриращи се проекти и за проекти, които не са достигнали достатъчна степен на зрялост, за да се предостави изготвен конкретно за проекта анализ на разходите и ползите, както е посочено в раздел 2, точка 1, буква г) от приложение III.

Член 8

Организация на процеса на издаване на разрешения

1. До 23 юни 2022 г. всяка държава членка актуализира, ако е необходимо, данните за определения един национален компетентен орган, който отговаря за улесняването и координирането на процеса на издаване на разрешения за проекти в списъка на Съюза.

2. Отговорностите на националния компетентен орган, посочен в параграф 1, или задачите, свързани с него, могат да бъдат делегирани на друг орган или да се изпълняват от такъв орган, за определен проект в списъка на Съюза или за определена категория проекти в списъка на Съюза, при условие че:

- а) националният компетентен орган уведомява Комисията за това делегиране и информацията бъде публикувана от националния компетентен орган или от организатора на проекта на уебсайта, посочен в член 9, параграф 7;
- б) само един орган е отговорен за определен проект в списъка на Съюза, представлява единственото звено за контакт за организатора на проекта в процеса, водещ до цялостното решение за даден проект в списъка на Съюза, и координира подаването на всички съответни документи и информация.

Националният компетентен орган може да запази отговорността да определя срокове, без да се засягат сроковете по член 10, параграфи 1 и 2.

3. Без да се засягат съответните изисквания, предвидени в правото на Съюза и международното право, както и изискванията на националното право, доколкото то не влиза в противоречие с тях, националният компетентен орган улеснява издаването на цялостното решение. Цялостното решение се издава в сроковете по член 10, параграфи 1 и 2, и в съответствие с една от следните схеми:

а) интегрирана схема:

цялостното решение се издава от националния компетентен орган и е единственото правно обвързващо решение, произтичащо от нормативно изискваната процедура за издаване на разрешения. В случаите, при които и други органи имат отношение към проекта, те могат в съответствие с националното право да дадат като принос за процедурата свое становище, което се взема под внимание от националния компетентен орган;

б) координирана схема:

цялостното решение обхваща няколко индивидуални правно обвързващи решения, издавани от няколко съответни органа, като решенията се координират от националния компетентен орган. Националният компетентен орган може да създаде работна група, в която са представени всички съответни органи, с цел да се изготви подробен график за процеса на издаване на разрешения в съответствие с член 10, параграф 6, буква б) и да се наблюдава и координира неговото изпълнение. Националният компетентен орган, след като се консултира с другите съответни органи, където е приложимо в съответствие с националното право и без да се засягат сроковете по член 10, параграфи 1 и 2, установява за всеки отделен случай разумен срок, в който се издават индивидуалните решения. Националният компетентен орган може да вземе индивидуално решение от името на друг съответен национален орган, когато решението на този органи не е издадено в срок и закъснението не е подходящо обосновано; или, ако е предвидено в националното право и доколкото е

съвместимо с правото на Съюза, националният компетентен орган може да приеме, че друг съответен национален орган е дал или е отказал да даде своето одобрение за проекта, когато решението на този орган не е издадено в срок. Когато това е предвидено в националното право, националният компетентен орган може да не зачете индивидуално решение на друг съответен национален орган, ако реши, че решението не е достатъчно обосновано от гледна точка на обуславящите го данни, представени от съответния национален орган; при това положение националният компетентен орган се придържа към съответните изисквания съгласно правото на Съюза и международното право и посочва причините за своето решение;

в) съвместна схема:

цялостното решение се координира от националния компетентен орган. Националният компетентен орган, след като се консултира с другите съответни органи, където е приложимо в съответствие с националното право и без да се засягат сроковете по член 10, параграфи 1 и 2, установява за всеки отделен случай разумен срок, в който се издават индивидуалните решения. Той следи за спазването на сроковете от страна на съответните органи.

Държавите членки прилагат схемите по начин, който съгласно националното право допринася за най-ефективното и своевременно издаване на цялостното решение.

Компетентността на съответните органи може да бъде включена в компетентността на националния компетентен орган, определен в съответствие с параграф 1, или заинтересованите органи могат да запазят до определена степен своята независима компетентност съгласно схемата за издаване на разрешения, избрана от държавата членка в съответствие с настоящия параграф, с цел да улеснят издаването на цялостното решение и да сътрудничат по съответния начин с националния компетентен орган.

Когато даден съответен орган прецени, че няма да може да издаде дадено индивидуално решение в определения срок, той незабавно уведомява националния компетентен орган и посочва причините за закъснението. Впоследствие националният компетентен орган определя друг срок, в който следва да бъде издадено това индивидуално решение, като се спазват общите срокове по член 10, параграфи 1 и 2.

Държавите членки избират между трите схеми, посочени в първа алинея, буква а), б) и в), за да улесняват и координират своите процедури, и прилагат схемата, която е най-ефективна за тях от гледна точка на националните особености, в своето планиране и в процесите на издаване на разрешения. Когато държава членка избере съвместната схема, тя уведомява Комисията за своите мотиви.

4. Държавите членки могат да прилагат схемите, както е посочено в параграф 3, за проекти в списъка на Съюза на сушата и в морето.

5. Ако във връзка с даден проект в списъка на Съюза е необходимо вземането на решения в две или повече държави членки, съответните национални компетентни органи предприемат необходимите стъпки за ефективно и ефикасно сътрудничество и комуникация помежду им, включително стъпките, посочени в член 10, параграф 6. Държавите членки се стремят да създават общи процедури, особено по отношение на оценката на въздействието върху околната среда.

6. Съответните национални компетентни органи на държавите членки, участващи в проект, включен в списъка на Съюза, принадлежащ към един от приоритетните коридори за мрежи, разположени в морето, посочени в раздел 2 от приложение I, определят съвместно помежду си единно звено за контакт за организаторите на проекти по всеки един проект, което отговаря за улесняването на обмена на информация между националните компетентни органи относно процеса на издаване на разрешения по проекта, с цел улесняване на процеса и издаването на решения от съответните национални компетентни органи. Единните звена за контакт могат да действат като хранилище, обединяващо съществуващите документи, отнасящи се до проектите.

Член 9

Прозрачност и участие на обществеността

1. Най-късно до 24 октомври 2023 г. държавите членки или националният компетентен орган, където е приложимо — в сътрудничество с други съответни органи, публикуват актуализиран наръчник за процедурите в процеса на издаване на разрешения за проекти в списъка на Съюза, който съдържа поне информацията, определена в точка 1 от приложение VI. Наръчникът не е правно обвързващ, но се позовава на съответни законови разпоредби или цитира такива. Когато това е целесъобразно, националните компетентни органи си сътрудничат и търсят полезни взаимодействия с органите на съседните държави с цел обмен на добри практики и улесняване на процеса на издаване на разрешения, по-специално що се отнася до разработването на наръчника за процедурите.
2. Без да се засягат правото в областта на околната среда и всякакви изисквания съгласно Конвенцията от Орхус, Конвенцията от Еспо и приложимото право на Съюза, всички страни, участващи в процеса на издаване на разрешения, спазват принципите за участие на обществеността, посочени в точка 3 от приложение VI.
3. В рамките на индикативен срок от три месеца от началото на процеса на издаване на разрешения съгласно член 10, параграф 3 организаторът на проекта изготвя и представя на националния компетентен орган концепция за участието на обществеността, като следва процеса, очертан в наръчника, посочен в параграф 1 от настоящия член, и указанията, посочени в приложение VI. В срок от три месеца след получаване на концепцията националният компетентен орган изисква внасянето на изменения в нея или я одобрява, като взема под внимание всяка форма на участие на обществеността и консултации с нея, проведена преди началото на процеса на издаване на разрешения, до степента, в която това участие на обществеността и консултациите са изпълнили изискванията на настоящия член.

В случай че организаторът на проекти възнамерява да направи съществени промени в одобрена концепция за участие на обществеността, той информира за тях националния компетентен орган. В този случай националният компетентен орган може да поиска изменения.

4. Когато съгласно националното право не се изисква провеждане на обществена консултация в съответствие със същите или по-строги стандарти, преди организаторът на проекта да подаде окончателната и пълна документация за заявлението по член 10, параграф 7 до националния компетентен орган, организаторът на проекта провежда поне една обществена консултация, а когато това се изисква от националното право, консултациите се провеждат от националния компетентен орган. Това не засяга евентуалната обществена консултация, която се провежда след подаване на искането за разрешение за осъществяване съгласно член 6, параграф 2 от Директива 2011/92/ЕС. По време на обществената консултация заинтересованите лица по точка 3, буква а) от приложение VI се информират за проекта още на ранен стадий от неговото разработване, което помага да се определи най-подходящото разположение, траектория или технология, включително, когато това е целесъобразно, с оглед и на подходящи съображения относно адаптирането на проекта към изменението на климата, всички имащи значение форми на въздействие съгласно правото на Съюза и националното право, като съответните въпроси се разглеждат в документацията по заявлението. Обществената консултация отговаря на минималните изисквания, установени в точка 5 от приложение VI. Без да се засягат процедурните правила и правилата за прозрачност в държавите членки, организаторът на проекта публикува на уебсайта, посочен в параграф 7 от настоящия член, доклад, в който обяснява как са взети предвид становищата, изразени в рамките на обществените консултации, като се посочват внесените изменения в местоположението, траекторията и структурата на проекта, или като се посочват причините, поради които съответните становища не са взети предвид.

Организаторът на проекта изготвя доклад с обобщени резултати от дейностите във връзка с участието на обществеността преди подаването на документацията за заявлението, включително от дейности, които са проведени преди началото на процеса на издаване на разрешения.

Организаторът на проекта представя докладите, посочени в първа и втора алинея, на националния компетентен орган заедно с документацията за заявлението. Резултатите от тези доклади се отчетат надлежно в цялостното решение.

5. За трансгранични проекти, засягащи две или повече държави членки, обществените консултации по параграф 4 във всяка от съответните държави членки се провеждат в срок не по-късно от два месеца след началната дата на първата обществена консултация.

6. За проекти, които е вероятно да имат значително трансгранично въздействие в една или повече съседни държави членки, спрямо които са приложими член 7 от Директива 2011/92/ЕС и Конвенцията от Еспо, съответната информация се предоставя на националните компетентни органи на съответните съседни държави членки. Националните компетентни органи на съответните съседни държави членки посочват, където е приложимо в процеса по уведомяване, дали те или някой друг съответен орган желаят да участват в съответните процедури на обществената консултация.

7. Организаторът на проекта създава и редовно актуализира специален уебсайт на проекта, на който публикува съответна информация за проекта от общ интерес и който трябва да има връзка към уебсайта на Комисията и към платформата за прозрачност, посочена в член 23, и който съответства на изискванията, посочени в точка 6 от приложение VI. За информацията, която е чувствителна от търговска гледна точка, се спазва поверителност.

Организаторите на проекта също така публикуват съответна информация и в други подходящи информационни средства, които са отворени за обществеността.

Член 10

Времетраене и изпълнение на процеса на издаване на разрешения

1. Процесът на издаване на разрешения включва две процедури:

- a) процедура преди подаването на заявление, включваща периода от началото на процеса на издаване на разрешения до приемането от националния компетентен орган на подадената документация по заявлението, която се извършва в рамките на индикативен срок от 24 месеца; и
- b) нормативно изискваната процедура за издаване на разрешения, обхващаща периода от датата на приемането на подадената документация по заявлението до приемането на цялостното решение, който не надвишава 18 месеца.

По отношение на първа алинея, буква б), когато е целесъобразно, държавите членки могат да предвидят нормативно изисквана процедура за издаване на разрешения, която е по-кратка от 18 месеца.

2. Националният компетентен орган гарантира, че общата продължителност на двете процедури, посочени в параграф 1, не надхвърля 42 месеца.

Въпреки това, когато националният компетентен орган прецени, че едната или двете процедури няма да бъдат завършени в срока, определен в параграф 1, той може да удължи единия или и двата срока преди тяхното изтичане и за всеки отделен случай. Националният компетентен орган не може да удължава общата продължителност на двете процедури за повече от девет месеца, освен при изключителни обстоятелства.

Когато националният компетентен орган удължава сроковете, той уведомява във възможно най-кратък срок съответната група и ѝ представя мерките, които са предприети или предстои да бъдат предприети за приключване на процеса на издаване на разрешения. Групата може да поиска от националния компетентен орган да докладва периодично за постигнатия напредък в това отношение и за причините за всички случаи на забавяне.

3. С цел да се установи началото на процеса на издаване на разрешения, организаторите на проекта уведомяват писмено за проекта националния компетентен орган на всяка държава членка и прилагат достатъчно подробно общо описание на проекта.

В срок от три месеца след получаването на уведомлението националният компетентен орган, включително от името на други съответни органи, го признава или — ако реши, че проектът не е достигнал достатъчно зряла фаза за започването на процес на издаване на разрешения — отхвърля уведомлението с отказ в писмена форма. В случай на отхвърляне националният компетентен орган посочва причините за своето решение, включително от името на други съответни органи. Датата на подписване на признаването на уведомлението от националния компетентен орган се смята за начална дата на процеса на издаване на разрешения. В случаите, при които проектът засяга две или повече държави членки, за начална дата на процеса на издаване на разрешения се смята датата, на която последното уведомление е прието от съответния национален компетентен орган.

За всяка категория проекти от общ интерес националните компетентни органи гарантират ускоряването на процеса на издаване на разрешения в съответствие с настоящата глава. За тази цел националните компетентни органи адаптират своите изисквания относно началната дата на процеса на издаване на разрешения и приемането на документацията за заявлението, с цел да ги направят пригодни за проекти, които поради своя характер, мащаб или липса на изискване за оценка на въздействието върху околната среда съгласно националното право е възможно да се нуждаят от по-малко упълномощавания и одобрения, за да достигнат състояние на готовност за строителство. Държавите членки могат да решат, че процедурата преди подаване на заявление, посочена в параграфи 1 и 6 от настоящия член, не се изисква за проектите, посочени в настоящата алинея.

4. В процеса на издаване на разрешения националните компетентни органи вземат предвид всички извършени валидни проучвания и разрешенията или лицензите, издадени за даден проект в списъка на Съюза преди проектът да е започнал процеса на издаване на разрешения в съответствие с настоящия член, и не изискват дублиращи се проучвания и разрешения или лицензи.

5. В държави членки, в които определянето на трасе или разположение, предприето единствено за конкретната цел на планирания проект, включително планирането на конкретни коридори за мрежова инфраструктура, не може да бъде включено в процеса, водещ до цялостно решение, съответното решение се взема в рамките на отделен срок от шест месеца, считано от датата на подаване на окончателните и пълни документи на заявлението от страна на организатора.

При наличието на обстоятелствата, описани в първа алинея от настоящия параграф, удължаването на срока, посочено в параграф 2, втора алинея, се намалява на шест месеца, освен при изключителни обстоятелства, включително за процедурата, посочена в настоящия параграф.

6. Процедурата преди подаването на заявлението обхваща следните стъпки:

- a) във възможно най-кратък срок и не по-късно от 6 месеца след получаване на уведомлението по параграф 3, първа алинея националният компетентен орган определя, въз основа на контролния списък по точка 1, буква д) от приложение VI и в тясно сътрудничество с другите съответни органи, и по целесъобразност въз основа на предложение от организатора на проекта, обхваща на докладите и документите и степента на подробност на информацията, които се подават от организатора на проекта като част от документацията по заявлението, за да може да поиска цялостно решение;
- б) националният компетентен орган, в тясно сътрудничество с организатора на проекта и останалите съответни органи и като взема предвид резултатите от дейностите, извършени съгласно буква а) от настоящия параграф, изготвя подробен график за процеса на издаване на разрешения в съответствие с указанията, посочени в точка 2 от приложение VI;
- в) ако е целесъобразно, след получаването на проекта на документацията на заявлението националният компетентен орган от свое име или от името на други съответни органи отправя искане до организатора на проекта за липсващата информация, отнасяща се до изискваните елементи, посочени в буква а).

Процедурата преди подаването на заявление включва изготвянето от организаторите на проекта на всички необходими доклади, свързани с въздействието върху околната среда, включително документацията относно адаптирането към изменението на климата.

В срок от три месеца след представянето на липсващата информация компетентният орган приема писмено или на цифрови платформи заявлението за разглеждане, като започва нормативно изискваната процедура за издаване на разрешения, посочена в параграф 1, буква б). Искания за допълнителна информация могат да бъдат отправяни, но само ако са обосновани от възникването на нови обстоятелства.

7. Организаторът на проекта осигурява пълнота и адекватно качество на документацията по заявлението и иска становището на националния компетентен орган по този въпрос възможно най-рано по време на процеса на издаване на разрешения. Организаторът на проекта оказва цялостно съдействие на националния компетентен орган във връзка със спазването на сроковете, определени в настоящия регламент.

8. Държавите членки се стремят да гарантират, че измененията на националното законодателство не водят до удължаване на нито един процес на издаване на разрешения, започнал преди влизането в сила на тези изменения. С оглед на поддържането на ускорен процес на издаване на разрешения за проекти, включени в списъка на Съюза, националните компетентни органи адаптират по подходящ начин графика, установен в съответствие с параграф 6, буква б) от настоящия член, за да гарантират, доколкото е възможно, че сроковете за процеса на издаване на разрешения, определени в настоящия член, не са превишени.

9. Сроковете, определени в настоящия член, не засягат задълженията, произтичащи от правото на Съюза и от международното право, както и процедурите по административно обжалване и средствата за правна защита пред съд или трибунал.

Сроковете, определени в настоящия член за която и да е от процедурите за издаване на разрешения, не засягат каквито и да било по-кратки срокове, определени от държавите членки.

ГЛАВА IV

Междусекторно планиране на инфраструктурата

Член 11

Анализ на разходите и ползите за цялата енергийна система

1. ЕМОПС за електроенергия и ЕМОПС за газ изготвят съгласувани секторни проекти на методики, включително енергийния мрежов и пазарен модел, посочен в параграф 10 от настоящия член, за хармонизиран и обхващащ цялата енергийна система анализ на разходите и ползите на равнището на Съюза за проекти в списъка на Съюза, попадащи в категориите енергийна инфраструктура, посочени в точка 1, букви а), б), г) и е) и точка 3 от приложение II.

Методиките, посочени в първата алинея от настоящия параграф, се изготвят в съответствие с принципите, установени в приложение V, основават се на общи допускания, позволяващи сравняване на проектите, и са съгласувани с целите на Съюза за 2030 г. в областта на енергетиката и климата и с неговата цел за неутралност по отношение на климата до 2050 г., както и с правилата и показателите, определени в приложение IV.

Методиките, посочени в първата алинея от настоящия параграф, се прилагат за изготвянето на всеки следващ десетгодишен план за развитие на мрежата в целия Съюз от страна на ЕМОПС за електроенергия, съгласно член 30 от Регламент (ЕС) 2019/943 или от страна на ЕМОПС за газ съгласно член 8 от Регламент (ЕО) № 715/2009.

Най-късно до 24 април 2023 г. ЕМОПС за електроенергия и ЕМОПС за газ публикуват и представят на държавите членки, Комисията и Агенцията своите съответни съгласувани проекти на методики за един сектор, след като са събрали информация от съответните заинтересовани лица по време на процеса на консултации, посочен в параграф 2.

2. Преди да представят съответните си проекти на методики на държавите членки, Комисията и Агенцията в съответствие с параграф 1, ЕМОПС за електроенергия и ЕМОПС за газ публикуват предварителен проект на методики, провеждат обстоен процес на консултации и искат препоръки от държавите членки и поне от организациите, представляващи всички съответни заинтересовани лица, включително Организацията на операторите на разпределителни системи в Съюза, създадена съгласно член 52 от Регламент (ЕС) 2019/943 („ООРСЕС“), сдруженията, участващи в пазарите на електроенергия, газ и водород, отоплението и охлаждането, улавянето и съхранението на въглероден диоксид и улавянето и оползотворяването на въглероден диоксид, независимите доставчици на услуги по агрегиране, операторите, предоставящи услуги за реакция на потреблението, организациите, участващи в решения за енергийна ефективност, сдруженията на потребителите на енергия, представителите на гражданското общество и когато това се счита за целесъобразно, националните регулаторни органи и други национални органи.

В срок от три месеца след публикуването на първоначалните проекти на методики съгласно първа алинея всяко заинтересовано лице, посочено в същата алинея, може да представи препоръка.

Европейският научен консултативен съвет по изменението на климата, създаден съгласно член 10а от Регламент (ЕО) № 401/2009 на Европейския парламент и на Съвета⁽³¹⁾, може по собствена инициатива да представи становище по проектите на методики.

Когато е приложимо, държавите членки и заинтересованите лица, посочени в първа алинея, представят и правят публично достъпни своите препоръки, а Европейският научен консултативен съвет по изменението на климата представя и оповестява публично своето становище на Агенцията и ако е приложимо, на ЕМОПС за електроенергия или на ЕМОПС за газ.

Процесът на консултации е открит, навременен и прозрачен. ЕМОПС за електроенергия и ЕМОПС за газ изготвят и правят публично достъпен доклад относно процеса на консултация.

⁽³¹⁾ Регламент (ЕО) № 401/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2009 г. относно Европейската агенция за околната среда и Европейската мрежа за информация и наблюдение на околната среда (ОВ L 126, 21.5.2009 г., стр. 13).

ЕМОПС за електроенергия и ЕМОПС за газ посочват мотивите си, когато не са взели предвид или само частично са взели предвид препоръките на държавите членки или заинтересованите лица, както и на националните органи, или становището на Европейския научен консултативен съвет по изменението на климата.

3. В срок до три месеца след получаването на проекта на методиките, придружен от становищата, получени в процеса на консултацията и на доклада относно консултацията, Агенцията представя становище на ЕМОПС за електроенергия и на ЕМОПС за газ. Агенцията съобщава своето становище на ЕМОПС за електроенергия, ЕМОПС за газ, държавите членки и Комисията и го публикува на своя уебсайт.

4. В срок до три месеца след получаването на проектите на методики държавите членки могат да представят своите становища на ЕМОПС за електроенергия и ЕМОПС за газ, както и на Комисията. За да улесни консултациите, Комисията може да организира специални заседания на групите с цел обсъждане на проектите на методики.

5. В срок от три месеца след получаване на становищата на Агенцията и на държавите членки, посочени в параграфи 3 и 4, ЕМОПС за електроенергия и ЕМОПС за газ съответно изменят своите методики, за да вземат изцяло предвид становищата на Агенцията и на държавите членки, и ги представят, заедно със становището на Агенцията, на Комисията за одобрение. Комисията представя своето решение в срок от три месеца след датата на представяне на методиките от ЕМОПС за електроенергия и съответно от ЕМОПС за газ.

6. В срок от две седмици след одобрението от Комисията в съответствие с параграф 5 ЕМОПС за електроенергия и ЕМОПС за газ публикуват съответните методики на своите уебсайтове. Те публикуват съответните входни данни и други важни данни за мрежите, потокоразпределението и пазарни данни с достатъчна степен на точност при спазване на ограниченията съгласно националното право и съответните споразумения за поверителност. Комисията и Агенцията гарантират поверителността при третирането на данните, получавани от тях или от всяка страна, извършваща от тяхно име аналитична работа на основата на тези данни.

7. Методиките периодично се актуализират и подобряват в съответствие с процедурата, предвидена в параграфи 1—6. По-специално те се изменят след представянето на енергийния мрежов и пазарен модел, посочен в параграф 10. Агенцията по собствена инициатива или при надлежно мотивирано искане от националните регулаторни органи или заинтересовани лица и след провеждането на официална консултация с организациите, представляващи всички заинтересовани лица, посочени в параграф 2, първа алинея, както и с Комисията, може да изисква провеждането на такива актуализации и подобрения, като посочва причините за това и времеви график. Агенцията публикува исканията от националните регулаторни органи или заинтересованите лица и всички релевантни документи, които не са чувствителни от търговска гледна точка, водещи до искане от страна на Агенцията за актуализация или подобрение.

8. За проектите, попадащи в категориите енергийна инфраструктура, определени в точка 1, букви в) и д) и в точки 2, 4 и 5 от приложение II, Комисията гарантира разработването на методики за хармонизиран и обхващащ цялата енергийна система анализ на разходите и ползите на равнището на Съюза. Тези методики са съвместими, що се отнася до ползите и разходите, с методиките, разработени от ЕМОПС за електроенергия и ЕМОПС за газ. Агенцията, с подкрепата на националните регулаторни органи, насърчава последователността на посочените методики с методиките, разработени от ЕМОПС за електроенергия и ЕМОПС за газ. Методиките се разработват по прозрачен начин, като включват пространни консултации с държавите членки и всички съответни заинтересовани лица.

9. На всеки три години Агенцията определя и публикува набор от показатели и съответните референтни стойности за сравнение на единичните инвестиционни разходи за съпоставими проекти от категориите енергийна инфраструктура, включени в приложение II. Организаторите на проекти предоставят изискваните данни на националните регулаторни органи и на Агенцията.

Агенцията публикува първите показатели за категориите инфраструктура, посочени в точки 1, 2 и 3 от приложение II, най-късно до 24 април 2023 г., доколкото са налични данни за изчисляването на надеждни показатели и референтни стойности. Тези референтни стойности могат да бъдат използвани от ЕМОПС за електроенергия и ЕМОПС за газ за анализите на разходите и ползите, извършвани за поредните десетгодишни планове за развитие на мрежите.

Агенцията публикува първите показатели за категориите енергийна инфраструктура, посочени в точки 4 и 5 от приложение II, най-късно до 24 април 2025 г.

10. Най-късно до 24 юни 2025 г., след обстоен процес на консултации със заинтересованите лица, посочени в параграф 2, първа алинея, ЕМОПС за електроенергия и ЕМОПС за газ съвместно подават в Комисията и Агенцията съгласуван и постепенно интегриран модел, който ще осигурява съгласуваност между единните секторни методики въз основа на общи допускания, включително по отношение на инфраструктурата за пренос на електроенергия, газ и водород, както и хранилищата, втечения природен газ и електролизаторите, като моделът обхваща приоритетните коридори и области на енергийната инфраструктура, определени в приложение I, и е изготвен в съответствие с принципите, установени в приложение V.
11. Моделът, посочен в параграф 10, обхваща най-малко взаимовръзките на съответните сектори на всички етапи от планирането на инфраструктурата, по-специално сценарии, технологии и пространствена разделителна способност, идентифициране на недостатъци в инфраструктурата, по-конкретно по отношение на трансграничната пропускателна/преносна способност и оценката на проектите.
12. След одобряването на модела по параграф 10 от Комисията в съответствие с процедурата, определена в параграфи 1—5, той се включва в методиките, посочени в параграф 1, които се изменят по съответния начин.
13. Най-малко на всеки пет години, считано от одобряването му в съответствие с параграф 10, а когато е необходимо и по-често, моделът и съгласуваните единни секторни методики за разходите и ползите се актуализират в съответствие с процедурата, посочена в параграф 7.

Член 12

Варианти на десетгодишния план за развитие на мрежата

1. Най-късно до 24 януари 2023 г. Агенцията, след като е провела обстоен процес на консултации с Комисията, държавите членки, ЕМОПС за електроенергия, ЕМОПС за газ, ООРСЕС и поне с организациите, представляващи асоциации, участващи в пазарите на електроенергия, газ и водород, отоплението и охлаждането, улавянето и съхранението на въглероден диоксид и улавянето и оползотворяването на въглероден диоксид, независимите доставчици на услуги по агрегиране, операторите, предоставящи услуги за реакция на потреблението, организациите, участващи в решения за енергийна ефективност, сдруженията на потребителите на енергия и представителите на гражданското общество, публикува рамковите указания за съвместните сценарии, които трябва да бъдат разработени от ЕМОПС за електроенергия и ЕМОПС за газ. Указанията се актуализират редовно, когато това се счита за необходимо.

Указанията установяват критерии за прозрачно, недискриминационно и стабилно разработване на сценарии, като се вземат предвид най-добрите практики в областта на оценката на инфраструктурата и планирането на развитието на мрежата. Указанията също така имат за цел да гарантират, че съответните сценарии на ЕМОПС за електроенергия и ЕМОПС за газ са в пълно съответствие с принципа за поставяне на енергийната ефективност на първо място и с целите на Съюза за 2030 г. в областта на енергетиката и климата и с неговата цел за неутралност по отношение на климата до 2050 г. и вземат предвид последните налични сценарии на Комисията, както и когато е уместно, националните планове в областта на енергетиката и климата.

Европейският научен консултативен съвет по изменението на климата може по собствена инициатива да предоставя принос чрез информация за това как да се гарантира съответствието на сценариите с целите на Съюза за 2030 г. в областта на енергетиката и климата и с неговата цел за неутралност по отношение на климата до 2050 г. Агенцията взема надлежно предвид този принос в рамковите указания, посочени в първа алинея.

Когато Агенцията не е взела предвид или само частично е взела предвид препоръките на държавите членки, заинтересованите лица и Европейския научен консултативен съвет по изменението на климата, тя посочва причините за това.

2. Когато разработват съвместните сценарии за целите на десетгодишните планове за развитие на мрежите в целия Съюз, ЕМОПС за електроенергия и ЕМОПС за газ следват общите указания на Агенцията.

Съвместните сценарии включват и дългосрочна перспектива до 2050 г., както и междинни стъпки, ако е целесъобразно.

3. ЕМОПС за електроенергия и ЕМОПС за газ приканват организациите, представляващи всички съответни заинтересовани страни, включително ООРСЕС, асоциациите, участващи в пазарите на електроенергия, газ и водород, отоплението и охлаждането, улавянето и съхранението на въглероден диоксид и улавянето и оползотворяването на въглероден диоксид, независимите доставчици на услуги по агрегиране, операторите, предоставящи услуги за реакция на потреблението, организациите, участващи в решения за енергийна ефективност, сдруженията на потребителите на енергия и представителите на гражданското общество, да участват в процеса на разработване на сценариите, по-специално по отношение на ключови елементи като допускания и начина, по който те са отразени в данните за сценариите.

4. ЕМОПС за електроенергия и ЕМОПС за газ публикуват доклада за проектите на съвместните сценарии и го представят на Агенцията, на държавите членки и на Комисията с цел получаване на тяхното становище.

Европейският научен консултативен съвет по изменението на климата може по собствена инициатива да предостави становище по доклада за съвместните сценарии.

5. В срок до три месеца след получаването на проектите на съвместните сценарии, придружени от становищата, получени в процеса на консултацията и на доклад по въпроса как тези становища са взети предвид, Агенцията представя становището си относно съответствието на сценариите с рамковите указания, посочени в параграф 1, първа алинея, включително евентуални препоръки за изменения, на ЕМОПС за електроенергия, ЕМОПС за газ, на държавите членки и на Комисията.

В същия срок Европейският научен консултативен съвет по изменението на климата може по собствена инициатива да предостави становище относно съвместимостта на сценариите с целите на Съюза за 2030 г. в областта на енергетиката и климата и с неговата цел за неутралност по отношение на климата до 2050 г.

6. В срок от три месеца след получаването на становището, посочено в параграф 5, Комисията, като взема предвид становищата на Агенцията и на държавите членки, одобрява проекта на доклад за съвместните сценарии, или изисква от ЕМОПС за електроенергия и ЕМОПС за газ да го изменят.

ЕМОПС за електроенергия и ЕМОПС за газ посочват причините за начина, по който е отговорено на всяко искане за изменения от страна на Комисията.

В случай че Комисията не одобри доклада за съвместните сценарии, тя представя мотивирано становище на ЕМОПС за електроенергия и ЕМОПС за газ.

7. В срок до две седмици след одобряването на доклада за съвместните сценарии съгласно параграф 6, ЕМОПС за електроенергия и ЕМОПС за газ публикуват този доклад на своите уебсайтове. Те публикуват също така съответните входни и изходни данни с достатъчна степен на яснота и точност, за да може трета страна да възпроизведе резултатите, при надлежно отчитане на изискванията на съответното национално право и споразуменията за поверителност и чувствителна информация.

Член 13

Определяне на недостатъците по отношение на инфраструктурата

1. В срок от шест месеца след одобряването на доклада за съвместните сценарии в съответствие с член 12, параграф 6 и на всеки две години след това ЕМОПС за електроенергия и ЕМОПС за газ публикуват докладите за недостатъците по отношение на инфраструктурата, разработени в рамките на десетгодишните планове за развитие на мрежата в целия Съюз.

При оценката на недостатъците по отношение на инфраструктурата ЕМОПС за електроенергия и ЕМОПС за газ основават своя анализ на сценариите, установени съгласно член 12, прилагат принципа за поставяне на енергийната ефективност на първо място и разглеждат с предимство всички целесъобразни алтернативи на нова инфраструктура. Когато се разглеждат нови инфраструктурни решения, в оценката на недостатъците по отношение на инфраструктурата се вземат предвид всички съответни разходи, включително укрепването на мрежата.

В оценката на недостатъците по отношение на инфраструктурата се поставя особен акцент върху тези недостатъци по отношение на инфраструктурата, които потенциално могат да засегнат изпълнението на целите на Съюза за 2030 г. в областта на енергетиката и климата и целта му за постигане на неутралност по отношение на климата до 2050 г.

Преди да публикуват съответните си доклади, ЕМОПС за електроенергия и ЕМОПС за газ провеждат обстоен процес на консултации с участието на всички съответни заинтересовани лица, включително ООРСЕС, сдруженията, участващи в пазарите на електроенергия, газ и водород, отоплението и охлаждането, улавянето и съхранението на въглероден диоксид и улавянето и оползотворяването на въглероден диоксид, независимите доставчици на услуги по агрегиране, операторите, предоставящи услуги за реакция на потреблението, организациите, участващи в решения за енергийна ефективност, и сдруженията на потребителите на енергия, представителите на гражданското общество, Агенцията и всички представители на държавите членки, които са част от съответните приоритетни коридори на енергийната инфраструктура, посочени в приложение I.

2. ЕМОПС за електроенергия и ЕМОПС за газ представят своите проекти на доклада за недостатъците по отношение на инфраструктурата за становище от страна на Агенцията и на държавите членки.

3. В срок до три месеца от получаването на доклада за недостатъците по отношение на инфраструктурата, придружен от становищата, получени в процеса на консултацията и на доклад по въпроса как тези становища са взети предвид, Агенцията представя становището си на ЕМОПС за електроенергия, ЕМОПС за газ и на Комисията и на държавите членки и го прави публично достъпно.
4. В срок от три месеца след получаването на становището на Агенцията, посочено в параграф 3, Комисията, като взема предвид становището на Агенцията и с принос от държавите членки, изготвя и представя своето становище на ЕМОПС за електроенергия и ЕМОПС за газ.
5. Преди публикуването на окончателните доклади за недостатъците по отношение на инфраструктурата ЕМОПС за електроенергия и ЕМОПС за газ адаптират съответните си доклади, като надлежно вземат предвид становището на Агенцията и се съобразяват със становищата на Комисията и на държавите членки и ги правят публично достъпни.

ГЛАВА V

Интегриране на мрежите за енергия от възобновяеми източници, разположени в морето

Член 14

Планиране на мрежите, разположени в морето

1. Най-късно до 24 януари 2023 г. държавите членки с подкрепата на Комисията в рамките на своите конкретни приоритетни коридори за мрежи, разположени в морето, определени в раздел 2 от приложение I, като вземат под внимание особеностите и развитието на всеки регион, сключват необвързващо споразумение за сътрудничество относно цели за производството в морето на енергия от възобновяеми източници, което следва да бъде внедрено във всеки морски басейн до 2050 г., с междинни етапи за 2030 и 2040 г., в съответствие със своите национални планове в областта на енергетиката и климата и потенциала за енергия от възобновяеми източници в морето на всеки морски басейн.

Посоченото необвързващо споразумение се сключва в писмен вид по отношение на всеки морски басейн, свързан с територията на държавите членки, и не засяга правото на държавите членки да разработват проекти в своите териториални води и изключителни икономически зони. Комисията предоставя насоки за работата в групите.

2. Най-късно до 24 януари 2024 г. и като част от всеки десетгодишен план за развитие на мрежата ЕМОПС за електроенергия с участието на съответните ОПС, националните регулаторни органи, държавите членки и Комисията и в съответствие с необвързващото споразумение, посочено в параграф 1 от настоящия член, разработва и публикува като отделен доклад, който е част от десетгодишния план за развитие на мрежите в целия Съюз, планове на високо равнище за развитие на интегрираните мрежи, разположени в морето, за всеки морски басейн в съответствие с приоритетните коридори за мрежи, разположени в морето, посочени в приложение I, като взема предвид опазването на околната среда и другите видове ползване на морето.

При разработването на стратегическите планове за развитие на интегрирани мрежи на високо равнище, разположени в морето, в сроковете, предвидени в параграф 1, ЕМОПС за електроенергия взема предвид необвързващите споразумения, посочени в параграф 1, за разработването на сценарии за десетгодишния план за развитие на мрежата в целия Съюз.

Плановите на високо равнище за развитие на интегрирани мрежи, разположени в морето, предоставят прогноза на високо равнище относно потенциала на мощностите за производство на електроенергия, разположени в морето, и произтичащите от това нужди от електроенергийна мрежа, разположена в морето, включително потенциалните нужди от междусистемни връзки (интерконектори), радиални връзки, средства за подсилване, хибридни проекти и водородна инфраструктура.

3. Стратегическите планове за развитие на интегрирани мрежи на високо равнище, разположени в морето, са съгласувани с регионалните инвестиционни планове, публикувани в съответствие с член 34, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2019/943, и интегрирани в десетгодишните планове за развитие на мрежите в целия Съюз, за да се гарантира съгласуваното разработване на плановите за мрежите, разположени на сушата, и за тези, разположени в морето.

4. Най-късно до 24 декември 2024 г. и на всеки две години след това държавите членки актуализират своите необвързващи споразумения, посочени в параграф 1 от настоящия член, включително с оглед на резултатите от прилагането на анализа на разходите и ползите и споделянето на разходите за приоритетните коридори за мрежи, разположени в морето, когато тези резултати станат налични.

5. След всяка актуализация на необвързващите споразумения в съответствие с параграф 4, за всеки морски басейн ЕМОПС за електроенергия актуализира стратегическите планове за развитие на интегрирани мрежи на високо равнище, разположени в морето, в рамките на следващия десетгодишен план за развитие на мрежата в целия Съюз, както е посочено в параграф 2.

Член 15

Трансгранично разпределяне на разходите за мрежи за енергия от възобновяеми източници, разположени в морето

1. Най-късно до 24 юни 2024 г. Комисията, с участието на държавите членки, на съответните ОПС, Агенцията и националните регулаторни органи, разработва указания за конкретните анализи на разходите и ползите и за споделянето на разходите за целите на внедряването на плановете за развитие на интегрирани мрежи за морския басейн, разположени в морето, посочени в член 14, параграф 2, в съответствие с необвързващите споразумения, посочени в член 14, параграф 1. Тези указания са съвместими с разпоредбите, посочени в член 16, параграф 1. Комисията актуализира своите указания, когато това е целесъобразно, като взема предвид резултатите от тяхното прилагане.

2. Най-късно до 24 юни 2025 г. ЕМОПС за електроенергия с участието на съответните ОПС, Агенцията, националните регулаторни органи и Комисията представя резултатите от прилагането на анализа на разходите и ползите и на споделянето на разходите към приоритетните коридори за мрежи, разположени в морето.

ГЛАВА VI

Нормативна уредба

Член 16

Осигуряване на възможност за инвестиции с трансгранично въздействие

1. Ефективно направените инвестиционни разходи с изключение на разходите за поддръжка, свързани с проект от общ интерес, попадащ в категориите енергийна инфраструктура, определени в точка 1, букви а), б), в), г) и е) от приложение II, и с проекти от общ интерес, попадащи в категорията енергийна инфраструктура, определена в точка 3 от приложение II, когато са в обхвата на компетентност на националните регулаторни органи във всяка засегната държава членка, се поемат от съответните ОПС или от организаторите на проекти на енергопреносната инфраструктура на държавите членки, на които проектът осигурява нетно положително въздействие, и доколкото не се покриват от такси за претоварване или други такси, се заплащат от ползвателите на мрежата посредством тарифите за достъп до мрежата в същите държави членки.

2. Разпоредбите на настоящия член се прилагат за проект от общ интерес, попадащ в категориите енергийна инфраструктура, определени в точка 1, букви а), б), в), г) и е) и точка 3 от приложение II, когато най-малко един организатор на проект поиска от съответните национални органи да приложат тези разпоредби за разходите по проекта.

Проекти, попадащи в категорията енергийна инфраструктура, определена в точка 1, буква д) и точка 2 от приложение II, могат да се възползват от разпоредбите на настоящия член, когато най-малко един организатор на проект поиска от съответните национални органи да приложат тези разпоредби.

В случаите, когато даден проект има няколко организатори на проекти, компетентните национални регулаторни органи изискват незабавно всички организатори на проекти да подадат заедно инвестиционното искане в съответствие с параграф 4.

3. Когато става дума за проект от общ интерес, за който се прилага параграф 1, организаторите на проекти редовно информират всички компетентни национални регулаторни органи най-малко веднъж годишно и до въвеждането в експлоатация на проекта относно напредъка на проекта, като посочват свързаните с него разходи и въздействие.

4. Веднага след като такъв проект от общ интерес достигне достатъчна степен на зрялост и се прогнозира, че през следващите 36 месеца проектът ще е готов за започване на етапа на строителство, след консултации с ОПС от държавите членки, на които проектът осигурява значително положително нетно въздействие, организаторите на проекти подават инвестиционно искане. Това инвестиционно искане включва искане за трансгранично разпределяне на разходите и се изпраща на всички съответни компетентни национални регулаторни органи, като се придружава от всички изброени по-долу документи:

- а) актуализиран изготвен конкретно за проекта анализ на разходите и ползите, съставен въз основа на методиката, изготвена в съответствие с член 11, в който са взети предвид ползите извън границите на държавите членки, на чиято територия е разположен проектът, чрез разглеждане най-малкото на съвместните сценарии, установени за планирането на развитието на мрежата, посочени в член 12. Ако се използват допълнителни сценарии, то те се съгласуват с целите на Съюза за 2030 г. в областта на енергетиката и климата и с неговата цел за постигане на неутралност по отношение на климата до 2050 г. и подлежат на същото равнище на консултации и контрол като процеса, предвиден в член 12. Агенцията отговаря за оценката на всички допълнителни сценарии и за гарантирането на тяхното съответствие с настоящия параграф;
- б) бизнес план за оценка на финансовата жизнеспособност на проекта, включващ избрания вариант за финансиране, и в случай на проект от общ интерес, попадащ в категорията енергийна инфраструктура, посочена в точка 3 от приложение II, резултатите от изпробване на реакцията на пазара;
- в) когато организаторите на проекти постигнат съгласие, обосновано предложение за трансгранично разпределение на разходите.

Ако даден проект се организира от няколко на брой организатори на проекти, те подават своето инвестиционно искане съвместно.

Компетентните национални регулаторни органи незабавно изпращат на Агенцията копие от всяко получено инвестиционно искане за сведение.

Компетентните национални регулаторни органи и Агенцията запазват поверителността на чувствителната търговска информация.

5. В рамките на шест месеца от датата, на която инвестиционното искане е получено от последния от компетентните национални регулаторни органи, посочените национални регулаторни органи, след като проведат консултации със съответните организатори на проекти, вземат съвместни координирани решения относно разпределението на ефикасно извършените инвестиционни разходи по проекта, които ще бъдат поети от всеки системен оператор, както и за включването на тези разходи в тарифите, или относно отхвърлянето на инвестиционното искане, изцяло или частично, ако в общия анализ на компетентните национални регулаторни органи се заключава, че проектът или част от него не предоставя значителна нетна полза на равнището на Съюза в която и да било държава членка на компетентните национални регулаторни органи. Компетентните национални регулаторни органи включват в тарифите имащите отношение ефикасно извършени инвестиционни разходи, както е определено в препоръката, посочена в параграф 11, в съответствие с разпределението на инвестиционните разходи по проекта, които ще бъдат поети от всеки системен оператор. За проекти, разположени на територията на тяхната съответна държава членка, компетентните национални регулаторни органи оценяват, когато е целесъобразно, дали вследствие на включването на инвестиционните разходи в тарифите могат да възникнат проблеми, свързани с финансовата достъпност.

При разпределението на разходите компетентните национални регулаторни органи вземат предвид действителните или прогнозните:

- а) такси за претоварване или други такси;
- б) приходи, произтичащи от компенсаторния механизъм между операторите на преносни системи, създаден съгласно член 49 от Регламент (ЕС) 2019/943.

В решението за трансгранично разпределение на разходите се вземат предвид икономическите, социалните и екологичните разходи и ползи от проектите в съответните държави членки и необходимостта от осигуряване на стабилна финансова рамка за развитието на проекти от общ интерес, като се свежда до минимум необходимостта от финансово подпомагане.

При вземането на решение за трансгранично разпределение на разходите компетентните национални регулаторни органи след консултации със заинтересованите ОПС се стремят към постигане на взаимно съгласие въз основа, но не само, на информацията, посочена в параграф 4, първа алинея, букви а) и б) от настоящия член. При тяхната оценка се разглеждат всички съответни сценарии, посочени в член 12, и други сценарии за планиране на развитието на мрежата, като се дава възможност за надежден анализ на приноса на проекта от общ интерес за постигане на целите на енергийната политика на Съюза за декарбонизация, пазарна интеграция, конкуренция, устойчивост и сигурност на доставките. Ако се използват допълнителни сценарии, то те са в съответствие с целите на Съюза за 2030 г. в областта на енергетиката и климата и с неговата цел за неутралност по отношение на климата до 2050 г. и подлежат на същото равнище на консултации и контрол като процеса, предвиден в член 12.

Ако с проект от общ интерес се смекчават отрицателни странични въздействия, като например кръгови потоци, и такъв проект от общ интерес се изпълнява в държавата членка на произход на отрицателното странично въздействие, това смекчаване не се счита за трансгранична полза и поради това не служи като основа за разпределение на разходите за ОПС от държавите членки, засегнати от тези отрицателни странични въздействия.

б. Компетентните национални регулаторни органи, въз основа на трансграничното разпределение на разходите, посочено в параграф 5 от настоящия член, вземат под внимание действителните разходи, поемани от ОПС или от друг организатор на проект, произтичащи от инвестициите, при определянето или одобряването на тарифи в съответствие с член 41, параграф 1, буква а) от Директива 2009/73/ЕО и член 59, параграф 1, буква а) от Директива (ЕС) 2019/944, доколкото тези разходи съответстват на разходите, които би имал един ефективно работещ оператор с подобна структура.

Компетентните национални регулаторни органи незабавно уведомяват Агенцията за решението за разпределение на разходите, заедно с цялата съответна информация във връзка с решението. По-специално в решението за разпределение на разходите се описват подробно основанията за разпределяне на разходите между държавите членки, включително като се посочва следната информация:

- а) оценка на установеното въздействие за всяка от съответните държави членки, включително по отношение на мрежовите тарифи;
- б) оценка на бизнес плана по параграф 4, първа алинея, буква б);
- в) положителните странични въздействия за региона или за Съюза като цяло, например сигурност на доставките, гъвкавост на системата, солидарност или иновации, които проектът може да породи;
- г) резултата от консултацията със съответните организатори на проекти.

Решението за разпределение на разходите се публикува.

7. Ако компетентните национални регулаторни органи не успеят да постигнат съгласие относно инвестиционното искане в срок от шест месеца след датата на получаване на искането от последния компетентен национален регулаторен орган, те незабавно информират Агенцията.

В такъв случай – или по съвместно искане на компетентните национални регулаторни органи – решението по инвестиционното искане, включително относно посоченото в параграф 5 трансгранично разпределение на разходите, се взема от Агенцията в рамките на три месеца от датата, на която въпросът е повдигнат пред Агенцията.

Преди да вземе такова решение, Агенцията се консултира с компетентните национални регулаторни органи и с организаторите на проекти. Посоченият във втора алинея тримесечен срок може да бъде удължен с допълнителен период от два месеца, в случай че Агенцията потърси допълнителна информация. Този допълнителен срок започва да тече от деня след получаването на пълната информация.

В рамките на оценката на Агенцията се разглеждат всички съответни сценарии, установени съгласно член 12, и други сценарии за планиране на развитието на мрежата, като се дава възможност за надежден анализ на приноса на проекта от общ интерес за постигането на целите на енергийната политика на Съюза за декарбонизация, пазарна интеграция, конкуренция, устойчивост и сигурност на доставките. Ако се използват допълнителни сценарии, то те трябва да са в съответствие с целите на Съюза за 2030 г. в областта на енергетиката и климата и с неговата цел за неутралност по отношение на климата до 2050 г. и те подлежат на същото равнище на консултации и контрол като процеса, предвиден в член 12.

При вземането на решение по инвестиционното искане, включително относно трансграничното разпределение на разходите, Агенцията оставя на съответните национални органи възможността да определят начина, по който инвестиционните разходи се включват в тарифите в съответствие с предвиденото трансгранично разпределение на разходите, към момента на прилагане на решението в съответствие с националното право.

Решението по инвестиционното искане, включващо трансграничното разпределение на разходите, се публикува. Прилагат се член 25, параграф 3 и членове 28 и 29 от Регламент (ЕС) 2019/942.

8. Агенцията незабавно изпраща на Комисията копия на всички решения за разпределение на разходите, придружени от цялата съответна информация по отношение на всяко такова решение. Тази информация може да бъде представена в обобщен вид. Комисията запазва поверителността на чувствителната търговска информация.

9. Решенията за разпределение на разходите не засягат правото на ОПС да прилагат и на националните регулаторни органи да одобряват такси за достъп до мрежите в съответствие с член 13 от Регламент (ЕО) № 715/2009, член 18, параграф 1 и член 18, параграфи 3–6 от Регламент (ЕС) 2019/943, член 32 от Директива 2009/73/ЕО и член 6 от Директива (ЕС) 2019/944.

10. Настоящият член не се прилага за проекти от общ интерес, които са получили освобождаване от:
- а) разпоредбите на членове 32, 33 и 34 и на член 41, параграфи 6, 8 и 10 от Директива 2009/73/ЕО в съответствие с член 36 от посочената директива;
 - б) разпоредбите на член 19, параграфи 2 и 3 от Регламент (ЕС) 2019/943 или на член 6, член 59, параграф 7 и член 60, параграф 1 от Директива (ЕС) 2019/944 в съответствие с член 63 от Регламент (ЕС) 2019/943;
 - в) правилата за отделяне или за достъп на трети страни в съответствие с член 17 от Регламент (ЕО) № 714/2009 на Европейския парламент и на Съвета ⁽³²⁾ или член 64 от Регламент (ЕС) 2019/943 и член 66 от Директива (ЕС) 2019/944.
11. Най-късно до 24 юни 2023 г. Агенцията приема препоръка за определяне на добрите практики за обработване на инвестиционните искания за проекти от общ интерес. Тази препоръка се актуализира редовно, когато това се счита за необходимо, по-специално с цел да се осигури съгласуваност с принципите относно трансграничното споделяне на разходите за разположени в морето мрежи за възобновяема енергия, посочени в член 15, параграф 1. Когато приема или изменя препоръката, Агенцията провежда обстоен процес на консултации с участието на всички съответни заинтересовани лица.
12. Настоящият член се прилага *mutatis mutandis* за всички проекти от взаимен интерес.

Член 17

Регулаторни стимули

1. Когато даден организатор на проект поема по-големи рискове при разработването, изграждането, експлоатацията или поддръжката в рамките на проект от общ интерес, попадащ в компетентността на националните регулаторни органи, в сравнение с нормално поеманите рискове при сравним инфраструктурен проект, държавите членки и националните регулаторни органи могат да предоставят подходящи стимули за такъв проект в съответствие с член 13 от Регламент (ЕО) № 715/2009, член 18, параграф 1 и член 18, параграфи 3 – 6 от Регламент (ЕС) 2019/943, член 41, параграф 8 от Директива 2009/73/ЕО и член 58, буква е) от Директива (ЕС) 2019/944.

Първата алинея не се прилага, когато по отношение на проекта от общ интерес е допуснато освобождаване:

- а) от прилагането на членове 32, 33 и 34 и на член 41, параграфи 6, 8 и 10 от Директива 2009/73/ЕО в съответствие с член 36 от посочената директива;
- б) от прилагането на член 19, параграфи 2 и 3 от Регламент (ЕС) 2019/943 или на член 6, член 59, параграф 7 и член 60, параграф 1 от Директива (ЕС) 2019/944 в съответствие с член 63 от Регламент (ЕС) 2019/943;
- в) в съответствие с член 36 от Директива 2009/73/ЕО;
- г) в съответствие с член 17 от Регламент (ЕО) № 714/2009.

2. Ако се вземе решение да се предоставят стимулите, посочени в параграф 1 от настоящия член, националните регулаторни органи вземат предвид резултатите от анализа на разходите и ползите в съответствие с методиката, изготвена в съответствие с член 11, и по-специално породените от проекта положителни странични въздействия за региона или за Съюза като цяло. Националните регулаторни органи анализират също и специфичните рискове, поемани от организаторите на проекта, взетите мерки за намаляване на риска и причините за този рисков профил от гледна точка на нетното положително въздействие на проекта, сравнено с въздействието на по-нискорискова алтернатива. Отговарящите на условията за подобно стимулиране рискове включват по-специално рисковете, свързани с нови технологии на пренос, както на сушата, така и в морето, рисковете във връзка с непълното възстановяване на разходите и рисковете, свързани с развитието.

3. В решението за предоставяне на стимулите се взема предвид специфичният характер на поетия риск и могат да се предоставят стимули, обхващащи, наред с другото, една или повече от следните мерки:

- а) правилата за инвестиции с предвидено увеличено натоварване в бъдещи периоди;
- б) правилата за признаване на ефективно направените разходи преди пускането на проекта в експлоатация;

⁽³²⁾ Регламент (ЕО) № 714/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 г. относно условията за достъп до мрежата за трансграничен обмен на електроенергия и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1228/2003 (ОВ L 211, 14.8.2009 г., стр. 15).

- в) правилата за осигуряване на допълнителна възвръщаемост на капиталовложенията по проекта;
- г) всякаква друга мярка, която бъде сметена за необходима и целесъобразна.

4. Най-късно до 24 януари 2023 г. всеки национален регулаторен орган изпраща на Агенцията своята методика и критериите, използвани за оценка на инвестициите в проекти за енергийна инфраструктура, както и на поеманите във връзка с тези проекти по-големи рискове, актуализирани от гледна точка на най-новите промени в областта на законодателството, политиката, технологиите и пазара. В тази методика и критерии изрично се разглеждат и специфичните рискове, поемани от мрежите за енергия от възобновяеми източници, разположени в морето, посочени в точка 1, буква е) от приложение II, и от проектите, които въпреки че са с ниски капиталови разходи, имат значителни оперативни разходи.

5. Най-късно до 24 юни 2023 г., и като взема надлежно предвид информацията, получена в съответствие с параграф 4 от настоящия член, Агенцията улеснява споделянето на добри практики и прави препоръки в съответствие с член 6, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2019/942 по отношение на следните два елемента:

- а) стимулите, посочени в параграф 1, въз основа на ориентировъчни показатели за най-добра практика от страна на националните регулаторни органи;
- б) обща методика за оценка на по-високи рискове при инвестиции в проекти за енергийна инфраструктура.

6. Най-късно до 24 септември 2023 г. всеки национален регулаторен орган публикува своята методика и критериите, използвани за оценка на инвестициите в проекти за енергийна инфраструктура, както и на поеманите във връзка с тях по-големи рискове.

7. Когато мерките, посочени в параграфи 5 и 6, не са достатъчни за гарантирането на навременно изпълнение на проектите от общ интерес, Комисията може да публикува указания във връзка с определените в настоящия член стимули.

ГЛАВА VII

Финансиране

Член 18

Допустимост на проекти за получаване на финансова помощ от Съюза съгласно Регламент (ЕС) 2021/1153

1. Проектите от общ интерес, попадащи в определените в член 24 и приложение II категории, са допустими за получаване на финансова помощ от Съюза под формата на безвъзмездни средства за проучвания и на финансови инструменти.
2. Проектите от общ интерес, попадащи в категориите енергийна инфраструктура, определени в член 24 и в точка 1, букви а), б), в), г) и е) и точка 3 от приложение II, също са допустими за получаване на финансова помощ от Съюза под формата на безвъзмездни средства за строително-монтажни работи, при условие че изпълняват следните критерии:
 - а) подготовеният конкретно за проекта анализ на разходите и ползите, изготвен в съответствие с член 16, параграф 4, буква а), предоставя доказателства относно наличието на съществени положителни странични въздействия, като сигурност на доставките, гъвкавост на системата, солидарност или иновации;
 - б) проектът е получил решение за трансгранично разпределение на разходите в съответствие с член 16 или – по отношение на проектите от общ интерес, попадащи в категорията енергийна инфраструктура, определена в точка 3 от приложение II, когато не попадат в компетентността на националните регулаторни органи и поради това не получават решение за трансгранично разпределение на разходите – проектът има за цел трансгранично предоставяне на услуги, въвежда технологична иновация и гарантира безопасната експлоатация на трансграничната мрежа;
 - в) проектът не може да бъде финансиран от пазара или чрез нормативната уредба в съответствие с бизнес плана и други оценки, по-специално оценките, извършени от потенциални инвеститори, кредитори или от националния регулаторен орган, като при оценката относно нуждите на проекта от финансова помощ от Съюза се взема предвид всяко решение относно стимулите и причините, посочени в член 17, параграф 2.

3. Проектите от общ интерес, осъществявани в съответствие с процедурата, посочена в член 5, параграф 7, буква г), също са допустими за получаване на финансова помощ от Съюза под формата на безвъзмездни средства за строително-монтажни работи, ако изпълняват критериите, определени в параграф 2 от настоящия член.

4. Проектите от общ интерес, попадащи в категориите енергийна инфраструктура, определени в точка 1, буква д) и точки 2 и 5 от приложение II, също са допустими за получаване на финансова помощ от Съюза под формата на безвъзмездни средства за строително-монтажни работи, когато съответните организатори на проекти – посредством оценка, извършена от компетентния национален орган или, ако е приложимо, от националния регулаторен орган – могат ясно да докажат наличието на значителни положителни странични въздействия от тези проекти, като сигурност на доставките, гъвкавост на системата, солидарност или иновации, и да предоставят ясни доказателства за тяхната липса на жизнеспособност от търговска гледна точка в съответствие с анализа на разходите и ползите, бизнес плана и оценките, извършени по-специално от потенциални инвеститори или кредитори, или ако е приложимо, от национален регулаторен орган.

5. Настоящият член се прилага *mutatis mutandis* за всички проекти от взаимен интерес.

Проектите от взаимен интерес са допустими за получаване на финансова помощ от Съюза при условията, определени в член 5, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2021/1153. Що се отнася до безвъзмездните средства за строително-монтажни работи, проектите от взаимен интерес са допустими за получаване на финансова помощ от Съюза, при условие че отговарят на критериите, определени в параграф 2 от настоящия член, и ако проектът допринася за постигането на общите цели на политиката на Съюза в областта на енергетиката и климата.

Член 19

Указания за критериите за предоставяне на финансова помощ от Съюза

Специфичните критерии, определени в член 4, параграф 3 от настоящия регламент, и параметрите, определени в член 4, параграф 5 от настоящия регламент, се прилагат за целите на установяването на критерии за предоставяне на финансова помощ от Съюза в Регламент (ЕС) 2021/1153. За проектите от общ интерес, попадащи в обхвата на член 24 от настоящия регламент, се прилагат критериите за пазарна интеграция, сигурност на доставките, конкуренция и устойчивост.

ГЛАВА VIII

Заклучителни разпоредби

Член 20

Упражняване на делегирането

1. Правомощието да приема делегирани актове се предоставя на Комисията при спазване на предвидените в настоящия член условия.

2. Правомощието да приема делегирани актове, посочено в член 3, параграф 4, се предоставя на Комисията за срок от седем години, считано от 23 юни 2022 г. Комисията изготвя доклад относно делегирането на правомощия не по-късно от девет месеца преди изтичането на седемгодишния срок. Делегирането на правомощия се продължава мълчаливо за срокове с еднаква продължителност, освен ако Европейският парламент или Съветът не възразят срещу подобно продължаване не по-късно от три месеца преди изтичането на всеки срок.

3. Делегирането на правомощия, посочено в член 3, параграф 4, може да бъде оттеглено по всяко време от Европейския парламент или от Съвета. С решението за оттегляне се прекратява посоченото в него делегиране на правомощия. Оттеглянето поражда действие в деня след публикуването на решението в *Официален вестник на Европейския съюз* или на по-късна дата, посочена в решението. То не засяга действителността на делегираните актове, които вече са в сила.

4. Преди да приеме делегиран акт, Комисията се консултира с експерти, определени от всяка държава членка в съответствие с принципите, залегнали в Междуйнституционалното споразумение от 13 април 2016 г. за по-добро законотворчество.

5. Веднага след като приеме делегиран акт, Комисията нотифицира акта едновременно на Европейския парламент и на Съвета.

б. Делегиран акт, приет съгласно член 3, параграф 4, влиза в сила единствено ако нито Европейският парламент, нито Съветът не са представили възражения в срок от два месеца след нотифицирането на същия акт на Европейския парламент и Съвета или ако преди изтичането на този срок и Европейският парламент, и Съветът са уведомили Комисията, че няма да представят възражения. Посоченият срок може да се удължи с два месеца по инициатива на Европейския парламент или на Съвета.

Член 21

Докладване и оценка

Най-късно до 30 юни 2027 г. Комисията публикува доклад за изпълнението на проектите, включени в списъка на Съюза, и го представя на Европейския парламент и на Съвета. Този доклад съдържа оценка на:

- а) постигнатия напредък при планирането, разработването, изграждането и въвеждането в експлоатация на проекти, включени в списъка на Съюза, и когато е целесъобразно – закъсненията при изпълнението и други срещнати затруднения;
- б) финансовите средства, предвидени и вложени от Съюза за проекти, включени в списъка на Съюза, в сравнение с общата стойност на финансираните проекти, включени в списъка на Съюза;
- в) напредъка, постигнат по отношение на интегрирането на възобновяеми енергийни източници, включително възобновяемите енергийни източници, разположени в морето, и намаляването на емисиите на парникови газове посредством планирането, разработването, изграждането и въвеждането в експлоатация на проекти, включени в списъка на Съюза;
- г) изменението на степента на свързаност между държавите членки в областта на електроенергетиката и газовете от възобновяеми източници или нисковъглеродните газове, включително водородния сектор, съответните изменения на цените на енергията, както и броя на случаите на аварии в мрежовите системи, техните причини и свързаните с тях разходи за икономиката;
- д) процеса на издаване на разрешения и участието на обществеността, и по-специално:
 - i) средната и максималната обща продължителност на процеса на издаване на разрешения за проекти, включени в списъка на Съюза, включително продължителността на всеки етап от процедурата преди подаване на заявление, в сравнение с предвидения времеви график за основните възлови резултати, посочени в член 10, параграф 6;
 - ii) степента на противопоставяне на проектите, включени в списъка на Съюза, по-специално броя на писмените възражения по време на процеса на обществена консултация и броя на съдебните производства;
 - iii) най-добрите и иновативни практики по отношение на участието на заинтересованите лица;
 - iv) най-добрите и иновативни практики по отношение на смекчаването на въздействията върху околната среда, включително адаптирането към изменението на климата, по време на процеса на издаване на разрешения и на осъществяването на проектите;
 - v) ефективността на схемите, предвидени в член 8, параграф 3, по отношение на съответствието със сроковете по член 10, параграфи 1 и 2;
- е) регулаторното третиране, и по-специално:
 - i) броя на проектите от общ интерес, за които са издадени решения за трансгранично разпределение на разходите в съответствие с член 16;
 - ii) броя и вида на проектите от общ интерес, на които са предоставени специфични стимули в съответствие с член 17;
- ж) ефективността на настоящия регламент по отношение на приноса му към целите на Съюза за 2030 г. в областта на климата и енергетиката и постигането на неутралност по отношение на климата най-късно до 2050 г.

Член 22

Преглед

В срок до 30 юни 2027 г. Комисията извършва преглед на настоящия регламент въз основа на резултатите от докладването и оценката, предвидени в член 21 от настоящия регламент, както и мониторинга, докладването и оценката, извършвани съгласно членове 22 и 23 от Регламент (ЕС) 2021/1153.

Член 23

Информация и публичност

Комисията създава и поддържа платформа за прозрачност, която е леснодостъпна за широката общественост чрез интернет. Тази платформа се актуализира редовно с информация от докладите, посочени в член 5, параграф 4, и от уебсайта, посочен в член 9, параграф 7. В платформата се съдържа следната информация:

- а) обща актуализирана информация, включително географски данни, за всеки проект в списъка на Съюза;
- б) планът за изпълнение на всеки проект, включен в списъка на Съюза, както е определено в член 5, параграф 1, представен по начин, който позволява оценяването на напредъка при изпълнението във всеки един момент;
- в) основните очаквани ползи и приносът за целите, посочени в член 1, параграф 1, както и разходите във връзка с проектите, с изключение на чувствителната търговска информация;
- г) списъкът на Съюза;
- д) финансовите средства, предвидени и вложени от Съюза за всеки проект, включен в списъка на Съюза;
- е) препратки към националния наръчник за процедурите, посочен в член 9;
- ж) съществуващите проучвания и планове на морските басейни за всеки приоритетен коридор за мрежи, разположени в морето, без да се нарушават каквито и да било права на интелектуална собственост.

Член 24

Дерогация за междусистемните връзки за Кипър и Малта

1. За Кипър и Малта, които не са свързани с трансевропейската газопреносна мрежа, се прилага дерогация от член 3, член 4, параграф 1, букви а) и б), член 4, параграф 5, член 16, параграф 4, буква а) и приложения I, II и III, без да се засягат разпоредбите на член 32, параграф 2. По една междусистемна връзка за всяка от тези държави членки запазва статута си на проект от общ интерес съгласно настоящия регламент с всички съответни права и задължения, ако тази междусистемна връзка:

- а) е в процес на разработване или планиране към 23 юни 2022 г.;
- б) е получила статут на проект от общ интерес съгласно Регламент (ЕС) № 347/2013; и
- в) е необходима, за да се осигури постоянна междусистемна свързаност на тези държави членки с трансевропейската газопреносна мрежа.

Тези проекти гарантират бъдещата възможност за достъп до нови енергийни пазари, включително за водород.

2. Организаторите на проекти предоставят на съответните групи достатъчно доказателства за това как междусистемните връзки, посочени в параграф 1, ще позволят достъп до нови енергийни пазари, включително за водород, в съответствие с общите цели на политиката на Съюза областта на енергетиката и климата. Доказателствата включват оценка на предлагането и търсенето на водород от възобновяеми източници или нисковъглероден водород, както и изчисление на намалението на емисиите на парникови газове, което ще бъде постигнато благодарение на проекта.

Комисията редовно извършва проверки във връзка с тази оценка и това изчисление, както и във връзка с навременното изпълнение на проекта.

3. В допълнение към специфичните критерии за предоставяне на финансова помощ от Съюза, определени в член 19, междусистемните връзки, посочени в параграф 1 от настоящия член, се проектират по начин, който осигурява достъп до бъдещите енергийни пазари, включително за водород, и те не водят до удължаване на жизнения цикъл на съоръженията за природен газ и гарантират трансграничната оперативна съвместимост на съседните мрежи. Допустимостта за получаване на финансова помощ от Съюза съгласно член 18 приключва на 31 декември 2027 г.

4. Във всяко искане за получаване на финансова помощ от Съюза за строително-монтажни работи ясно се посочва целта съоръжението да бъде преоборудвано в специално съоръжение за водород до 2036 г., ако пазарните условия позволяват това, посредством пътна карта с точен график.
5. Дерогацията, посочена в параграф 1, се прилага до момента, в който Кипър или Малта съответно стане взаимосвързан(а) с трансевропейската газова мрежа, или до 31 декември 2029 г., в зависимост от това коя е по-ранната дата.

Член 25

Изменение на Регламент (ЕО) № 715/2009

В член 8, параграф 10 от Регламент (ЕО) № 715/2009 първата алинея се заменя със следното:

„10. ЕМОПС за газ приема и публикува плана за развитие на мрежата в цялата Общност, посочен в параграф 3, буква б), веднъж на всеки две години. Планът за развитие на мрежата в цялата Общност включва моделиране на интегрираната мрежа, включително мрежите за водород, разработване на сценарии, европейска прогноза за адекватността на доставките и оценка на устойчивостта на системата.“

Член 26

Изменение на Регламент (ЕС) 2019/942

В член 11 от Регламент (ЕС) 2019/942 букви в) и г) се заменят със следното:

- „в) изпълнява задълженията, установени в член 5, член 11, параграф 3, член 11, параграфи 6 – 9, членове 12, 13 и 17 и в раздел 2, точка 12 от приложение III към Регламент (ЕС) 2022/869 на Европейския парламент и на Съвета (*);
- г) приема решения по инвестиционните искания, включително за трансгранично разпределение на разходите в съответствие с член 16, параграф 7 от Регламент (ЕС) 2022/869

(*): Регламент (ЕС) 2022/869 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2022 година относно указания за трансевропейската енергийна инфраструктура, за изменение на регламенти (ЕО) № 715/2009, (ЕС) 2019/942 и (ЕС) 2019/943 и на директиви 2009/73/ЕО и (ЕС) 2019/944 и за отмяна на Регламент (ЕС) № 347/2013 (ОВ L 152, 3.6.2022 г., стр. 45).“

Член 27

Изменение на Регламент (ЕС) 2019/943

В член 48, параграф 1 от Регламент (ЕО) 2019/943 първата алинея се заменя със следното:

„1. Планът за развитие на мрежата в целия Съюз, посочен в член 30, параграф 1, буква б), включва моделиране на интегрираната мрежа, включително разработване на сценарии и оценка на устойчивостта на системата. Съответните входящи параметри за моделирането, като допускания относно цените на горивата и въглеродните емисии или относно съоръженията за възобновяеми енергийни източници, са в пълно съответствие с оценката на адекватността на европейските ресурси, изготвена в съответствие с член 23.“

Член 28

Изменение на Директива 2009/73/ЕО

В член 41, параграф 1 от Директива 2009/73/ЕО се добавя следната буква:

„х) да изпълнява задълженията, определени в член 3, член 5, параграф 7 и членове 14 – 17 от Регламент (ЕС) 2022/869 на Европейския парламент и на Съвета (*).

(*) Регламент (ЕС) 2022/869 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2022 година относно указания за трансевропейската енергийна инфраструктура, за изменение на регламенти (ЕО) № 715/2009, (ЕС) 2019/942 и (ЕС) 2019/943 и на директиви 2009/73/ЕО и (ЕС) 2019/944 и за отмяна на Регламент (ЕС) № 347/2013 (ОВ L 152, 3.6.2022 г. стр. 45).“

Член 29

Изменение на Директива (ЕС) 2019/944

В член 59, параграф 1 от Директива (ЕС) 2019/944 се добавя следната буква:

„аа) изпълнява задълженията, определени в член 3, член 5, параграф 7, членове 14 – 17 от Регламент (ЕС) 2022/869 на Европейския парламент и на Съвета (*).

(*) Регламент (ЕС) 2022/869 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2022 година относно указания за трансевропейската енергийна инфраструктура, за изменение на регламенти (ЕО) № 715/2009, (ЕС) 2019/942 и (ЕС) 2019/943 и на директиви 2009/73/ЕО и (ЕС) 2019/944 и за отмяна на Регламент (ЕС) № 347/2013 (ОВ L 152, 3.6.2022 г. стр. 45).“

Член 30

Преходни разпоредби

Настоящият регламент не се отнася за отпускането, продължаването или изменението на финансовата помощ, предоставяна от Комисията в съответствие с Регламент (ЕС) № 1316/2013 на Европейския парламент и на Съвета ⁽³³⁾.

Глава III не се прилага за проектите от общ интерес, което вече са предмет на процеса на издаване на разрешения и за които организаторът на проекта е подал документация по заявлението преди 16 ноември 2013 г.

Член 31

Преходен период

1. В рамките на преходен период, който приключва на 31 декември 2029 г., специалните съоръжения за водород, преоборудвани от съоръжения за природен газ, попадащи в категорията енергийна инфраструктура, посочена в точка 3 от приложение II, може да се използват за транспортиране или съхранение на предварително определена смес от водород и природен газ или биометан.

2. През преходния период, посочен в параграф 1, организаторите на проекти си сътрудничат тясно при разработването и изпълнението на проекти, за да се гарантира оперативната съвместимост на съседни мрежи.

3. Организаторът на проекта предоставя достатъчно доказателства, включително чрез търговски договори, за това по какъв начин до края на преходния период съоръженията, посочени в параграф 1 от настоящия член, ще престанат да бъдат съоръжения за природен газ и ще бъдат преоборудвани в специални съоръжения за водород, както е посочено в точка 3 от приложение II, и по какъв начин по време на преходния период ще се създадат условията за увеличено използване на водород. Доказателствата включват оценка на предлагането и търсенето на водород от възобновяеми източници или нисковъглероден водород, както и изчисление на намалението на емисиите на парникови газове, което ще бъде постигнато благодарение на проекта. В контекста на мониторинга на напредъка, постигнат при изпълнението на проектите от общ интерес, Агенцията проверява навременното преобразуване на проекта в специално съоръжение за водород, както е посочено в точка 3 от приложение II.

(³³) Регламент (ЕС) № 1316/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2013 г. за създаване на Механизъм за свързване на Европа, за изменение на Регламент (ЕС) № 913/2010 и за отмяна на регламенти (ЕО) № 680/2007 и (ЕО) № 67/2010 (ОВ L 348, 20.12.2013 г., стр. 129).

4. Допустимостта на проектите, посочени в параграф 1 от настоящия член, за получаване на финансова помощ от Съюза съгласно член 18 приключва на 31 декември 2027 г.

Член 32

Отмяна

1. Регламент (ЕС) № 347/2013 се отменя от 23 юни 2022 г. С настоящия регламент не се поражда права за проектите, изброени в приложенията към Регламент (ЕС) № 347/2013.

2. Независимо от параграф 1 от настоящия член, приложение VII към Регламент (ЕС) № 347/2013, изменено с Делегиран регламент (ЕС) 2022/564 на Комисията ⁽³⁴⁾, съдържащо петия списък на Съюза на проекти от общ интерес, както и членове 2 – 10, членове 12, 13 и 14 и приложения I – IV и приложение VI към Регламент (ЕС) № 347/2013 остават в сила и поражда действие по отношение на проектите от общ интерес, включени в петия списък на Съюза, до влизането в сила на първия списък на Съюза на проекти от общ интерес и проекти от взаимен интерес, изготвен съгласно настоящия регламент.

3. Независимо от параграф 2 от настоящия член, проектите, които са включени в петия списък на Съюза на проекти от общ интерес, изготвен съгласно Регламент (ЕС) № 347/2013, и за които документацията по заявлението е била приета за разглеждане от компетентния орган, се ползват от правата и задълженията, произтичащи от глава III от настоящия регламент, за период от четири години от влизането в сила на настоящия регламент.

Член 33

Влизане в сила

Настоящият регламент влиза в сила на двадесетия ден след публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки.

Съставено в Брюксел на 30 май 2022 година.

За Европейския парламент
Председател
R. METSOLA

За Съвета
Председател
B. LE MAIRE

⁽³⁴⁾ Делегиран регламент (ЕС) 2022/564 на Комисията от 19 ноември 2021 г. за изменение на Регламент (ЕС) № 347/2013 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на списъка на Съюза на проекти от общ интерес (ОВ L 109, 8.4.2022 г., стр. 14).

ПРИЛОЖЕНИЕ I

ПРИОРИТЕТНИ КОРИДОРИ И ОБЛАСТИ НА ЕНЕРГИЙНАТА ИНФРАСТРУКТУРА

(посочени в член 1, параграф 1)

Настоящият регламент се прилага за следните приоритетни коридори и области на трансевропейската енергийна инфраструктура:

1. ПРИОРИТЕТНИ ЕЛЕКТРОПРЕНОСНИ КОРИДОРИ

- 1) Електроенергийни междусистемни връзки север – юг в Западна Европа (NSI West Electricity — „МВСЮ Западен електроенергиен регион“): междусистемни връзки между държавите членки от региона и със средиземноморския район, включително Иберийския полуостров, по-специално за интегриране на електроенергия от възобновяеми енергийни източници, за укрепване на вътрешните електроенергийни инфраструктури, за да се засили пазарната интеграция на региона и да се сложи край на изолацията на Ирландия, и за гарантиране на необходимото удължаване до сушата на мрежите за енергия от възобновяеми източници, разположени в морето, и на укрепването на вътрешната мрежа, необходимо за осигуряване на адекватна и надеждна преносна мрежа и за снабдяване на държавите членки без излаз на море с електроенергия, произведена в морето.

Обхванати държави членки: Белгия, Дания, Германия, Ирландия, Испания, Франция, Италия, Люксембург, Малта, Нидерландия, Австрия и Португалия.

- 2) Електроенергийни междусистемни връзки север – юг в Централна, Източна и Югоизточна Европа („NSI East Electricity“ — „МВСЮ Източен електроенергиен регион“): междусистемни връзки и вътрешни електропроводи по направленията север – юг и изток – запад за доизграждане на вътрешния пазар и интегриране на електропроизводството от възобновяеми енергийни източници, за да се сложи край на изолацията на Кипър, и за гарантиране на необходимото удължаване до сушата на мрежите за енергия от възобновяеми източници, разположени в морето, и на укрепването на вътрешната мрежа, необходимо за осигуряване на адекватна и надеждна преносна мрежа и за снабдяване на държавите членки без излаз на море с електроенергия, произведена в морето.

Обхванати държави членки: България, Чехия, Германия, Хърватия, Гърция, Кипър, Италия, Унгария, Австрия, Полша, Румъния, Словения и Словакия.

- 3) План за взаимосвързване на Балтийския енергиен пазар в областта на електроенергетиката („ВЕМП в областта на електроенергетиката“): междусистемни връзки и вътрешни електропроводи в района на Балтийско море, за да се насърчи пазарната интеграция, като същевременно се интегрират по-големи дялове електроенергия от възобновяеми източници в региона.

Обхванати държави членки: Дания, Германия, Естония, Латвия, Литва, Полша, Финландия и Швеция.

2. ПРИОРИТЕТНИ КОРИДОРИ ЗА МРЕЖИ, РАЗПОЛОЖЕНИ В МОРЕТО

- 4) Мрежи, разположени в северните морета („NSOG“): развитие на електроенергийни мрежи в морето, развитие на интегрирана електроенергийна мрежа – както и, ако е целесъобразно, на мрежа за пренос на водород – в морето, и свързаните с нея междусистемни връзки в Северно море, Ирландско море, Келтско море, Ламанша и съседните води с цел пренос на електроенергия или, ако е целесъобразно, на водород от инсталации на база възобновяеми енергийни източници, разположени в морето, до центрове за потребление и акумулиране или с цел увеличаване на трансграничния обмен на електроенергия от възобновяеми източници.

Обхванати държави членки: Белгия, Дания, Германия, Ирландия, Франция, Люксембург, Нидерландия и Швеция.

- 5) План за взаимосвързване на Балтийския енергиен пазар в областта на мрежите, разположени в морето („ВЕМП в областта на мрежите в морето“): развитие на електроенергийни мрежи в морето, развитие на интегрирана електроенергийна мрежа – както и, ако е целесъобразно, на мрежа за пренос на водород – в морето и свързаните с нея междусистемни връзки в Балтийско море и съседните води с цел пренос на електроенергия или, ако е целесъобразно, на водород от инсталации на база възобновяеми енергийни източници, разположени в морето, до центрове за потребление и акумулиране или с цел увеличаване на трансграничния обмен на електроенергия от възобновяеми източници.

Обхванати държави членки: Дания, Германия, Естония, Латвия, Литва, Полша, Финландия и Швеция.

- 6) Мрежи, разположени в южни и западни морета (SW offshore): развитие на електроенергийни мрежи в морето, развитие на интегрирана електроенергийна мрежа – както и, ако е целесъобразно, на мрежа за пренос на водород – в морето и свързаните с нея междусистемни връзки в Средиземно море, включително в Кадиския залив, и съседните води с цел пренос на електроенергия или, ако е целесъобразно, на водород от инсталации на база възобновяеми енергийни източници, разположени в морето, до центрове за потребление и акумулиране или с цел увеличаване на трансграничния обмен на електроенергия от възобновяеми източници.

Обхванати държави членки: Гърция, Испания, Франция, Италия, Малта и Португалия.

- 7) Мрежи, разположени в южни и източни морета (SE offshore): развитие на електроенергийни мрежи в морето, развитие на интегрирана електроенергийна мрежа – както и, ако е целесъобразно, на мрежа за пренос на водород – в морето и свързаните с нея междусистемни връзки в Средиземно море, Черно море и съседните води с цел пренос на електроенергия или, ако е целесъобразно, на водород от инсталации на база възобновяеми енергийни източници, разположени в морето, до центрове за потребление и акумулиране или с цел увеличаване на трансграничния обмен на електроенергия от възобновяеми източници.

Обхванати държави членки: България, Хърватия, Гърция, Италия, Кипър, Румъния и Словения.

- 8) Мрежи, разположени в Атлантическия океан: развитие на електроенергийни мрежи в морето, развитие на интегрирана електроенергийна мрежа в морето и свързаните с нея междусистемни връзки във водите на Северния Атлантически океан с цел пренос на електроенергия от инсталации на база възобновяеми енергийни източници, разположени в морето, до центрове за потребление и акумулиране и с цел увеличаване на трансграничния обмен на електроенергия.

Обхванати държави членки: Ирландия, Испания, Франция и Португалия.

3. ПРИОРИТЕТНИ КОРИДОРИ ЗА ПРЕНОС НА ВОДОРОД И ЕЛЕКТРОЛИЗЬОРИ

- 9) Междусистемни връзки за водород в Западна Европа („HI West“ — „МСВВ Запад“): инфраструктура за водород и промяна на предназначението на газовата инфраструктура, създаващи условията за развитието на интегрирана опорна мрежа за водород пряко или косвено (чрез междусистемна връзка с трета държава), която свързва държавите в региона, отговаря на техните специфични нужди от инфраструктура за водород и способства за развитието на мрежа за транспортиране на водород, обхващаща целия Съюз, и която, що се отнася до островите и островните системи, също така намалява енергийната изолация, подкрепя иновативните и други решения, включващи най-малко две държави членки, със значително положително въздействие върху целите на Съюза за 2030 г. в областта на енергетиката и климата и върху неговата цел за постигане на неутралност по отношение на климата до 2050 г. и допринася значително за устойчивостта на островната енергийна система и енергийната система на Съюза.

Електролизьори: подпомагане на внедряването на съоръжения за преобразуване на електроенергия в газ, чиято цел е да се създадат предпоставки за намаляване на емисиите на парникови газове и да се допринесе за сигурната, ефикасна и надеждна работа на системите и за интегрирането на интелигентни енергийни системи, и освен това, що се отнася до островите и островните системи, подпомагане на иновативните и други решения, включващи най-малко две държави членки, със значително положително въздействие върху целите на Съюза за 2030 г. в областта на енергетиката и климата и върху неговата цел за постигане на неутралност по отношение на климата до 2050 г. и оказване на значителен принос за устойчивостта на островната енергийна система и енергийната система на Съюза.

Обхванати държави членки: Белгия, Чехия, Дания, Германия, Ирландия, Испания, Франция, Италия, Люксембург, Малта, Нидерландия, Австрия и Португалия.

- 10) Междусистемни връзки за водород в Централна, Източна и Югоизточна Европа („HI East“ — „МСВВ Изток“): инфраструктура за водород и промяна на предназначението на газовата инфраструктура, създаващи условията за развитието на интегрирана опорна мрежа за водород пряко или косвено (чрез междусистемна връзка с трета държава), която свързва държавите в региона, отговаря на техните специфични нужди от инфраструктура за водород и способства за развитието на мрежа за транспортиране на водород, обхващаща целия Съюз, и която, що се отнася до островите и островните системи, също така намалява енергийната изолация, подкрепя иновативните и други решения, включващи най-малко две държави членки, със значително положително въздействие върху целите на Съюза за 2030 г. в областта на енергетиката и климата и върху неговата цел за неутралност по отношение на климата до 2050 г. и допринася значително за устойчивостта на островната енергийна система и енергийната система на Съюза.

Електролизьори: подпомагане на внедряването на съоръжения за преобразуване на електроенергия в газ, чиято цел е да се създадат предпоставки за намаляване на емисиите на парникови газове и да се допринесе за сигурната, ефикасна и надеждна работа на системите и за интегрирането на интелигентни енергийни системи, и освен това, що се отнася до островите и островните системи, подпомагане на иновативните и други решения, включващи най-малко две държави членки, със значително положително въздействие върху целите на Съюза за 2030 г. в областта на енергетиката и климата и върху неговата цел за неутралност по отношение на климата до 2050 г. и оказване на значителен принос за устойчивостта на островната енергийна система и енергийната система на Съюза.

Обхванати държави членки: България, Чехия, Германия, Гърция, Хърватия, Италия, Кипър, Унгария, Австрия, Полша, Румъния, Словения и Словакия.

- 11) План за взаимосвързване на Балтийския енергиен пазар в областта на водорода („ВЕМІР в областта на водорода“): инфраструктура за водород и промяна на предназначението на газовата инфраструктура, създаващи условията за развитието на интегрирана опорна мрежа за водород пряко или косвено (чрез междусистемна връзка с трета държава), която свързва държавите в региона, отговаря на техните специфични нужди от инфраструктура за водород и способства за развитието на мрежа за транспортиране на водород, обхващаща целия Съюз, и която, що се отнася до островите и островните системи, също така намалява енергийната изолация, подкрепя иновативните и други решения, включващи най-малко две държави членки, със значително положително въздействие върху целите на Съюза за 2030 г. в областта на енергетиката и климата и върху неговата цел за неутралност по отношение на климата до 2050 г. и допринася значително за устойчивостта на островната енергийна система и енергийната система на Съюза.

Електролизатори: подпомагане на внедряването на съоръжения за преобразуване на електроенергия в газ, чиято цел е да се създадат предпоставки за намаляване на емисиите на парникови газове и да се допринесе за сигурната, ефикасна и надеждна работа на системите и за интегрирането на интелигентни енергийни системи, и освен това, що се отнася до островите и островните системи, подпомагане на иновативните и други решения, включващи най-малко две държави членки, със значително положително въздействие върху целите на Съюза за 2030 г. в областта на енергетиката и климата и върху неговата цел за неутралност по отношение на климата до 2050 г. и оказване на значителен принос за устойчивостта на островната енергийна система и енергийната система на Съюза.

Обхванати държави членки: Дания, Германия, Естония, Латвия, Литва, Полша, Финландия и Швеция.

4. ПРИОРИТЕТНИ ТЕМАТИЧНИ ОБЛАСТИ

- 12) Внедряване на интелигентни електроенергийни мрежи: възприемане на технологии за интелигентни електроенергийни мрежи в целия Съюз с цел да се постигне ефективна интеграция на поведението и действията на всички ползватели, свързани към електроенергийната мрежа, по-специално производството на големи количества електроенергия от възобновяеми източници или от разпределени енергийни източници и реакцията на потреблението, съхраняването на енергия, електрическите превозни средства и други източници на гъвкавост, както и (що се отнася до островите и островните системи) намаляване на енергийната изолация, подпомагане на иновативните и други решения, включващи най-малко две държави членки, със значително положително въздействие върху целите на Съюза за 2030 г. в областта на енергетиката и климата и върху неговата цел за неутралност по отношение на климата до 2050 г. и оказване на значителен принос за устойчивостта на островната енергийна система и енергийната система на Съюза.

Обхванати държави членки: всички.

- 13) Трансгранична мрежа за въглероден диоксид: развитие на инфраструктура за пренос на въглероден диоксид между държавите членки и със съседни трети държави за улавяне и съхраняване на въглероден диоксид, уловен от промишлени инсталации, с цел постоянно съхранение в геоложки формации, както и с цел оползотворяване на въглеродния диоксид за синтетични горивни газове, което води до трайно неутрализиране на въглеродния диоксид.

Обхванати държави членки: всички.

- 14) Интелигентни газопрееносни мрежи: възприемане на технологии за интелигентни газопрееносни мрежи в целия Съюз с цел да се постигне ефективна интеграция в газопрееносната мрежа на множество източници на нисковъглеродни газове и по-специално на газове от възобновяеми източници, да се подкрепи внедряването на иновативни и цифрови решения за управление на мрежите и да се способства за интегрирането на интелигентния енергиен сектор и за реакцията на потреблението, включително съответните физически подобрения, ако са необходими за функционирането на оборудването и инсталациите с цел интегриране на нисковъглеродните газове и по-специално на газовете от възобновяеми източници.

Обхванати държави членки: всички.

ПРИЛОЖЕНИЕ II

КАТЕГОРИИ ЕНЕРГИЙНА ИНФРАСТРУКТУРА

Категориите енергийна инфраструктура, които следва да се развият с цел осъществяване на приоритетите за енергийната инфраструктура, изброени в приложение I, са следните:

- 1) по отношение на електроенергията:
 - а) въздушни електропроводи за високо и свръхвисоко напрежение, които пресичат граница или са разположени на територията на държава членка, в т.ч. в изключителната икономическа зона, ако са проектирани за напрежение 220 kV или по-високо, и подземни и подводни кабелни електропроводи, ако са проектирани за напрежение 150 kV или по-високо. За държавите членки и малките изолирани системи, чиято преносна система като цяло е с по-ниско напрежение, тези прагове на напрежението са равни на най-високото напрежение в съответните им електроенергийни системи;
 - б) всяко оборудване или инсталация, попадащи в категорията енергийна инфраструктура по буква а) и позволяващи пренос на електроенергия от възобновяеми източници от разположени в морето обекти за производство (енергийна инфраструктура за електроенергия от възобновяеми източници в морето);
 - в) отделни или агрегирани съоръжения за акумулиране на енергия, използвани за постоянно или временно акумулиране на енергия в наземна или подземна инфраструктура или в геоложки обекти, при условие че те са директно свързани към електропроводи за високо напрежение и електроразпределителни линии, проектирани за напрежение 110 kV или по-високо. За държавите членки и малките изолирани системи, чиято преносна система като цяло е с по-ниско напрежение, тези прагове на напрежението са равни на най-високото напрежение в съответните им електроенергийни системи;
 - г) всякакво оборудване или инсталации, които са от основно значение за безопасната, сигурна и ефективна работа на системите, посочени в букви а), б) и в), включително системите за защита, следене и управление за всички напрежения и подстанции;
 - д) интелигентни електроенергийни мрежи: всякакво оборудване или инсталации, цифрови системи и компоненти, интегриращи информационни и комуникационни технологии (ИКТ) посредством оперативни цифрови платформи, системи за управление и сензорни технологии на равнището на преносните мрежи и на разпределителните мрежи за средно и високо напрежение с цел изграждане на по-ефективни и интелигентни преносни и разпределителни мрежи, увеличаване на преносната способност, за да се интегрират нови форми за производство, акумулиране и потребление на енергия и да се улеснят нови бизнес модели и пазарни структури, включително инвестиции в острови и островни системи с цел намаляване на енергийната изолация, подпомагане на иновативните и други решения, включващи най-малко две държави членки, със значително положително въздействие върху целите на Съюза за 2030 г. в областта на енергетиката и климата и върху неговата цел за неутралност по отношение на климата до 2050 г. и оказване на значителен принос за устойчивостта на островната енергийна система и енергийната система на Съюза;
 - е) всякакво оборудване или инсталации, които попадат в категорията, посочена в буква а), и имат двойна функционалност: междусистемна свързаност и система за свързване на мрежите в морето от обектите за производство на енергия от възобновяеми източници, разположени в морето, до две или повече държави членки и трети държави, участващи в проекти, включени в списъка на Съюза, включително удължаване до сушата на това оборудване до първата подстанция от преносната система на сушата, както и всякакви съседни съоръжения или инсталации, които са разположени в морето и имат основно значение за безопасната, сигурна и ефективна експлоатация, включително системи за защита, следене и управление, и необходимите подстанции, ако те също гарантират оперативна съвместимост, наред с другото, съвместимост на интерфейсите между различни технологии („мрежи за енергия от възобновяеми източници, разположени в морето“).
- 2) по отношение на интелигентните газопреносни мрежи: всяко от следните съоръжения или инсталации, предназначени за създаване на възможности и за улесняване на интегрирането в газопреносната мрежа на разнородни нисковъглеродни газове, и по-специално газове от възобновяеми източници, включително биометан или водород: цифрови системи и компоненти, интегриращи ИКТ, системи за управление и сензорни технологии с цел осигуряване на възможност за интерактивно и интелигентно следене, измерване, контрол на качеството и управление на производството, транспортирането, разпределението, съхраняването и потреблението на газ в газовата мрежа. Освен това тези проекти могат също да включват съоръжения, които създават възможност за реверсивно подаване на газ от разпределителното към преносното ниво, включително съответните физически модернизации, ако са необходими за функционирането на оборудването и инсталациите за интегриране на нисковъглеродните газове, и по-специално на газове от възобновяеми източници;

- 3) по отношение на водорода:
- а) тръбопроводи за транспортиране, основно под високо налягане, на водород, включително преоборудвана инфраструктура за природен газ, които предоставят достъп на множество ползватели на мрежата въз основа на прозрачни и недискриминиращи условия;
 - б) хранилища, свързани с посочените в буква а) тръбопроводи за транспортиране на водород под високо налягане;
 - в) съоръжения за приемане, съхранение и регазификация и понижаване на налягането на втечен водород или на водород, вграден в други химични вещества, с цел подаването на водорода в мрежата, ако е приложимо;
 - г) всякакво оборудване или инсталации, които са от основно значение за безопасната, сигурна и ефективна работа на водородната система или за осигуряване на възможност за реверсивно подаване на газ, включително компресорни станции;
 - д) всяко оборудване или инсталация, позволяващи използването на водород или горива на базата на водород в транспортния сектор в рамките на основната мрежа на TEN-T, определени в съответствие с глава III от Регламент (ЕС) № 1315/2013 на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹⁾.

Всеки от активите, изброени в букви а) —г), може да е създаден чрез ново строителство или чрез преобразуване на съоръжения за природен газ в съоръжения за водород, или чрез комбинация от двете;

- 4) относно съоръженията за електролиза:
- а) електролизьори, които:
 - i) са с мощност от поне 50 MW, осигурена от един-единствен електролизьор или от набор от електролизьори, които образуват единен, координиран проект;
 - ii) чието производство съответства на изискването за намаление на емисиите от парникови газове през целия жизнен цикъл със 70 % спрямо емисиите на използваното за сравнение изкопаемо гориво, възлизащи на 94 g CO₂eq/MJ, както е установено в член 25, параграф 2 и в приложение V на Директива (ЕС) 2018/2001. Намаленията на емисиите на парникови газове през целия жизнен цикъл се изчисляват по методиката, посочена в член 28, параграф 5 от Директива (ЕС) 2018/2001, или като вместо нея се използва стандарт ISO 14067 или ISO 14064-1. Емисиите на парникови газове през целия жизнен цикъл трябва да включват непреките емисии. Количествено определеното намаление на емисиите на парникови за целия жизнен цикъл се проверява в съответствие с член 30 от Директива (ЕС) 2018/2001, когато е приложимо, или от независима трета страна; и
 - iii) имат свързана с мрежата функция, особено с оглед на цялостната гъвкавост на системата и цялостната системна ефективност на електроенергийните и водородните мрежи;
 - б) оборудване, свързано с електролизьорите, включително тръбопроводна връзка към мрежата;
- 5) по отношение на въглеродния диоксид:
- а) специално предвидени за целта газопроводи, различни от тези на газопроводната мрежа за транспортиране от находището, използвани за транспортиране на въглероден диоксид, получен от повече от един източник, с цел постоянно геоложко съхраняване на въглероден диоксид в съответствие с Директива 2009/31/ЕО;
 - б) фиксирани съоръжения за втечняване, буферно съхранение и конвертори на въглероден диоксид с оглед на по-нататъшното му транспортиране по тръбопроводи и в специални видове транспорт като кораби, баржи, камиони и влакове;
 - в) без да се засяга забраната за съхранение на въглероден диоксид в геоложки формации в държава членка, повърхностните съоръжения и съоръженията за инжектиране, свързани с инфраструктурата в рамките на геоложка формация, която се използва в съответствие с Директива 2009/31/ЕО за постоянно съхранение на въглероден диоксид в геоложки формации, когато те не включват използването на въглероден диоксид за засилено извличане на въглеводороди и са необходими, за да се даде възможност за трансграничен пренос и съхранение на въглероден диоксид;
 - г) всякакво оборудване или инсталации, които са от основно значение за правилната, сигурна и ефективна работа на въпросната система, включително системи за защита, следене и управление.

⁽¹⁾ Регламент (ЕС) № 1315/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2013 г. относно насоките на Съюза за развитието на трансевропейската транспортна мрежа и за отмяна на Решение № 661/2010/ЕС (ОВ L 348, 20.12.2013 г., стр. 1).

ПРИЛОЖЕНИЕ III

РЕГИОНАЛНИ СПИСЪЦИ НА ПРОЕКТИ

1. ПРАВИЛА ЗА ГРУПИ

- 1) По отношение на енергийната инфраструктура, попадаща в компетентността на националните регулаторни органи, всяка група се състои от представители на държавите членки, националните регулаторни органи, ОПС, както и Комисията, Агенцията, ООРСЕС и ЕМОПС за електроенергия или ЕМОПС за газ.

За другите категории енергийна инфраструктура всяка група се състои от представители на Комисията и на държавите членки и организаторите на проекти, имащи отношение към съответните приоритети, посочени в приложение I.

- 2) В зависимост от броя на проектите, кандидатстващи за включване в списъка на Съюза, от недостатъците в регионалната инфраструктура и от развитието на пазара групите и техните органи за вземане на решения могат да се разделят, обединяват или да заседават в различни конфигурации, както е необходимо за обсъждането на въпроси, които са общи за всички групи или се отнасят само до конкретни региони. Тези въпроси може да са свързани с междурегионалната последователност или с броя предложени проекти, включени в проектите на регионалните списъци, за които съществува опасност да станат неуправляеми.
- 3) Всяка група организира своята работа в съответствие с регионалните усилия за сътрудничество съгласно член 12 от Регламент (ЕО) № 715/2009, член 34 от Регламент (ЕС) 2019/943, член 7 от Директива 2009/73/ЕО и член 61 от Директива (ЕС) 2019/944, както и други съществуващи структури за регионално сътрудничество.
- 4) Както е целесъобразно с оглед на изпълнението на съответните приоритетни коридори и области на енергийната инфраструктура, определени в приложение I, всяка група кани организаторите на проект, потенциално отговарящ на изискванията за подбор като проект от общ интерес, както и представители на национални администрации, на регулаторни органи, на гражданското общество и на ОПС от трети държави. Решението за поканване на представители на трети държави се постига чрез консенсус.
- 5) За приоритетните коридори на енергийната инфраструктура, посочени в раздел 2 от приложение I, всяка група кани, по целесъобразност, представители на държавите членки без излаз на море, компетентните органи, националните регулаторни органи и ОПС.
- 6) Всяка група кани, по целесъобразност, организациите, представляващи съответните заинтересовани лица, в т.ч. представители от трети страни, и ако бъде счетоно за целесъобразно – самите заинтересовани лица, включително производители, ОРС, доставчици, потребители, местното население и организации от Съюза за опазване на околната среда, за да изразят конкретния си опит. Всяка група организира изслушвания или консултации, когато това е необходимо за изпълнението на нейните задачи.
- 7) По отношение на заседанията на групите, всяка група публикува на платформа, достъпна за заинтересованите лица, своите вътрешни правила, актуален списък на организациите, членуващи в групата, редовно актуализирана информация относно напредъка на дейностите, дневен ред на заседанията и протоколи от заседанията, ако са налични. Разискванията на органите за вземане на решения на групите и класирането на проектите в съответствие с член 4, параграф 5 са поверителни. Всички решения относно функционирането и работата на регионалните групи се постигат с консенсус между държавите членки и Комисията.
- 8) Комисията, Агенцията и групите се стремят към съгласуваност между групите. За тази цел Комисията и Агенцията осигуряват, когато е целесъобразно, обмен на информация между съответните групи относно всички дейности, представляващи междурегионален интерес.
- 9) Участието на националните регулаторни органи и Агенцията в групите не застрашава изпълнението на техните цели и задължения съгласно настоящия регламент или съгласно Регламент (ЕС) 2019/942, членове 40 и 41 от Директива 2009/73/ЕО и членове 58, 59 и 60 от Директива (ЕС) 2019/944.

2. ПРОЦЕС ЗА СЪСТАВЯНЕ НА РЕГИОНАЛНИ СПИСЪЦИ

- 1) Организатори на проекти, потенциално отговарящи на изискванията за включване в списъка на Съюза, за които целта е да придобият такъв статут, подават заявление за избиране като проект, включен в списъка на Съюза, което заявление съдържа:
 - а) оценка на техните проекти по отношение на приноса им за осъществяването на приоритетите, определени в приложение I;
 - б) посочване на съответната категория проекти, определена в приложение II;
 - в) анализ на изпълнението на съответните критерии, определени в член 4;
 - г) за проекти, постигнали достатъчна степен на зрелост — изготвен конкретно за проекта анализ на разходите и ползите, основаващ се на методиките, разработени от Агенцията съгласно член 11;
 - д) за проекти от взаимен интерес — писмата за подкрепа от правителствата на пряко засегнатите държави, с които те изразяват подкрепата си за проекта, или други необвързващи споразумения;
 - е) всяка друга информация, имаща отношение към оценката на проекта.
- 2) Всички получатели гарантират поверителността на чувствителната от търговска гледна точка информация.
- 3) Предложените проекти от общ интерес за пренос и акумулиране на електроенергия, които попадат в категориите енергийна инфраструктура, определени в точка 1, букви а), б), в), г) и е) от приложение II към настоящия регламент, са част от последния наличен десетгодишен план за развитие на мрежата в областта на електроенергията в целия Съюз, разработен от ЕМОПС за електроенергия съгласно член 30 от Регламент (ЕС) 2019/943. Предложените проекти за пренос на електроенергия от общ интерес, попадащи в категориите енергийна инфраструктура, определени в точка 1, букви б) и е) от приложение II към настоящия регламент, произтичат от и са в съответствие с развитието на интегрирани мрежи, разположени в морето, и укрепването на мрежата, посочено в член 14, параграф 2 от настоящия регламент.
- 4) Считано от 1 януари 2024 г. предложените проекти от общ интерес за водород, които попадат в категориите енергийна инфраструктура, определени в точка 3 от приложение II към настоящия регламент, са част от последния наличен десетгодишен план за развитие на мрежата в областта на газа в цялата Общност, разработен от ЕМОПС за газ съгласно член 8 от Регламент (ЕО) № 715/2009.
- 5) До 30 юни 2022 г. и след това за всеки десетгодишен план за развитие на мрежата в целия Съюз ЕМОПС за електроенергия и ЕМОПС за газ издават актуализирани указания относно включването на проекти в съответния им десетгодишен план за развитие на мрежата в целия Съюз, посочени в точки 3 и 4, за да гарантират равнопоставеност и прозрачност на процеса. За всички проекти, включени в действащия към съответния момент списък на Съюза, в указанията се определя опростен процес за включване в десетгодишните планове за развитие на мрежата в целия Съюз, като се вземат предвид документацията и данните, които вече са били представени в рамките на предишен процес за включване в десетгодишните планове за развитие на мрежата в целия Съюз, доколкото информацията в тях продължава да е валидна.

ЕМОПС за електроенергия и ЕМОПС за газ провеждат консултации с Комисията и с Агенцията относно проектите на съответните им указания за включване на проекти в десетгодишните планове за развитие на мрежата в целия Съюз и вземат предвид препоръките, отправени от Комисията и от Агенцията, преди публикуването на окончателните указания.
- 6) Предложените проекти за транспортиране и съхраняване на въглероден диоксид, които попадат в категорията енергийна инфраструктура, определена в приложение II, точка 5, се представят като част от план, разработен от поне две държави членки, за развитие на трансгранична инфраструктура за транспортиране и съхраняване на въглероден диоксид, който план се представя на Комисията от заинтересованите държави членки или от организации, определени от тези държави членки.
- 7) ЕМОПС за електроенергия и ЕМОПС за газ предоставят информация на групите относно начина, по който са приложили указанията за оценка на включването в десетгодишните планове за развитие на мрежите в целия Съюз.

- 8) За проектите, които попадат в тяхната компетентност, националните регулаторни органи и ако е необходимо — Агенцията, проверяват, когато е възможно в контекста на регионалното сътрудничество съгласно член 7 от Директива 2009/73/ЕО и член 61 от Директива (ЕС) 2019/944, последователното прилагане на критериите и на методиката за анализ на разходите и ползите и оценяват трансграничното им значение. Те представят оценката си на групата. Комисията гарантира, че критериите и методиките, посочени в член 4 и приложение IV от настоящия регламент, се прилагат по хармонизиран начин, за да се гарантира съгласуваност между регионалните групи.
- 9) За всички проекти, които не са обхванати от точка 8 от настоящото приложение, Комисията оценява прилагането на критериите, определени в член 4 от настоящия регламент. Комисията взема също така предвид потенциала за разширяване в бъдеще чрез включване на допълнителни държави членки. Комисията представя оценката си на групата. За проекти, кандидатстващи за статут на проект от взаимен интерес, представителите на трети държави и регулаторните органи се канят да представят оценката.
- 10) Всяка държава членка, за чиято територия даден предложен проект не се отнася, но за която предложеният проект може да има потенциално нетно положително въздействие или потенциален значителен ефект, като например за околната среда или действието на енергийната инфраструктура на територията ѝ, може да представи на групата становището си, в което да определи ясно своя интерес.
- 11) Групата разглежда при поискване от страна на държава членка от групата, представените от държава членка в съответствие с член 3, параграф 3 обосновани причини, поради които тя не одобрява проект, отнасящ се до нейната територия.
- 12) Групата преценява дали е приложен принципът „енергийната ефективност на първо място“, що се отнася до установяването на регионалните нужди от инфраструктура и по отношение на всеки от кандидатстващите проекти. Групата разглежда по-специално възможностите за решения като управление на търсенето, решения за пазарни договорености, прилагане на цифрови решения и саниране на сгради като приоритетни решения, когато те се считат за по-ефективни от гледна точка на разходите в контекста на цялата система, отколкото изграждането на нова инфраструктура за доставки.
- 13) Групата заседава, за да разгледа и класира предложените проекти въз основа на прозрачна оценка на проектите и като използва критериите, посочени в член 4, като взема предвид оценката на регулаторните органи или оценката на Комисията за проекти, които не попадат в компетентността на националните регулаторни органи.
- 14) Изготвените от групите проекти за регионални списъци, съдържащи предложените проекти, които попадат в компетентността на националните регулаторни органи, както и всички становища съгласно точка 10 от настоящия раздел, се предават на Агенцията шест месеца преди датата на приемане на списъка за Съюза. Проектите за регионални списъци и придружаващите ги становища се оценяват от Агенцията в срок от три месеца след датата на получаването им. Агенцията представя становище относно проектите за регионални списъци, по-специално относно последователното прилагане на критериите и на анализа на разходите и ползите във всички региони. Становището на Агенцията се приема в съответствие с процедурата, посочена в член 22, параграф 5 от Регламент (ЕС) 2019/942.
- 15) В срок от един месец след датата на получаване на становището на Агенцията органът за вземане на решения на всяка група приема своя окончателен регионален списък на предложени проекти, при спазване на разпоредбите, установени в член 3, параграф 3, като се основава на предложението на групите и взема предвид становището на Агенцията и оценката на националните регулаторни органи, представена в съответствие с точка 8, или оценката на Комисията, представена в съответствие с точка 9 — когато става дума за проекти, непопадащи в компетентността на националните регулаторни органи, и препоръката от Комисията, целяща запазването на управляем общ брой проекти в списъка за Съюза, особено по границите, във връзка с конкуриращи се или потенциално конкуриращи се проекти. Органите за вземане на решения на групите представят окончателните регионални списъци на Комисията заедно със становищата, посочени в точка 10.
- 16) Ако въз основа на проектите на регионални списъци и след като се вземе предвид становището на Агенцията общият брой на проектите, предложени за включване в списъка на Съюза, превишава броя, който би могъл да бъде управляван в дадена категория, Комисията съветва всяка една от заинтересованите групи да не включва в регионалния списък на Съюза проекти, които са класирани с най-нисък приоритет в тази категория от съответната група в съответствие с класацията, изготвена съгласно член 4, параграф 5.

ПРИЛОЖЕНИЕ IV

ПРАВИЛА И ПОКАЗАТЕЛИ ВЪВ ВРЪЗКА С КРИТЕРИИТЕ ЗА ПРОЕКТИТЕ

- 1) Проект от общ интерес със значително трансгранично въздействие е проект на територията на държава членка и отговаря на следните условия:
 - а) за пренос на електроенергия, ако проектът увеличава преносната способност на мрежата или разполагаемата преносна способност за търговски потоци на границата на споменатата държава членка с една или няколко други държави членки, като по този начин се увеличава трансграничната преносна способност на мрежата на границата на споменатата държава членка с една или няколко други държави членки с най-малко 500 мегавата (MW) в сравнение със ситуацията, при която проектът не е въведен в експлоатация, или проектът намалява енергийната изолация на невзаимосвързани системи в една или повече държави членки и увеличава трансграничната преносна способност на мрежата на границата между две държави членки с най-малко 200 MW;
 - б) за акумулиране на електроенергия, ако проектът осигурява поне 225 мегавата инсталирана мощност и има капацитет за акумулиране, който позволява нетно годишно производство на електроенергия от 250 гигаватчаса годишно;
 - в) за интелигентни електроенергийни мрежи — ако проектът е разработен за оборудване и съоръжения за високо и средно напрежение и ако в него участват или ОПС, ОПС и ОРС, или ОРС от поне две държави членки. Проектът може да включва само ОРС, при условие че те са от поне две държави членки и че е осигурена оперативна съвместимост. Проектът трябва да отговаря на поне два от следните критерии: той включва 50 000 ползватели, производители, потребители или произвеждащи потребители на електроенергия, обхваща район с потребление от най-малко 300 гигаватчаса годишно и поне 20 % от потреблението на електроенергия, свързано с проекта, произхожда от променливи възобновяеми източници, или намалява енергийната изолация на невзаимосвързани системи в една или повече държави членки. Не е необходимо проектът да включва обща физическа граница. За проекти, свързани с малки изолирани системи съгласно определението в член 2, точка 42 от Директива (ЕС) 2019/944, включително острови, тези нива на напрежението са равни на най-високото напрежение в съответната електроенергийна система;
 - г) за транспортиране на водород, ако проектът създава възможност за транспортиране на водород през границите на обхванатите държави членки или увеличава съществуващата пропускателна способност за трансгранично транспортиране на водород на границата между две държави членки с не по-малко от 10 % спрямо ситуацията преди въвеждането на проекта в експлоатация, и ако е обосновано в достатъчна степен, че проектът е съществена част от планирана трансгранична мрежа за водород и са представени достатъчно доказателства за съществуващи планове и сътрудничество със съседни държави и оператори на мрежи, или — за проекти, които намаляват енергийната изолация на невзаимосвързани системи в една или повече държави членки — проектът има за цел да снабдява, пряко или непряко, най-малко две държави членки;
 - д) за съоръженията за съхранение или за приемане на водород, посочени в приложение II, точка 3, ако проектът е насочен към осъществяването, пряко или непряко, на доставки за най-малко две държави членки;
 - е) за електролизатори — проектът осигурява инсталирана мощност от най-малко 50 MW, осигурявана от един-единствен електролизатор или от набор от електролизатори, които образуват единен, координиран проект и носи преки или косвени ползи за най-малко две държави членки, и по-специално по отношение на проекти на острови и островни системи, подкрепя иновативни и други решения, включващи най-малко две държави членки, със значително положително въздействие върху целите на Съюза за 2030 г. в областта на енергетиката и климата и върху неговата цел за неутралност по отношение на климата до 2050 г., и допринася значително за устойчивостта на островната енергийна система и тази на Съюза;
 - ж) за интелигентни газопреносни мрежи, ако в проекта участват ОПС, ОПС и ОРС или ОРС от поне две държави членки. ОРС могат да участват, но само с подкрепата на ОПС от поне две държави членки, които са тясно свързани с проекта и осигуряват оперативна съвместимост;
 - з) по отношение на преноса на електроенергия от възобновяеми източници в морето проектът е предназначен за пренос на електроенергия от разположени в морето производствени обекти с капацитет от най-малко 500 MW и дава възможност за пренос на електроенергия към наземната мрежа на конкретна държава членка, като се увеличава количеството електроенергия от възобновяеми източници, налично на вътрешния пазар. Проектът се разработва в райони, в които използването на електроенергия от възобновяеми източници в морето е слабо и където този проект ще окаже значително положително въздействие върху целите на Съюза за 2030 г. в областта на енергетиката и климата и върху целта му за неутралност по отношение на климата до 2050 г., и ще допринесе значително за устойчивостта на енергийната система и пазарната интеграция, като същевременно не възпрепятства трансграничните мощности и потоци;
 - и) за проекти, свързани с въглероден диоксид, проектът се използва за транспортиране и когато е приложимо, съхранение на антропогенен въглероден диоксид с произход от най-малко две държави членки.

- 2) Проект от взаимен интерес със значително трансгранично въздействие е проект, който отговаря на следните условия:
- а) за проекти от взаимен интерес, попадащи в категорията, определена в приложение II, точка 1, букви а) и е), проектът увеличава преносната способност на мрежата или разполагаемата преносна способност за търговски потоци на границата на тази държава членка с една или повече трети държави и носи значителни ползи на равнището на Съюза, пряко или непряко (чрез междусистемна свързаност с трета държава), съгласно специфичните критерии, изброени в член 4, параграф 3. Изчислението на ползите за държавите членки се извършва и публикува от ЕМОПС за електроенергия в рамките на десетгодишен план за развитие на мрежата в целия Съюз;
 - б) за проекти от взаимен интерес, попадащи в категорията, определена в приложение II, точка 3, ако проектът за водород увеличава пропускателната способност на границата на държава членка с една или няколко трети държави и създава значителни ползи на равнището на Съюза, пряко или непряко (чрез междусистемна свързаност с трета държава), съгласно специфичните критерии, изброени в член 4, параграф 3. Изчислението на ползите за държавите членки се извършва и публикува от ЕМОПС за газ в рамките на десетгодишен план за развитие на мрежата в целия Съюз;
 - в) за проекти от взаимен интерес, попадащи в категорията, определена в приложение II, точка 5, ако проектът може да бъде използван за транспортиране и съхранение на антропогенни емисии на въглероден диоксид от най-малко две държави членки и трета държава.
- 3) Във връзка с проекти, попадащи в категориите енергийна инфраструктура, определени в приложение II, точка 1, букви (а), б), в), г) и е), критериите, изброени в член 4, се оценяват, както следва:
- а) преносът на електроенергия от възобновяеми източници към големи центрове на потребление и съхранение се измерва в съответствие с анализа, направен в последния наличен десетгодишен план за развитие на мрежата в областта на електроенергията в целия Съюз, и по-специално:
 - i) за преноса на електроенергия, чрез оценяване на размера на мощностите за производство от възобновяеми енергийни източници (по видове технологии, в MW), които се свързват към мрежата и чиято електроенергия ще може да се пренася благодарение на проекта, в сравнение със сумарния размер на мощностите за производство от възобновяеми енергийни източници в съответните държави членки през 2030 г. съгласно националните планове в областта на енергетиката и климата, представени от държавите членки в съответствие с Регламент (ЕС) 2018/1999;
 - ii) за съхранение на енергия, чрез сравняване на новия капацитет, осигурен с проекта, със сумарния съществуващ капацитет за същата технология на съхранение в анализирания район, както е определен в приложение V;
 - б) пазарната интеграция, конкуренцията и гъвкавостта на системата се измерват в съответствие с анализа, направен в последния наличен десетгодишен план за развитие на мрежата в областта на електроенергията в целия Съюз, по-специално чрез:
 - i) при трансграничните проекти, включително проектите за повторно инвестиране — чрез изчисляване на въздействието върху преносната способност на мрежата в двете посоки на пренасяне, измерено като мощност (в MW), и на техния принос за постигане на целта за междусистемна свързаност от минимум 15 %, а при проекти със значително трансгранично въздействие — на въздействието върху преносната способност на мрежата на границите между съответните държави членки, между съответните държави членки и трети държави, или в рамките на съответните държави членки, както и въздействието върху балансирането на потреблението и енергоподаването и върху работата на мрежата в съответните държави членки;
 - ii) оценка на въздействието за анализирания район, определен в приложение V, по отношение на разходите за производство и пренос за цялата енергийна система и по отношение на изменението и сближаването на пазарните цени, предизвикано от проекта при различни сценарии на планиране, по-специално като се вземат предвид промените, предизвикани в поддръждането по краткосрочни пределни разходи на централите;
 - в) сигурността на доставките, оперативната съвместимост и надеждната работа на системата се оценяват в съответствие с анализа, направен в последния наличен десетгодишен план за развитие на мрежата в областта на електроенергията в целия Съюз, по-специално чрез оценка на въздействието на проекта върху прогнозното отпадане на товари в анализирания район, определен в приложение V, изразявайки оценката като адекватност на мощностите за производство и пренос за множество характерни периоди на натоварване, при отчитане на очакваните промени при определени от климата крайни метеорологични явления и тяхното въздействие върху устойчивостта на инфраструктурата. Където е целесъобразно, се оценява въздействието на проекта върху независимия и надежден контрол на работата на системите и услугите.

- 4) Във връзка с проекти, попадащи в категорията енергийна инфраструктура, определена в приложение II, точка 1, буква д), критериите, изброени в член 4, се оценяват, както следва:
- а) равнище на устойчивост, измерено чрез оценяване на степента, в която мрежите са способни да свързват и транспортират енергия от различни видове възобновяеми източници;
 - б) сигурност на доставките, измерена посредством оценка на размера на загубите в разпределителните мрежи, преносните мрежи или и двете, процента на използване (т.е. средното натоварване) на компонентите на електроенергийната мрежа, разполагаемостта на мрежовите компоненти (във връзка с планови и извънпланови ремонти) и нейното въздействие върху експлоатационните показатели на мрежата и върху продължителността и честотата на прекъсванията, включително аварията, свързани с климатични фактори;
 - в) пазарна интеграция, измерена чрез оценка на иновативното внедряване в експлоатацията на системата, намаляването на енергийната изолация и взаимосвързаността, както и степента на интегриране на други сектори и улесняване на нови бизнес модели и пазарни структури;
 - г) сигурност на системата, гъвкавост и качество на доставките, измерени чрез оценяване на иновативния подход към гъвкавостта на системите, киберсигурността, ефективното оперативно взаимодействие между нивата на ОПС и ОРС, възможността за включване на мерки, отнасящи се до реакцията на потреблението, акумулирането и енергийната ефективност, икономически ефективното ползване на цифрови инструменти и на информационни и комуникационни технологии за целите на наблюдението и управлението, стабилността на електроенергийната система и показателите за качество на напрежението.
- 5) Във връзка с проекти за водород, попадащи в категорията енергийна инфраструктура, определена в приложение II, точка 3, критериите, изброени в член 4, се оценяват, както следва:
- а) устойчивост, измерена въз основа на приноса на проекта за намаляване на емисиите на парникови газове в различни приложения за крайно потребление в секторите с трудно намаляване на емисиите, като промишленост и транспорт; възможности за гъвкавост и сезонно акумулиране, отнасящи се до производството на електроенергия от възобновяеми източници; или за интегрирането на водород от възобновяеми източници и нисковъглероден водород, за да се вземат предвид нуждите на пазара и да се насърчи използването на водород от възобновяеми източници;
 - б) пазарна интеграция и оперативна съвместимост, измерени чрез изчисляване на допълнителната стойност на проекта за интеграцията на пазарните области и сближаването на цените и за общата гъвкавост на системата;
 - в) сигурност и гъвкавост на доставките, измерени чрез изчисляване на допълнителната стойност на проекта за устойчивостта, разнообразието и гъвкавостта на доставките на водород;
 - г) конкуренция, измерена въз основа на оценка на приноса на проекта за диверсифициране на доставките, включително за улесняване на достъпа до местни източници за доставка на водород.
- 6) Във връзка с проекти за интелигентни газопреносни мрежи, попадащи в категорията енергийна инфраструктура, определена в приложение II, точка 2, критериите, изброени в член 4, се оценяват, както следва:
- а) равнище на устойчивост, измерено чрез оценяване на дела на газовете от възобновяеми източници и нисковъглеродните газове, интегрирани в газопреносната мрежа, свързаните с тях намаления на емисиите на парникови газове с оглед на общата декарбонизация на системата и достатъчно ефективното откриване на пропуски (неплътности);
 - б) качество и сигурност на доставките, измерени чрез оценяване на съотношението между надеждно наличните газови доставки и върховото потребление, дела на количествата от внос, заместени от местни газове от възобновяеми източници и нисковъглеродни газове, експлоатационната стабилност на системата, продължителността и броя на прекъсванията за един клиент;
 - в) даване на възможност за услуги за гъвкавост като реакция на потреблението и съхранение чрез улесняване на интегрирането на интелигентния енергиен сектор чрез създаването на връзки с други носители на енергия и сектори, измерено чрез оценяване на създадените възможности за икономии на разходи в свързани енергийни сектори и системи, като системи за топлоснабдяване и електроснабдяване, транспорт и промишленост.
- 7) Във връзка с проектите за електролизатори, попадащи в категорията енергийна инфраструктура, определена в приложение II, точка 4, критериите, изброени в член 4, се оценяват, както следва:
- а) устойчивост, измерена чрез оценяване на дела на водорода от възобновяеми източници или на нисковъглеродния водород, по-специално от възобновяеми източници, отговарящ на критериите, определени в приложение II, точка 4, буква а), подточка ii), интегриран в мрежата, или чрез оценка на степента на използване на синтетични горива с такъв произход и съответните намаления на емисиите на парникови газове;
 - б) сигурност на доставките, измерена чрез оценяване на приноса на проекта към безопасната, стабилна и ефективна работа на системата, включително чрез оценяване на избегнатите ограничения на производството на електроенергия от възобновяеми източници;

- в) услуги за осигуряване на гъвкавост, като реакция на потреблението и съхранение чрез улесняване на интегрирането на интелигентния енергиен сектор посредством създаването на връзки с други енергоносители и сектори, измерено чрез оценяване на създадените възможности за икономии на разходи в свързани енергийни сектори и системи, като мрежи за газ, водород, топлоснабдяване и електроснабдяване, в транспортния и промишления сектор.
- 8) По отношение на инфраструктурата за въглероден диоксид, попадаща в категориите енергийна инфраструктура, определени в приложение II, точка 5, критериите, изброени в член 4, се оценяват, както следва:
- а) устойчивост, измерена чрез оценка на общото очаквано намаление на емисиите на парникови газове през целия жизнен цикъл на проекта и липсата на алтернативни технологични решения, например, но не само, енергийна ефективност, електрификация, включваща възобновяеми източници, за постигане на същото равнище на намаление на емисиите на парникови газове като количеството въглероден диоксид, което трябва да бъде уловено в свързани промишлени инсталации на сравнима цена в рамките на сравним график, като се вземат предвид емисиите на парникови газове от енергията, необходима за улавяне, транспортиране и съхранение на въглеродния диоксид, според случая, като се вземе предвид инфраструктурата, включително, когато е приложимо, други потенциални бъдещи употреби;
- б) устойчивост и сигурност, измерени чрез оценка на сигурността на инфраструктурата;
- в) смекчаването на тежестта и риска за околната среда чрез трайното неутрализиране на въглеродния диоксид.
-

ПРИЛОЖЕНИЕ V

АНАЛИЗ НА РАЗХОДИТЕ И ПОЛЗИТЕ ЗА ЦЯЛАТА ЕНЕРГИЙНА СИСТЕМА

Методиките за анализ на разходите и ползите, разработени от ЕМОПС за електроенергия и ЕМОПС за газ, следва да бъдат последователни, като същевременно се отчитат секторните особености. Методиките за хармонизиран и прозрачен анализ на разходите и ползите за цялата енергийна система за проектите, включени в списъка на Съюза, са еднакви за всички категории инфраструктура, освен ако не са обосновани специфични различия. Те са насочени към разходите в по-широк смисъл, включително външните фактори, с оглед на целите на Съюза за 2030 г. в областта на енергетиката и климата и на целта му за неутралност по отношение на климата до 2050 г., и спазват следните принципи:

- 1) Анализираният район за отделния проект обхваща всички държави членки и трети държави, на чиято територия е разположен проектът, всички техни съседни държави членки и всички останали държави членки, в които проектът има значително въздействие. За тази цел ЕМОПС за електроенергия и ЕМОПС за газ си сътрудничат с всички имащи отношение оператори на системи в съответните трети държави. При проекти, попадащи в категорията енергийна инфраструктура, определена в точка 3 от приложение II, ЕМОПС за електроенергия и ЕМОПС за газ си сътрудничат с организатора на проекта, включително когато той не е оператор на системи.
- 2) Всеки анализ на разходите и ползите включва анализи на чувствителността по отношение на набора от входни данни, включително разходите за производство и парникови газове, както и очакваното развитие на търсенето и предлагането, включително по отношение на възобновяеми енергийните източници, и включително гъвкавостта на двете и наличието на съхранение, датата за въвеждане в експлоатация на различни проекти в рамките на една и съща зона за анализ, въздействието върху климата и други съответни параметри;
- 3) В тях се уточнява анализът, който трябва да бъде извършен въз основа на съответния многосекторен набор от данни, като се определя въздействието със и без всеки един проект, и се включват съответните взаимозависимости с други проекти;
- 4) В тях се дават указания за разработването и използването на енергийните мрежи и моделирането на пазара, необходимо за анализа на разходите и ползите. Моделирането позволява цялостна оценка на икономическите ползи, включително върху пазарната интеграция, сигурността на доставките и конкуренцията, както и елиминирането на енергийната изолация, на социалните, екологичните и климатичните въздействия, в това число междусекторните въздействия. Методиката е напълно прозрачна и включва подробности относно причините, параметрите и начините на изчисляване на всяка една от ползите и всеки един от разходите;
- 5) В тях са включени обяснения за това как е приложен принципът за поставяне на енергийната ефективност на първо място по време на всички етапи от десетгодишните планове за развитие на мрежата в целия Съюз;
- 6) В тях се разяснява, че разработването и внедряването на енергия от възобновяеми източници няма да бъде възпрепятствано от проекта;
- 7) Те гарантират определянето на държавите членки, за които проектът има положителен нетен резултат, бенефициерите, държавите членки, за които проектът има отрицателни нетни резултати, и платците — които може да бъдат държави членки, различни от тези, на чиято територия е изградена инфраструктурата;
- 8) В тях се вземат предвид най-малко капиталовите разходи, оперативните разходи и разходите за поддръжка, както и разходите за съответната система през техническия жизнен цикъл на проекта като цяло, например разходите за извеждане от експлоатация и управление на отпадъците, включително външните разходи. В методиките се дават указания относно дисконтовите проценти, техническия жизнен цикъл и остатъчната стойност, които да се използват за изчисляване на разходите и ползите. Освен това те включват задължителна методика за изчисляване на съотношението ползи/разходи и нетната настояща стойност, както и диференциация на ползите в съответствие с равнището на надеждност на методите за тяхната оценка. Вземат се предвид също така методите за изчисляване на въздействието на проектите върху климата и околната среда, както и приносът към енергийните цели на Съюза, като например навлизането на възобновяеми енергийни източници, енергийната ефективност и целите за междусистемна свързаност;
- 9) Те гарантират, че мерките за адаптиране към изменението на климата, предприети за всеки проект, подлежат на оценка и отразяват разходите за емисиите на парникови газове и че оценката е надеждна и съгласувана с други политики на Съюза, за да се позволи сравнение с други решения, които не изискват нови инфраструктури.

ПРИЛОЖЕНИЕ VI

УКАЗАНИЯ ЗА ПРОЗРАЧНОСТ И ОБЩЕСТВЕНО УЧАСТИЕ

- 1) В наръчника на процедурите, посочен в член 9, параграф 1, се съдържа поне:
 - а) изброяване на нормативните актове, на които се основават решенията и становищата за различните типове съответни проекти от общ интерес, включително правото в областта на околната среда;
 - б) списък на съответните решения и становища, които трябва да бъдат получени;
 - в) имената и координатите на компетентния орган, на други съответни органи и на основните заинтересовани страни;
 - г) алгоритъма на работа, включващ кратко описание на всеки етап от процеса, в т.ч. ориентировъчен график и кратък преглед на процеса на вземане на решение за различните типове съответни проекти от общ интерес;
 - д) информация за обхвата, структурата и степента на подробност на документите, които се представят със заявлението за решения, включително контролен списък;
 - е) етапите и средствата за участието на широката общественост в процеса;
 - ж) начините, по които компетентният орган, други съответни органи и организаторът на проекта следва да докажат, че становищата, изразени в обществената консултация, са взети предвид, например като посочат измененията, направени в местоположението и структурата на проекта, или като посочат причините, поради които съответните становища не са взети предвид;
 - з) доколкото е възможно, преводи на съдържанието на наръчника на всички езици на съседните държави членки, изготвени съгласувано със съответните съседни държави членки.
- 2) В подробния график, посочен в член 10, параграф 6, буква б), се посочва поне следното:
 - а) необходимите решения и становища;
 - б) органите, заинтересованите лица и обществеността, които е вероятно да имат отношение към проекта;
 - в) отделните етапи на процедурата и тяхното времетраене;
 - г) основните възлови резултати, които трябва да бъдат постигнати с оглед на приемането на цялостно решение, и съответните срокове;
 - д) планираните от органите ресурси и възможните потребности от допълнителни ресурси.
- 3) Без да се нарушават изискванията за обществени консултации съгласно правото в областта на околната среда, за да се увеличи общественото участие в процеса на издаване на разрешения и да се осигурят предварително информация и диалог с обществеността, се прилагат следните принципи:
 - а) заинтересованите лица, имащи отношение към даден проект от общ интерес, включително съответните национални, регионални и местни органи, собствениците на терена и гражданите, живеещи в околностите на проекта, широката общественост и нейните сдружения, организации и групи, се информират подробно и с тях се правят допитвания на ранен етап, по приобщаващ начин, когато изразените от обществеността интереси все още могат да бъдат взети предвид, и по открит и прозрачен начин. Когато е необходимо, компетентният орган подкрепя активно дейностите, предприети от организатора на проекта;
 - б) компетентните органи гарантират, че процедурите за обществени консултации във връзка с проекти от общ интерес се групират, когато това е възможно, включително обществените консултации, изисквани съгласно националното законодателство. Всяка обществена консултация обхваща всички тематични въпроси, свързани с конкретния етап на процедурата, като даден тематичен въпрос, свързан с конкретния етап от процедурата, не трябва да бъде разглеждан при повече от една обществена консултация; една обществена консултация обаче може да се проведе на повече от едно географско място. Тематичните въпроси, повдигани при обществената консултация, се посочват ясно в уведомлението за тази консултация;
 - в) становища и възражения са допустими само от началото на обществената консултация до изтичането на крайния срок;
 - г) организаторите на проекти гарантират, че консултациите се провеждат през период, който позволява открито и приобщаващо обществено участие.

- 4) Концепцията за общественото участие включва като минимум информация за:
- а) запитаните заинтересовани лица;
 - б) предвидените мерки, включително предложените места и дати на специалните срещи;
 - в) план-графика;
 - г) човешките ресурси, предвидени за различните задачи.
- 5) Във връзка с провеждането на публичното допитване, което следва да бъде извършено преди подаването на документацията по заявката, съответните страни трябва поне:
- а) да публикуват в електронен и, когато е целесъобразно, в печатен формат информационна брошура от не повече от 15 страници, в която се прави ясен и сбит преглед на описанието, целта и предварителния график на етапите от разработването на проекта, на националния план за развитие на мрежата, на разглежданите алтернативни трасета, на видовете и характеристиките на възможното въздействие, включително когато то има презграничен или трансграничен характер, и възможните мерки за неговото смекчаване, като тази информационна брошура трябва да бъде публикувана преди началото на консултацията и в нея трябва да се посочват адресите на уебсайта на проекта от общ интерес, посочен в член 9, параграф 7, на платформата за прозрачност, посочена в член 23, и наръчника за процедурите, посочен в точка 1 от настоящото приложение;
 - б) да публикуват информацията за консултацията на уебсайта на проекта от общ интерес, посочен в член 9, параграф 7, на информационните табла в помещенията на местните администрации и в най-малко едно или, ако е приложимо, две местни средства за масово осведомяване;
 - в) да поканят писмено или по електронен път съответните заинтересовани лица, сдружения, организации и групи на специални срещи, на които се обсъждат въпроси, бъдещи загриженост.
- 6) На уебсайта на проекта, посочен в член 9, параграф 7, се публикува поне следната информация:
- а) датата на последното актуализиране на уебсайта на проекта;
 - б) преводи на неговото съдържание на всички езици на държавите членки, които имат отношение към проекта или върху които проектът оказва значително трансгранично въздействие в съответствие с точка 1 от приложение IV;
 - в) информационната брошура, посочена в точка 5, актуализирана с най-новите данни относно проекта;
 - г) редовно актуализирано нетехническо обобщение, отразяващо текущото състояние на проекта, включително географска информация, с ясно посочване, в случай на актуализации, на измененията спрямо предишните версии;
 - д) планът за изпълнение съгласно член 5, параграф 1, актуализиран с най-новите данни за проекта;
 - е) финансовите средства, предвидени и предоставени от Съюза за проекта;
 - ж) планирането на проекта и допитването до обществеността с ясно посочване на датите и местата за допитванията до обществеността и изслушванията, както и предвидените тематични въпроси, свързани с тези изслушвания;
 - з) координати за контакт, на които може да бъде получена допълнителна информация или документи;
 - и) координати за контакт за предаване на становища и възражения по време на обществените консултации.
-